

2014-06-02

Tid **2014-06-10**
Kl. 08:30 – 15:00 Kvalitetsdag för nämnden
Kl. 15:00 – Utbildningsnämndens sammanträde inleds

Plats **Hamra gård, Tumba**

Välkommen på kvalitetsdag för nämnden kl 8:30-15!

Vi inleder med fika kl 8:30 och programmet startar kl 09.
Ni får ersättning för förlorad arbetsinkomst. Programmet
kommer senare. Nämndsammanträdet börjar kl 15.
Välkommen!

Ärenden

Justering

- 1 Ekonomisk uppföljning maj (UF/2014:44)
- 2 Kvalitetsredovisning 2013 (UF/2014:69)
- 3 Förskolepaviljonger i Alby (Dnr UF/2014:74)
- 4 Programutbudet vid Botkyrkas gymnasieskolor läsåret 2015/2016 (UF/2014:68)
- 5 Yttrande till kommunrevisionen om revisionsrapport - Arbetsmiljön i grundskolan (UF/2014:57)
- 6 Yttrande över medborgarförslag - Nolltolerans mot våld i skolan (UF/2014:52)
- 7 Föreläggande angående skolplikt enligt skollagen (UF/2014:80)
- 8 Förvaltningschefen informerar (UF/2014:24)
- 9 Delegationsbeslut (UF/2014:23)
- 10 Anmälningsärenden (UF/2014:24)

2**Kvalitetsredovisning 2013 (UF/2014:69)****Förslag till beslut**

Utbildningsnämnden godkänner kvalitetsredovisningen från år 2013.

Sammanfattning

Det systematiska kvalitetsarbetet är stommen i utbildningsförvaltningens utvecklingsarbete. Som åtgärd i strävan att utveckla kommunens skolor och förskolor finns ett väl förankrat och omfattande analys- och kvalitetsarbete. Redovisningen ger en bild av verksamheten 2013. Kvalitetsredovisningens syfte är att ge nämnden underlag inför uppföljning av verksamheten och att den bedrivs enligt de mål och riktlinjer som getts. Dessutom är kvalitetsredovisningen ett viktigt underlag för planering av kommande ettårsplan.

Ett av de viktigaste målen i ettårsplanen för 2014 är ”Undervisningen i förskolor och skolor utvecklas för att ge alla elever, oavsett kön, goda förutsättningar för lärande, samt för att ge alla skolelever möjlighet att förbättra sina kunskapsresultat”. Detta mål kopplat till strävan efter en likvärdig skola, kommer att följa med under en längre tid framöver för att alla elever/barn ska ha goda förutsättningar att lyckas.

2014-05-28

Referens

Mottagare
Utbildningsnämnden

Kvalitetsredovisning 2013 (UF/2014:69)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner kvalitetsredovisningen från år 2013.

Sammanfattning

Det systematiska kvalitetsarbetet är stommen i utbildningsförvaltningens utvecklingsarbete. Som åtgärd i strävan att utveckla kommunens skolor och förskolor finns ett väl förankrat och omfattande analys- och kvalitetsarbete. Redovisningen ger en bild av verksamheten 2013. Kvalitetsredovisningens syfte är att ge nämnden underlag inför uppföljning av verksamheten och att den bedrivs enligt de mål och riktlinjer som getts. Dessutom är kvalitetsredovisningen ett viktigt underlag för planering av kommande ettårsplan.

Ett av de viktigaste målen i ettårsplanen för 2014 är ”Undervisningen i förskolor och skolor utvecklas för att ge alla elever, oavsett kön, goda förutsättningar för lärande, samt för att ge alla skolelever möjlighet att förbättra sina kunskapsresultat”. Detta mål kopplat till strävan efter en likvärdig skola, kommer att följa med under en längre tid framöver för att alla elever/barn ska ha goda förutsättningar att lyckas.

Bilaga:

Botkyrka resultat- och indikatorpalett 2013

2014-05-28

Innehåll

Kvalitetsredovisning 2013	1
Sammanfattning.....	1
Förslag till beslut:	1
1. Inledning	4
1.1 Presentation av utbildningsförvaltningen	4
1.2 Vårt systematiska kvalitetsarbete	5
1.3 Skolinspektionen	5
1.3.1 Klagomålshantering.....	5
2. Personal.....	6
2.1 Medarbetarenkäten	6
2.2 Personaltäthet och kompetens	6
2.2.1 Lärarlegitimationen och dess krav.....	8
2.2.2 Utbildningssatsningar	9
3. Förskola	11
3.1 Undervisning och lärande	11
3.2 Resultat	12
3.3.1 Styrkor	12
3.3.2 Förbättringsområden.....	12
4. Grundskola	13
4.1 Förskoleklass	13
4.2 Fritidshem	14
4.2.1 Resultat	14
4.3 Grundskolan åk 1-9	15
4.3.1 Undervisning och lärande.....	15
4.2.2 Resultat	16
4.2.3 Styrkor	17
4.2.4 Förbättringsområden.....	17
5. Grundsärskola.....	18
5.1 Undervisning och lärande	18
5.1.1 Styrkor	18
5.1.2 Förbättringsområden.....	19
6. Gymnasieskola.....	20
6.1 Undervisning och lärande	20
6.2 Resultat	21
6.2.1 Styrkor	22
6.2.2 Förbättringsområden.....	22
7. Gymnasiesärskola	23
7.1 Undervisning och lärande	23
7.3.1 Styrkor	23
7.3.2 Förbättringsområden.....	23
8. Processtödande insatser	23

2014-05-28

8.1 Matematikutveckling.....	23
8.2 Språkutveckling	24
8.2.1 Nyanlända elever	24
8.2.2 Modersmålsstöd, modersmålsundervisning och studiehandledning.....	25
8.3 Estetiska lärprocesser.....	26
8.4 Media i undervisningen	26
8.5 Teknik och naturvetenskap.....	26
8.5.1 KomTek.....	26
8.5.2 Naturskolan.....	27
8.6 Digitaliseringen av Botkyrkas förskolor och skolor	28
8.7 Förskoleklasslyftet	29
8.8 Entreprenörskap.....	29
8.9 Inkludering.....	30
8.10 Likabehandling/Interkulturalitet	30
8.11 Inflytande.....	31
9. Förändringsarbete i områdena	31
9.1 Tullinge	31
9.2 Norra Botkyrka.....	32
9.3 Tumba.....	32
10. Sammanfattande analys och förslag till fortsatt arbete.....	33
10.2 Specifika utvecklingsfrågor inom respektive skolform	34

2014-05-28

1. Inledning

Kvalitetsredovisningens syfte är att ge nämnden underlag inför uppföljning av verksamheten och att den bedrivs enligt de mål och riktlinjer som getts. Dessutom är kvalitetsredovisningen ett viktigt underlag för planering av kommande ettårsplan. Vi upprepar inte årsredovisningens resultat, ekonomiska rapporter eller uppföljning av specifika åtaganden, utan förhåller oss huvudsakligen till utbildningsnämndens övergripande verksamhetsmål.

För statistik hänvisar vi till Resultat- och indikatorpaletten som bifogas. Vid utarbetandet av rapporten har vi liksom tidigare år använt enheternas årliga sammanfattningar av det systematiska kvalitetsarbetet, minnesanteckningar från de kvalitetsdialoger som genomförts med enheterna, statistik över betyg och provresultat samt enkätsvaren från årskurs 5 och 8 i grundskolan, årskurs 5-9 i grundsärskolan och årskurs 1 och 2 i gymnasieskolan.

1.1 Presentation av utbildningsförvaltningen

Till utbildningsförvaltningen hör kommunala förskolor, pedagogisk omsorg, grundskolor, grundsärskola, fritidshem, kommundemensamma grupper och gymnasieskola med gymnasiesärskola inom Botkyrka. Förvaltningen ansvarar också för tillsyn av enskilt drivna förskolor/pedagogisk omsorg.

Centralt placerade finns enheter för administration, ekonomi, utveckling och utvärdering samt specialistinsatser. All verksamhet styrs av skollagen, läroplaner och kursplaner samt av utbildningsnämndens ettårsplan.

Den kommunala verksamheten är uppdelad på områdena Tumba, Tullinge och Norra Botkyrka, och de tre gymnasieskolorna bildar ett område. Områdeschefer och gymnasiechef leder rektorer och förskolechefer.

Omfattning 2014-04-15 (antal barn/elever)

(omfattning 2013-01-15 inom parentes)

Förskola	5228 [samt 31 i allmän förskola]	(4949)
Grundskola inklusive förskoleklass	8944	(8814)
Fristående grundskola	1869	(1601)
Utpendlare annan kommun (kommunal)	340	(340)
Inpendlare från annan kommun	258	(223)
Grundsärskola	150	(148)
Fritidshem	3707	(3636)
Dagbarnvårdare/ped. omsorg	32 [30 heltid, 4 halvtid]	
Gymnasieskola	2283	(2428)

2014-05-28

Fristående gymnasieskola	995	
Utpendlare annan kommun (kommunal)	1061	[samt 7 specplac/inackordering]
Inpendlare från annan kommun	934	[samt 9 specplac/inackordering]
Gymnasiesärskola	71	(85)

1.2 Vårt systematiska kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet är stommen i utbildningsförvaltningens utvecklingsarbete. Som åtgärd i strävan att utveckla kommunens skolor och förskolor finns ett väl förankrat och omfattande analys- och kvalitetsarbete. Under åren har det förankrats allt bättre ute i verksamheterna och idag säger de flesta rektorer och förskolechefer att det ger ett bra underlag för att få syn på utvecklingsbehoven.

Varje år sammanställs dels betygs- och provresultat, dels elev-, föräldra- (vartannat år) och medarbetarenkäter. Ett urval av resultat, nyckeltal och indikatorer sammanställs också i en resultat- och indikatorpalett per förskola/skola. Dessa sammanställningar tillsammans med annan tillgänglig information används som underlag när rektorer och förskolechefer utvärderar och analyserar sina resultat. En sammanfattning av varje enhets systematiska kvalitetsarbete med analyser av enhetens styrkor och förbättringsområden lämnas i början av mars in till central förvaltning.

Senare på våren genomförs kvalitetsdialoger med samtliga rektorer och förskolechefer. I de gruppvisa samtalen har det blivit en givande dialog mellan cheferna som får påfyllnad för den egna analysen och tankar och idéer om hur man skulle kunna utveckla kvalitetsarbetet. Dessa kvalitetsdialoger blir, tillsammans med chefernas sammanfattning av sitt systematiska kvalitetsarbete, ett bra underlag som ligger till grund för förvaltningens analys och beslut om vilka prioriteringar av utvecklingsinsatser som behövs den närmaste tiden.

1.3 Skolinspektionen

Skolinspektionens tillsyn avslutades i februari 2014, då Skolinspektionen ansåg att de åtgärder som vidtagits varit tillräckliga.

29 enskilda anmälningar har gjorts till Skolinspektionen under 2013, varav 9 har utretts av Barn- och elevombudet. Barn- och elevombudet fattade ett beslut om skadestånd till en elev som varit utsatt för kränkande behandling. De anmälningar som gjorts har gällt avsaknad av särskilt stöd, kränkande behandling och tillsyn.

1.3.1 Klagomålshantering

Under 2013 har det kommit 12 anmälningar till klagomålshanteringen. 6 av dessa anmälningar hade gjorts till Skolinspektionen som överlämnade dem till kommunens

2014-05-28

klagomålshantering för utredning. Anmälningarna har främst handlat om särskilt stöd och tillsyn.

2. Personal

2.1 Medarbetarenkäten

Medarbetarenkäten för 2013 genomfördes under perioden oktober/november. Utbildningsförvaltningen skickade ut 2842 enkäter. Svarsfrekvensen blev 75 procent, vilket innebär en minskad svarsfrekvens med 6 procentenheter från året innan (81 procent). Det går inte att härleda den minskade svarsfrekvensen till någon speciell enhet eller område. Undersökningen ger en god nulägesbild av vad medarbetarna, utifrån olika perspektiv, tycker om sin arbetssituation.

Medarbetarindex (MI-siffran) är ett sammanfattande index som baseras på andel positiva svar. MI 2013 var 68 (2012 – MI 69, 2011 - MI 68). Indexet beräknas utifrån två nyckelfrågor:

Fråga 1: Jag är totalt sett nöjd med min nuvarande arbetssituation

Fråga 6: Jag har inflytande över hur jag bedriver mitt jobb

Kvinnorna inom utbildningsförvaltningen har MI 69 jämfört med männen MI 66.

Drygt tre fjärdedelar av de anställda är positiva inom området Delaktighet och inflytande samt Ledarskap, och 78 procent har svarat positivt inom Hållbart medarbetarskap.

På områdena ”mitt jobb engagerar mig, mitt jobb känns meningsfullt, jag känner mig motiverad i mitt jobb” är andelen positiva svar mellan 83 och 90 procent. Inom dessa områden är skillnaderna mellan kvinnors och mäns svar små, även om kvinnorna är något mer positiva.

2.2 Personaltäthet och kompetens

Det råder konkurrens om utbildade fritidspedagoger, förskollärare och lärare i Stockholmsregionen. Det visar sig tydligast vid rekrytering av fritidspedagoger och förskollärare men även för vissa lärarkategorier. För att konkurrera behövs såväl goda arbetsvillkor som ett löneläge som är i nivå med omgivningens.

När legitimationslagstiftningen träder i kraft sommaren 2015 är det högst troligt att det finns ett stort antal lärartjänster ute på marknaden. Det finns då en uppenbar risk att många lärare

2014-05-28

tar vara på möjligheten att byta arbetsplats och/eller kommun för att få en högre lön, alternativt blir kvarköpta. Om detta sker kan det bli kostsamt.

Förskola

Det finns ett fortsatt stort behov av att rekrytera förskollärare. Andelen utbildade förskollärare i kommunen har fortsatt att sjunka och var 29 procent 2013 jämfört med 32 respektive 31 procent de två föregående åren. Det är en mycket låg andel jämfört med riket totalt (56 procent), och lägst bland Södertörnskommunerna. Det finns fortfarande stora skillnader (mellan 14 och 56 procent) mellan kommunens förskolor vad gäller andelen behöriga förskollärare, även om de har minskat. Av de utbildade förskollärarna har endast 38 procent tagit ut förskollärläggning.

Av de ca 530 medarbetare som är anställda som barnskötare har 78 procent en barnskötartutbildning (inklusive de som validerats och fått utbildning upp till 800 gymnasiepoäng inom barn- och ungdomsprogrammet). Motsvarande siffra för de tillsvidareanställda barnskötarna är 82 procent. Här behövs fortsatta insatser för att öka andelen utbildade. Personaltätheten i förskolan har varit ganska oförändrad de senaste åren. Antalet barn per årsarbetare var i kommunen i genomsnitt 5,6 vilket är samma som året innan.

Grundskola

Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen har minskat för andra året i rad, från 81 procent 2011 till 79 procent 2012 och 76 procent 2013. Detta är oroväckande, särskilt som kompetenskartläggningen i KOLL i januari 2014 antyder att minskningen fortsätter. Det verkar också i motsatt riktning mot det arbete som pågår med att öka ämnesbehörigheten inför legitimationslagstiftningens fulla genomslag den 1 juli 2015. Andelen utbildade lärare är näst lägst bland Södertörnskommunerna, och de flesta av dessa kommuner har (liksom Stockholm) behållit eller ökat andelen utbildade lärare de senaste åren.

Lärartätheten var 12,9 elever per lärare 2013 (2012: 12,7 elever per lärare). Det innebär en lägre lärartäthet än i riket (12,1 elever per lärare), men den näst högsta bland Södertörnskommunerna.

Grundsärskola

Grundsärskolan har sammantaget en relativt stor andel utbildade lärare. De elever som läser grundsärskolans ämnen har dock ingen behörig lärare, då samtliga undervisande saknar den speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning som krävs. Så såg det ut även i grundsärskolans inriktning mot träningskola för två år sedan, men där har nu 60 procent av lärarna skaffat sig behörighet. Kravet på lärarlegitimation i grundsärskolan har flyttats fram

2014-05-28

till 2018, och ansträngningar behövs för att öka behörigheten fram till dess. Ett särskilt bekymmer är de grundskollärare, oftast i praktisk-estetiska ämnen, som undervisar några timmar i veckan i grundsärskolan och som inte självklart känner sig motiverade till vidareutbildning.

Fritidshem

Andelen medarbetare med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshemmen är låg, 32 procent jämfört med 56 procent i riket. Det är i nivå med de flesta av Södertörnskommunerna men lägre än förra året. Personaltätheten har ökat, från drygt 24 barn per årsarbetare 2011 till knappt 20 år 2013. För första gången på 10 år är personaltätheten högre än i riket, och den tredje högsta bland Södertörnskommunerna.

Gymnasieskola

Botkyrkas gymnasieskolor har en genomsnittlig personaltäthet om 12,1 elever/lärare. Detta är exakt som rikssnittet. Den lärartäthet som behövs för undervisning varierar starkt mellan olika gymnasieprogram. Detta gör att jämförelser mellan skolor eller huvudmän inte kan göras utan att beakta programstrukturen. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är 83 procent. Motsvarande värde i riket är 78 procent. Generellt är läget bättre i storstadsområden än i landet i övrigt.

2.2.1 Lärarlegitimationen och dess krav

Under de tre senaste läsåren har grundliga kompetenskartläggningar genomförts i kommunens förskolor och skolor. Syftet har varit att ge ett bra underlag för ett målinriktat arbete med kompetensförsörjning på varje enhet och övergripande i förvaltningen. Utfallet har också legat till grund för utbildningsförvaltningens ansökningar om medel från kommunens kompetensfond.

Medvetenheten om de krav som ställs i skollagen och det arbete som måste göras för att säkerställa att eleverna möter behöriga/legitimerade lärare är hög i Botkyrka. Våra skolledningarna ligger i framkant med detta, jämfört med de flesta andra kommuner. Vad som förvånar och oroar i årets kartläggning är att en stor andel av de examinerade lärarna och förskollärarna inte har ansökt om och fått sina legitimationer. Endast 50 procent av förskollärarna och 59 procent av lärarna hade legitimation i januari 2014.

De skolämnen som har lägst andel ämnesbehöriga lärare i grundskolan är hem- och konsumentkunskap, teknik, spanska, kemi, fysik och geografi (alla under 50 procent). Gymnasieskolan är betydligt bättre försedd med ämnesbehöriga lärare, men några gymnasiegemensamma ämnen har en lärarbehörighet under 80 procent (religionskunskap, naturkunskap, matematik och svenska som andraspråk.)

2014-05-28

2.2.2 Utbildningssatsningar

Kommunen har genom en kompetensfond satsat nästan 6 miljoner kronor under året, för att höja medarbetarnas kompetens. Det innebär att medarbetare kan studera inom ordinarie arbetstid, eftersom de ersätts med vikarier.

- **Barnskötar- och fritidsledarutbildning på gymnasial nivå.**

Fast anställda medarbetare i förskolan som saknar gymnasial barnskötarutbildning har genomgått en validering av kunskap och meriter. Efter valideringen har de haft möjlighet att komplettera sin utbildning mot barnskötare på gymnasial nivå. Ett 70-tal medarbetare har hittills kompletterat 800p av de 1600p som en fullständig barnskötarexamen innebär.

- **Förskolläro- och fritidspedagogexamen**

Barnskötare som har behörighet för högskoleutbildning och arbetat i 5 år, uppmanas varje termin att ansöka om erfarenhetsbaserade utbildningar till förskollärare och fritidspedagog. Hittills har 11 förskollärare och 4 fritidspedagoger avlagt examen. För närvarande utbildas 23 barnskötare mot förskolläroexamen och 10 barnskötare med inriktning mot fritidspedagogexamen.

- **Lärare kompletterar sin behörighet**

Genom lärarlyftet II kan lärarutbildade lärare som undervisar i ämnen utan behörighetsgivande utbildning och speciallärare i särskolan som saknar specialisering mot utvecklingsstörning, skaffa sig behörighet. Färre än tidigare, ca 25 lärare, har utnyttjat denna möjlighet 2013 och det kan bero på att regeringen, Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund har enats om övergångsregler för yrkeserfarna lärare i samband med övergången till lärarlegitimation. Dessa regler innebär att behöriga lärare som undervisat i ämnen utan behörighet ett antal år, kan få sin erfarenhet validerad.

Det finns en obalans i kommunen när det gäller komplettering av behörighet. Det är lärarna i Tullinge och Tumba som i princip står för hela Botkyrkas komplettering av behörighet.

- **Fritidspedagoger kan ansöka om lärarlegitimation**

Några fritidspedagoger läser kurser om 7,5 hp i praktiskt-estetiska ämnen och får behörighet och lärarlegitimation i dessa ämnen för årskurs 1-6.

- **Rektorsprogram och rektorslyft**

För rektorer är rektorsprogrammet obligatoriskt men Botkyrka satsar även på förskolechefer och biträdande rektorer. De rektorer som har genomgått den tidigare rektorsutbildningen kan komplettera sin utbildning med 7,5 hp i rektorslyftet.

- **Forskarskola**

Botkyrka har under flera år satsat på att ge lärare möjlighet att delta i forskarskola upp till licentiatnivå. Fyra lärare har genomgått forskarskolan och är nu anställda som lektorer i kommunen.

2014-05-28

Forskning och utveckling (FoU)

Botkyrka har medverkat i flera olika forskningsprojekt, både grundforskning och praktisknära forskning, där lärare är aktivt delaktiga i sin egen kunskapsproduktion.

Stockholm Teaching and Learning Studies (STLS), är en plattform som har utvecklats för att initiera, stödja och sprida lärarledda forskningsprojekt. Det är en mötesplats för forskande lärare och är ett samarbete mellan kommuner i Stockholms län och Stockholms universitet. Inom ramen för STLS finns det möjlighet att bedriva ämnesdidaktiska forskningsprojekt på den egna skolan.

Lärare kan tillsammans ansöka om medel från kommunen för att bedriva ämnesdidaktiska forskningsprojekt. Förutsättningen är dock att rektor ansvarar för projektet. Det är viktigt att poängtera att projekten ska ses som lärarledd forskning som syftar till att utveckla undervisningen. Hittills har följande forskningsprojekt genomförts

- på kommunövergripande nivå - om lässtrategier
- på Banslättskolan i geografi - analys- och förståelse av kartkunskap
- på Tumba gymnasium - muntlig bedömning i olika ämnen

St Botvids gymnasium, Tunaskolan och Tullinge gymnasium är på gång med språk-utvecklande och ämnesdidaktisk undervisning i historia, slöjd och religionskunskap.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Utbildningsförvaltningen medverkar i lärarutbildningen, ca 340 blivande förskollärare, lärare och fritidspedagoger gör sin verksamhetsförlagda utbildning i kommunen. Genom att vara delaktig i lärarutbildning får skolorna tillgång till vad som är på gång inom lärarutbildningen, den senaste forskningen osv. Att vara med i utbildning av nya lärare och ge lärarstudenterna en bra ingång i läraryrket är även ett effektivt sätt att rekrytera.

Kommunen har tre övningskolor kopplade till lärarutbildningen vid Stockholms universitet. Cirka 250 medarbetare är utbildade handledare.

Karriärtjänster

Botkyrka har 2013 tillsatt alla de av regeringen tilldelade karriärtjänsterna. Fyra är lektorer och de har avlagt licentiatexamen och de övriga 25 är förstelärare. För att utse och kvalificera förstelärare har utbildningsförvaltningen tillsatt ett meriteringsråd. Förutom de av regeringen beslutade formella kraven, ingår i Botkyrka att läraren skriver en argumenterande text om sin undervisning, blir observerad av en extern observatör och får goda vitsord av rektor. Inför 2014 har Botkyrka sökt samtliga tilldelade tjänster.

2014-05-28

3. Förskola

Förskolläraryrket är tydliggjort på de allra flesta förskolor och förskollärarna ingår i olika grupper såsom styrgrupper och ansvarsgrupper. De allra flesta förskolor har också tydliggjort ett särskilt ansvar för förskollärarna i det systematiska kvalitetsarbetet. Andelen förskollärare varierar kraftigt mellan förskolorna. Några har inte ens en på varje avdelning medan andra har fler än en i varje arbetslag. Förskolorna har ett stort rekryteringsbehov men påpekar också att det finns en hög kompetens i barnskötarkåren. Verksamheten beskriver att det finns en stor vilja till att utbilda sig. (se avsnittet 2.2 Personal)

3.1 Undervisning och lärande

Alla förskolor beskriver ett intensivt arbete med att utveckla förskolorna.

Områden som förskolorna haft särskilt starkt fokus på:

- Projekterande arbetssätt
- Digitala verktyg
- Sagoläsning och berättande bildstöd, teckenstöd
- Fysiska lärmiljöer, för barns olika uttrycksätt
- Förhållningssätt och vardagens språk
- Pedagogisk dokumentation som underlag för reflektion
- Bornholmsmodellen

De flesta förskolor beskriver ett arbetssätt där man arbetar med barnen i små grupper där det på olika sätt sker ett fördjupat lärande tillsammans med barnen. Det är en stor variation mellan förskolorna hur man ser på ett tematiskt projektinriktat arbetssätt. Det förekommer allt från små fördjupningar till stora övergripande projekt för hela förskolan. Samtliga förskolor har organiserat för reflektion i arbetslagen. Förståelsen för pedagogisk dokumentation som ett kollegialt kvalitetsverktyg där både pedagoger, barn och föräldrar involveras varierar stort och beskrivs också av verksamheten som ett stort utvecklingsområde. Flera förskolor ser svårigheter med att använda den pedagogiska dokumentationen tillsammans med barnen i den vardagliga verksamheten och inte bara som underlag i reflektioner med arbetslaget.

Många förskolor har under året haft ett särskilt fokus på språket och ett språkutvecklande arbetssätt genom berättandet och sagan, där de digitala verktygen haft en särskild betydelse. Nästan alla förskolor bedriver ett utvecklingsarbete med att utforma goda lärmiljöer för barnens delaktighet och inflytande. Miljöns och materialens betydelse ur ett språkutvecklande perspektiv lyfts också fram. Kompetensutvecklingsinsatser där språk och förhållningssätt haft ett särskilt fokus har genomförts under året både på lokal nivå, områdesnivå samt central

2014-05-28

nivå. Några förskolor genomför också utvecklingsarbeten i samarbete med Stockholms universitet och Skolverket.

Flera förskolor beskriver också att modersmålsstödet har stärkts genom att man tar tillvara den flerspråkiga personalen mer i vardagen och hela dagen för barnen.

Den goda tillgången på digitala verktyg har öppnat nya dörrar i verksamheten för barns språk och lärande där man nu efterlyser insatser som ger mer kunskaper i verksamheten för användningen av dem tillsammans med barnen.

I arbetet med barn i behov av särskilt stöd lyfter verksamheten specialpedagogerna som ett starkt stöd för pedagogerna. Tidig upptäckt och förebyggande arbete är också ett uttalat utvecklingsbehov.

3.2 Resultat

Resultat i verksamheten:

- Högre medvetenhet och förståelse för ett språkutvecklande arbetssätt
- Högre medvetenhet och förståelse för de vuxnas betydelse, kunskaper och roll för barnens förutsättningar för lärandet.
- En rikare och tydligare fysisk miljö för barnen

Resultat som förskolorna beskriver hos barnen:

- I barns berättande ser man ett rikare och mer nyanserat verbalt språk
- Barn själva dokumenterar och reflekterar mer
- Har fler begrepp och ord i sitt vardagliga tal
- Ett ökat intresse för texter och symboler och bilder
- Barnen har idag rikare tillgång till böcker med högre kvalitet
- Barnens möjligheter att uttrycka sig på många olika sätt har ökat genom en rikare fysisk lärmiljö och mer medvetna närvarande pedagoger.
- Barnen har större möjligheter att göra val i sin vardag

3.3.1 Styrkor

- Alla förskolor lyfter fram de vuxnas lust och vilja till utveckling och lärande.
- Den goda tillgången till digitala verktyg
- Tillgången till bättre och rikare miljöer

3.3.2 Förbättringsområden

- Fördjupade kunskaper i pedagogisk dokumentation/digital dokumentation
- Fördjupade kunskaper i projekterande arbetssätt

2014-05-28

- Fördjupade kunskaper i miljö och materials betydelse för barns lärande
- Fördjupade kunskaper kring de digitala verktygen
- Realisera ett arbete kring diskriminering och kränkande behandling i det vardagliga arbetet.

Botkyrka har sedan tidigare arbetsbeskrivningar för barnskötare och förskollärare. Dessa behöver ersättas med ett nytt dokument där förskollärarnas ansvar klargörs men även omfattar de nya försteförskollärartjänsterna.

I år kan vi se att fler förskolor tar tillvara flerspråkiga pedagoger i arbetet med att stärka barnens flerspråkighet. Frågan framåt blir hur och på vilket sätt alla på förskolan arbetar med flerspråkigheten, där modersmålsstödet blir ett fördjupat stöd.

Policydokumentet kring lärmiljöer har fått stor genomslagskraft och verksamheten tycker att det är ett stort stöd i deras förändringsarbete. Kommande år behövs gemensamma rutiner för ”ronderingar”, för att kvalitetssäkra arbetet med stöd av det självvärderingsmaterial som är framtaget.

Tillgången till digitala verktyg är bra, men förskolorna efterlyser mer kunskaper kring användningen av verktygen i verksamheten tillsammans med barnen.

4. Grundskola

4.1 Förskoleklass

Många skolor lyfter fram en kompetent och engagerad personal som en styrka samtidigt som det finns behov av att rekrytera fler behöriga förskollärare och F-3-lärare. Arbetet pågår på många håll med att förskoleklassen ska bli den bro som leder från förskola till grundskola och förenar de två kulturerna. Detta kräver en tydlig strategi som knyter ihop och skapar röd tråd för barnets/elevens utveckling. Några skolor har lyckats med detta och i någon skola har musik- och slöjdlärarna haft undervisning i förskoleklasserna och deltagit i temaarbeten. Samtidigt är det just samarbetet mellan förskoleklass-fritids och mellan de olika förskoleklasserna på skolan som flera anser att de behöver utveckla.

När det gäller läroplanens ämnen är det framförallt matematik, svenska och naturkunskap/teknik som specifikt tas upp. Bornholmsmodellen är en utbredd metod i våra förskoleklasser i arbetet med språkutveckling. Avsikten med detta arbete, uppger en skola, är att ”ge en större språkförståelse och ökad språkmedvetenhet samt att göra barnen läsberedda”.

2014-05-28

Inom matematiklyftet, som är ett statligt projekt för åk 1-9, finns det material även för förskola och förskoleklass och ett par enheter har börjat jobba med detta. Samarbetet med Naturskolan har skett och flertal förskoleklasser har också arbetat med NTA-lådor, med tillhörande fortbildning.

4.2 Fritidshem

Fritidshemmens uppdrag är att ge eleverna en meningsfull fritid, men också att komplettera utbildningen. De bidrar till barnens lärande genom att fånga upp och arbeta vidare med kunskapsområden från skoldagen, men också genom samverkanstiden, det vill säga när fritidspersonal och skolpersonal samverkar under skoltid. Samverkanstiden ser olika ut i olika skolor och arbetslag. En del av tiden används till att skapa halvklasser/mindre grupper, där lärare och personal från fritids ansvarar för varsin del. Ibland finns fritids med som stöd åt enskilda individer eller hela grupper (två vuxna i klassrummet). Ett förbättringsområde för skolorna är att ta tillvara de olika yrkesgruppernas kompetenser.

I fritidshemmens uppdrag ingår också att främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Ett målmedvetet gruppstärkande arbete bedrivs i fritidshemmen i syfte att skapa bra relationer mellan barn-barn och barn-vuxna. Förutom att skapa trygghet och trivsel är jämställdhet prioriterat genom arbete med könsneutrala aktiviteter, där intresse, talang och behov i barngruppen får styra.

I flera fritidshem används olika digitala verktyg i aktiviteterna och bidrar därmed till fritidshemmets verksamhet gällande till exempel skapande, läsande och skrivande.

Elevinflytande i verksamheten är tradition på fritidshemmen, framförallt när det gäller att välja aktiviteter efter eget intresse. Det gäller även rådslag i olika former där de är delaktiga i beslut som inköp av material och planering av verksamheten.

Ett arbete med att förtydliga styrdokumentet har skett i delar av kommunen.

4.2.1 Resultat

Eleverna i årskurs 3 som går på fritids svarar varje år på en enkät om trivsel och trygghet och även något om innehållet i verksamheten och om elevernas inflytande.

Eleverna var 2013, liksom tidigare år, generellt mycket positiva till fritidshemmen. De trivs och känner sig trygga. Skillnaderna mellan och inom fritidshemmen är dock stora.

I skolornas sammanfattningar av det systematiska kvalitetsarbetet är det framför allt goda resultat inom området normer och värden som lyfts fram, samtidigt som samma område nämns som ett förbättringsområde där man vill förstärka arbetet med värdegrund och likabe-

2014-05-28

handling. Ett par skolor nämner även att man måste utveckla ett inkluderande arbetssätt där elever ges möjligheter att delta utifrån sina olika möjligheter.

4.3 Grundskolan åk 1-9

4.3.1 Undervisning och lärande

Under ett antal år har skolorna arbetat mycket med skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner. Nu märks ett större fokus på planering av undervisningen, där det ingår att förtydliga för eleverna vilka förmågor som ska utvecklas och vilka kunskapskraven är. Några skolor gör sina pedagogiska planeringar i Unikum medan andra har valt andra redskap. Även formativ bedömning och betygssättning har varit föremål för kompetensutvecklingsinsatser under året. Här har ett antal skolor använt kollegialt lärande, vilket även förekommit mellan skolor vid sambedömning av nationella prov.

Språkutvecklande arbetssätt och läs- och skrivutveckling har under året varit viktiga inslag i undervisningen. Många olika metoder har använts såsom lässtrategier, genrepedagogik, Bornholmsmodellen, Att Skriva sig till Läsning och Reading to Learn.

Den fysiska lärmiljön varierar kraftigt i kvalitet.

Så gott som alla skolor är nöjda med tillgången på digitala verktyg såsom datorer, iPads och smartboards. Några framhåller också att de används dagligen i arbetet samt att de bidragit till att utveckla undervisningen. Dock finns också ett stort behov av kompetensutveckling inom detta område.

Flera skolor har haft behov av omfattande omorganisationer för att skolans organisation ska motsvara nya läroplanens indelning i åk 1-3, 4-6 och 7-9. Förskoleklassen ingår ofta i samma arbetslag som årskurs 1-3. För att möta legitimationskravet har det i tjänstefördelningen skett en förskjutning från klasslärarsystem till ämneslärarsystem i åk 4-6, även om klasslärarsystemet fortfarande är det dominerande.

Åtgärder för att skapa trygghet och arbetsro har vidtagits i flera skolor. Exempel på dessa är ett medvetet likabehandlingsarbete, ökad vuxennärvaro och att eleverna är involverade i arbete med planerna mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Ett inkluderande synsätt har fått ett allt tydligare fäste i skolorna. Det är ett större fokus på vad pedagoger kan göra för att anpassa, modifiera och förbättra varje elevs möjligheter att lyckas. För att kunna arbeta inkluderande krävs att det finns goda förutsättningar för detta. Exempel på sådana är utbildning, handledning, resursfördelning (mer resurser där störst behov finns) och förstärkningar av elevhälsoteamen.

2014-05-28

Både elevhälsoteam, specialpedagoger och vissa fall specialistteam arbetar med att följa upp kunskapsresultat, göra screeningar och på andra sätt upptäcka särskilda behov tidigt, särskilt läs- och skrivproblematik. Även förtydliganden av rutiner, roller och ansvarsfördelning inom elevhälsoteam och organisationen i övrigt har gjorts. I ett par skolor läggs mer tid på preventivt arbete. Satsningar har gjorts för att utöka elevhälsoteamen med statliga och kommunala medel.

4.2.2 Resultat

Den nya betygsskalan är nu genomförd fullt ut. Eleverna i årskurs 9 våren 2013 var de första som lämnade grundskolan med de nya betygen. Skolverket har konstaterat att i och med den nya betygsskalan har den genomsnittliga betygspoängen ökat i samtliga ämnen för både slutbetyg och betyg på nationella prov.

I Botkyrka ökade andelen behöriga till gymnasiet från 78 procent 2012 till 81 procent 2013. Även det genomsnittliga meritvärdet ökade, från 195 till 197. Med tanke på den nya betygsskalan är det osäkert om det är en reell ökning, eller om det är en effekt av ny betygsskala. Andelen elever med betyg i alla ämnen sjönk för tredje året i rad, och var 66 procent 2013.

Det har funnits en positiv resultatutveckling i Botkyrkas grundskolor under en lång följd av år. De senaste två-tre åren finns dock tecken på att resultaten viker, även om behörigheten och meritvärdet åter ökade något 2013. Det är ännu för tidigt att säga att det är en trend, då sådana variationer mellan åren synts tidigare, men vi bör vara observanta. Samtidigt kan man i Skolverkets SALSA-analys, där de faktiska betygsresultaten jämförs med ett modellberäknat betygsvärde som utgår från elevernas förutsättningar (föräldrars utbildningsnivå, andelen nyanlända elever de sista 4 åren, andel pojkar) se att 9 av de 12 skolorna lyckas bättre än förväntat. Några skolor ligger långt över de förväntade resultaten.

Betygsskillnaderna mellan skolor i kommunen är fortfarande stor, men i år är det färre skolor som sticker ut, både med höga och låga resultat. Det finns dock, inom samtliga skolor, mycket större skillnader mellan olika elevers resultat än mellan skolornas resultat.

Skolorna i Botkyrka sätter väsentligt högre betyg i matematik i förhållande till betygen på nationella prov än man gör i riket i stort. För övriga ämnen är skillnaden liten. Även här är dock skillnaden mellan våra skolor stor. Det finns skolor som har mycket stora skillnader mellan provbetyg och slutbetyg.

Under förra läsåret fick eleverna i årskurs 6 betyg för första gången. En del skillnader i resultat mellan skolor kan, precis som i årskurs 9, förklaras av skillnader i elevernas förutsättningar – till exempel i föräldrarnas utbildningsnivå. Men i årskurs 6 kan man även se betygsskill-

2014-05-28

nader som verkar bero på att lärarna i olika skolor gör olika bedömningar. Vi ser också att pedagogerna inte använder hela betygsskalan. Detta är inte alls konstigt eftersom många lärare i årskurs 6 är ovana betygssättare, och det visar att insatser för en likvärdig bedömning behövs.

4.2.3 Styrkor

De flesta skolorna lyfter fram personalen som den viktigaste faktorn. Här finns beskrivningar som ”engagemang och arbetsglädje, hög kompetens och behörighet, målinriktade och medvetna samt att de vågar prova nytt”. Som styrkor upplevs också elevernas trivsel, ett öppet samtalsklimat, initiativkraft och entreprenörskap.

Många skolor arbetar med pedagogisk planering, det kollegiala lärandet och språkutveckling. Vidare framhålls elevengagemang och ett positivt klimat, kommunikation och tillit samt tydliga rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd som styrkor.

4.2.4 Förbättringsområden

Följande punkter är exempel på förbättringsområden som lyfts fram i skolornas kvalitetsredovisningar och kvalitetsdialoger

- Trygghet och studiero
- Språkutveckling (läsa och skriva), och språkutvecklande arbete i alla skolämnen.
- Utveckling av undervisningen och undervisningsmetoder (utveckling av den formativa bedömningen nämns ofta) för att förbättra elevresultaten.
- En likvärdig bedömning av elevers kunskaper. Åtgärder som nämns ofta är ökat kollegialt samarbete med planering av undervisningen och sambedömning, bland annat samrättning av nationella prov.
- Mer kompetensutveckling i hur digitala verktyg kan bidra till kunskapsutveckling och lärande för eleverna.
- Arbete med elever i behov av särskilt stöd. Däribland arbetet med ett inkluderande arbetssätt och upprättande av åtgärdsprogram med insatser som utgår från elevernas behov, behöver utvecklas.
- Elevhälsoteamens roll och arbetssätt behöver bli tydligare, vilket även gäller specialpedagoger och speciallärare (dessa ingår oftast i elevhälsoteamen). Det finns ett stort behov av en förstärkning av de specialpedagogiska resurserna.

2014-05-28

5. Grundsärskola

5.1 Undervisning och lärande

När det gäller de digitala verktygen i klassrummen kan man genomgående konstatera att fokus har flyttats från tillgång till verktygen till en pedagogisk diskussion om hur man använder dem bäst i det pedagogiska arbetet. En mognad i att hantera de digitala verktygen tycks ha inträtt.

Vid en utvärdering av den läs-och skrivutvecklande pedagogiken ”Reading to Learn” visade det sig att de lågpresterande eleverna höjde sina resultat mest men att samtliga elever utvecklades av arbetssättet. Det tycks också som om andraspråks eleverna är de stora vinnarna och att metoden gagnar inläringen i alla ämnen.

Under hösten startades ett projekt med tre grundsärskolor med syfte att utveckla lärande, dokumentation och bedömning. Med hjälp av en extern expert arbetade pedagogerna med så kallade ”nyckeluppgifter”, det vill säga uppgifter som dels är tillräckligt utmanande för alla elever och dels ger eleverna möjlighet att uppnå det kunnande som var tänkt.

I grundsärskolan med inriktning mot träningsskola har två skolor genomfört ett skolutvecklingsprojekt med hjälp av modellen Lesson Study. En extern expert har lett projektet med en introduktionsföreläsning och ett antal handledningstillfällen under arbetets gång. Arbetet med Lesson Study har gett pedagogerna möjlighet att pröva en metod, där de har skapat lektioner för att utveckla och fördjupa elevens lärande och kunnande, samt att de har utvecklat sin analysförmåga. Erfarenheten av projektet har resulterat i ökad kvalitet i de didaktiska diskussionerna pedagogerna emellan.

5.1.1 Styrkor

De individinkluderade eleverna har blivit något fler, men viktigare är att grundskolan och grundsärskolan långsamt utvecklar allt mer inkluderande samarbetsformer. Förutom elevernas självklara rätt att inkluderas i skolan kan de nya lärarbehörighetsreglerna vara en bidragande orsak till att de olika skolformerna samarbetar.

Det är alltmer vanligt att resultatet redovisas i grundsärskolan, både i de skolor som har en majoritet av elever som läser ämnesområden och i de som har elever som läser ämnen. Medvetenheten om vikten av att tydliggöra elevernas kunskapsutveckling har blivit större. Eleverna motiveras också i allt högre grad att önska betyg, vilket är ett steg i rätt riktning. Det faktum att en skola där majoriteten av elever läser ämnesområden diskuterar hur elevernas matematiska förståelse ska öka känns som ett stort steg framåt från tidigare år.

2014-05-28

Språkutvecklande arbete tycks allt mer centralt i redovisningarna. Medvetna satsningar på till exempel Språknyckeln eller Reading to Learn redovisas, men också kompetensutveckling i teckenkommunikation och alternativ kompletterande kommunikation (AKK). De digitala verktygen har säkerligen också en del i den positiva utvecklingen.

5.1.2 Förbättringsområden

Många lärare i grundsärskolan har specialpedagogisk utbildning men saknar specialiseringen utvecklingsstörning. Ett flertal skolor har påtalat behovet av specialistutbildning, men i dagsläget går endast en pedagog på utbildningen.

Ett förbättringsområde som flera skolor tar upp är behovet av att utveckla pedagogernas arbete med digitala verktyg. Både pedagogiska diskussioner och ökade kunskaper i användandet är nödvändigt.

Inkluderingsfrågan är ett viktigt utvecklingsområde. Elevers möjlighet att läsa efter flera kursplaner, grundsärskolans ämnesområden och ämnen samt grundskolans ämnen har inte fått genomslag. Tydligt är att de olika grundsärskoleenheterna fortfarande ser en tydlig inriktning, ämnen eller ämnesområden. Detta är olyckligt då det försvårar elevernas rätt att utvecklas utan de begränsningar som en kursplan ger. Ett tydligare samarbete med grundskolan skulle också underlätta behörighetsbristerna som finns i enheterna, liksom att fler lärare läser vidare på ovan nämnda utbildning. Fortsatta diskussioner om betyg, bedömning samt de relativt nya styrdokumenterna är ett utvecklingsarbete som fortgår. Allt för att säkerställa och tydliggöra samtliga grundsärskoleelevers måluppfyllelse.

Några skolor har lyft upp betydelsen av kommunikation. En träningskola har i det sammanhanget lyft betydelsen av kommunikation mellan elever. En stor del av den kommunikation som förekommer i grundsärskoleklasser är mellan vuxen och elev.

Tydligare rutiner vid studieövergångar är ett önskemål. Till detta kan man koppla studie- och yrkesvägledning, som särskilt för träningskolan är ett bekymmer eftersom träningskolans högstadieelever ofta är lokaliserade i skolor som har yngre åldrar. Dessa skolor har ofta ingen studie- och yrkesvägledare anställd. Eftersom grundsärskolans elever inte söker gymnasieplatser utifrån betyg utan genomför praktikperioder är dessa mycket viktiga på högstadiet. En studie- och yrkesvägledare är då helt avgörande för att eleven ska lyckas i sitt gymnasiesärskoleval. Frågan behöver få en permanent lösning och inte uppstå som ett överraskande bekymmer varje vår.

2014-05-28

Förhållningssätt och bemötande har blivit allt mer aktuellt i flera av våra grundsärskoleenheter då många elever har mycket komplexa och stora svårigheter. Arbetskadeanmälningarna har ökat. Ett utvecklingsområde är att hitta förhållningssätt för att möta de ökade svårigheterna.

6. Gymnasieskola

Många elever i Södertörn väljer att gå i gymnasieskola i annan kommun, för att få den skola och de program de önskar. Denna andel varierar mellan 50 och 80 procent beroende på kommun. För Botkyrkas del väljer ca 60 procent att gå sin gymnasieutbildning hos annan huvudman. Som väl är kompenseras detta utflöde av att vi tar in en stor mängd elever från andra kommuner (främst Salem, Södertälje, Huddinge och Stockholm) vilka motsvarar ca 40 procent av andelen elever i våra gymnasieskolor. Detta visar hur viktig marknadsföringen är för gymnasieskolorna.

Glädjande nog är Botkyrka kommun, tillsammans med Lund och Uppsala, mest framgångsrika i Sverige när det gäller att driva spetsutbildningar utifrån mandat från Skolverket. Ser vi till olika elevkategorier så har vi en relativt jämn fördelning mellan kvinnor och män jämfört med övriga Södertörnskommuner där flertalet har en högre andel män. När det gäller andel med utländsk bakgrund så är andelen drygt hälften, näst högst efter Södertälje, och när det gäller elever med högutbildade föräldrar ligger andelen ungefär på snittet för Södertörnskommunerna, cirka 40 procent.

Andelen av de olika elevkategorierna varierar stort mellan våra gymnasieskolor, se resultat och indikatorpalett.

Vårterminen 2013 lämnade den sista elevgruppen gymnasieskolan som läst enligt läroplan GF94 och från och med vårterminen 2014 examineras första årgången elever som läst enligt läroplan GY11. Årets resultat och indikatorpalett innehåller därför statistik för elever som läser enligt båda läroplanerna.

6.1 Undervisning och lärande

Vid kvalitetsdialogerna syns en påtaglig förskjutning av fokus. Förutom att vara riktat mot vad som lärs ut och hur det sker fästs en större uppmärksamhet mot vad eleven faktiskt lär sig och vilka förmågor eleven utvecklar.

Vid samtliga gymnasieskolor har ett stort och engagerat arbete bedrivits kring hur IKT kan bidra till ökad måluppfyllelse och ökad stimulans.

Ett särskilt projekt har också bedrivits i syfte att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet. Projektet, som har stöd av Skolverket, fortsätter även kommande läsår.

2014-05-28

När det gäller elevernas upplevelse av arbetsro på lektionerna, så har den ökat något för gymnasieskolan totalt. Variationen mellan skolorna är tämligen stor. Medarbetarenkäten visar att lärarna upplever arbetsron något högre än eleverna.

När det gäller bedömning så har man haft kontinuerliga diskussioner i ämnesgrupperna på skolorna samt under de gymnasiegemensamma ämnesnätverken. Under hösterminen 2013 har fokus på ämnesnätverken legat på bedömning och betygsättning.

När det gäller IKT så har alla elever egen bärbar dator eller läsplatta som kan användas överallt i skolornas lokaler. Däremot omfattas inte elever på vissa introduktionsprogram och hela språkintrödktionen. Arbetet med IKT inom gymnasieskolan fungerar bra och det finns, förutom lokala IKT-grupper, även en gymnasieövergripande IKT-grupp som fungerar väl vad gäller kollegialt lärande. Lärarna använder i hög utsträckning digitala verktyg i undervisningen, medan eleverna oftast är passiva. Eleverna måste göras mer aktiva i användandet, i annat fall lämnar de datorerna hemma

Kartläggning och IT-verktyg används för att stödja språkutvecklingen. På en skola har man bildat en skolövergripande språkutvecklingsgrupp med en deltagande lärare från alla arbetslag. Dessa lärare leder sedan språkutvecklingsarbetet i sina arbetslag. Arbetslagen har därefter vid några träffar visat för varandra hur de arbetar språkutvecklande. Kollegialt lärande är en nyckel till framgång. På två av våra gymnasieskolor saknas behöriga lärare i svenska som andraspråk.

Andelen elever som upplever att de får extrahjälp om de behöver har ökat något. Stöd ges både på grupp- och individnivå.

Samtliga skolor har arbetat med att utveckla nya rutiner för upprättandet av åtgärdsprogram och beslut om särskilt stöd. Skolorna har en relativt väl utbyggd stödverksamhet och lärarna finns tillgängliga för eleverna även utanför lektionstid

Studiehandledning på modersmål utnyttjas inte i den grad som skulle behövas. Detta beror bl.a. på att specifik ämneskompetens saknas i vissa språk, vilket behövs i t.ex. många av de naturvetenskapliga ämnena. Den specialpedagogiska kompetensen på skolorna behöver också höjas.

6.2 Resultat

Andelen elever med slutbetyg (exklusive IV-programmet) inom fyra år ligger oförändrat på 87 procent, vilket är högst bland Södertörnskommunerna. När det gäller genomsnittsbetyg så är Botkyrka en av de fyra kommuner som höjt betygssnittet och har nu 13,6 och intar därmed mittenpositionen bland Södertörnskommunerna. Ser vi till grundläggande behörighet till universitet och högskola så ligger vi kvar på samma nivå som föregående år.

2014-05-28

Det är stora skillnader mellan skolorna. Se resultat- och indikatorpaletten.

Höstterminen 2011 påbörjade första årskullen sina studier enligt läroplan GY11 och de avslutar sina studier vårterminen 2014. Ser vi till betygsutvecklingen i de ämnen och kurser som krävs för att få behörighet till högskolan, så har den i stort varit positiv jämfört med föregående läsår. När det gäller andel F betyg (ej godkänt) så är den hög i matematik, speciellt på yrkesprogrammen men även för de estetiska-, ekonomiska, humanistiska och samhällsvetenskapliga programmen. När det gäller engelska så är andelen F på en av våra skolor hög, till stor del beror detta på låga eller inga förkunskaper i ämnet.

6.2.1 Styrkor

Det finns från skolledningarnas sida en stark vilja och kraft att utveckla undervisningen och öka måluppfyllelsen. Skolorna har dessutom engagerade och ämneskompetenta lärare. Det finns också mycket goda exempel på hur detta ska och kan göras.

6.2.2 Förbättringsområden

Forum för både formellt inflytande och för inflytandet i undervisningen finns idag, men strukturerna för hur man arbetar måste utvecklas. För att både formella frågor och i inflytandet av undervisningen.

En ökad elevaktivitet på lektionerna är en viktig framgångsfaktor. Språkutvecklande arbetssätt, ökad aktivitet med digitala verktyg och kollegialt lärande är faktorer som gynnar elevaktiviteten och måste förbättras.

Matematik är ett ämne som där eleverna uppvisar speciellt låga resultat, och lärarna behöver därför stärkas i sitt arbete i matematik. Vi måste kunna möta och undervisa alla elever i gymnasieskolan. Samtliga gymnasieskolor kommer därför att delta i Skolverkets utbildningsinsats Matematiklyftet läsåret 2014-15.

2014-05-28

7. Gymnasiesärskola

7.1 Undervisning och lärande

Inom vissa lärargrupper arbetas med genrepedagogik, en pedagogik som syftar till att stegvis, med hjälp av explicit undervisning, stötta eleverna att utveckla inte bara sitt vardagsspråk utan även skolspråket.

7.3.1 Styrkor

Implementeringen och diskussioner om de nya examensmålen, kursplanerna och betygssystemet fortsätter. I samband med detta är det viktigt att elevernas måluppfyllelse tydliggörs och att fler elever får möjlighet att, efter förmåga, läsa efter flera kursplaner i olika ämnen och ämnesområden.

7.3.2 Förbättringsområden

Den redan påbörjade inkluderingsprocessen av gymnasiesärskolans nationella program är lovande och det är viktigt att insatserna utökas.

Implementeringen och diskussioner om de nya examensmålen, kursplanerna och betygssystemet fortsätter. I samband med detta är det viktigt att elevernas måluppfyllelse tydliggörs och att fler elever får möjlighet att, efter förmåga, läsa efter flera kursplaner i olika ämnen och ämnesområden.

Elevgruppen med neuropsykiatriska funktionshinder ökar inom kommunen och vår samlade kompetens i utbildningsförvaltningen måste öka, eventuellt i samarbete mellan grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Nästa år bör en sammanfattning av gymnasiesärskolans kvalitetsarbete göras med tyngdpunkten på elevernas kunskapsutveckling.

8. Processtödjande insatser

8.1 Matematikutveckling

Under läsåret 2013/2014 påbörjades den statliga satsningen på matematik, som går under namnet matematiklyftet. Denna satsning är uppbyggd enligt kollegialt lärande med matematikhandledare som leder processen. I Botkyrka var det 33 lärare på 7 skolor, som deltog under ledning av två handledare. Deltagandet har byggts på intresse från rektorer och lärare. Flest deltagare kommer från område Tullinge, där samtliga skolor deltog i matematiklyftet i kombination med en satsning på IKT i samarbete med Lean Education.

2014-05-28

8.2 Språkutveckling

Språk-, läs- och skrivutveckling i form av workshops, föreläsningar, träffar och studiecirklar har förekommit under året. Under de två senaste åren har ca 100 lärare gått studiecirklar om lässtrategier och ca 80 pedagoger om skrivstrategier/genrer. Intresset är fortsatt stort, men ojämnt fördelat mellan skolorna.

När det gäller ”Pojkars läsning” har de böcker som presenteras på workshops och i studiecirk- lar valts ut speciellt för att tilltala pojkar.

Stöd för språkutvecklande insatser har genomförts på sex förskolor och tre grundskolor.

Läskampanjen/Språklyftet driver ett nätverk för skolbiblioteksansvariga. Av kommunens 21 grundskolor finns det ansvariga på 18 skolor och 10 av dem har tid i sin tjänst för att bemanna skolbiblioteket. För att underlätta för ett mer fördjupat gemensamt läsande har ett Cirkulat- ionsbibliotek med klassuppsättningar byggts upp.

Att skriva sig till läsning är en metod som bygger på forskning kring de positiva effekterna av att låta eleverna börja lära sig skriva på datorn och vänta med bokstavsträning och skrivande för hand. Med datorn som verktyg fokuserar eleverna på att utveckla sin förmåga att kommu- nicera i skrift redan i förskoleklassen.

Projektet Pojkars läsning utökades 2013. Projektet har i år delfinansierats genom Skapande skola-medel. Tolv mellanstadieklasser har deltagit. Ett läsmetodhäfte har tagits fram, där lässtrategier och gestaltande metoder används för att utveckla texträrlighet. Detta metodhäfte har varit ett nav i projektet. Samtliga klasser och pedagoger har också fått stöd genom att en lärare och tillika dramapedagog medverkat under vissa lektioner i undervisningen. Till projektet har det också knutits en publik bokblogg för att inspirera till läsning i ett bredare perspektiv och för att möjliggöra ett mer autentisk textskapande för våra elever. Bokbloggen kommer att länkas till bibliotekens hemsidor och kunna användas av våra klasser för att såväl ta del av boktips som att skapa egna sådana.

8.2.1 Nyanlända elever

Nätverket för lärare som undervisar i förberedelsegrupp träffades under hela 2013 och tog upp nyheter från riksdag och regering gällande nyanlända samt den nya mottagningsenheten i Botkyrka mm. 2013 gjordes en uppföljning av mottagningsenheten som visade att inrättandet bidragit till att organisationen kring nyanlända elever blivit effektivare. Detta gäller bl.a. kart- läggning och andra åtgärder som gjort att skolverkets allmänna mål nu kan realiseras på ett bättre sätt. I uppföljningen fastslogs det att 2015 skulle följas av en utvärdering, där såväl skolledare, lärare och elever skulle intervjuas.

2014-05-28

I nuläget saknar kommunen en övergripande plan för hela processen *mottagningsenhet – förberedelsegrupp – reguljär undervisning* alternativt *mottagningsenhet – reguljär undervisning*. De kommunala mål och riktlinjer som finns är mer än tio år gamla och omfattar enbart förberedelsegrupper. Hela området skulle behöva genomlysas.

8.2.2 Modersmålsstöd, modersmålsundervisning och studiehandledning

Förstärkt modersmålsstöd

Reglerna för modersmålsstöd i förskolan ändrades från 1 april, enligt beslut i utbildningsnämnden. Förändringarna innebar följande:

Alla barn som har ett annat levande modersmål än svenska i hemmet kan få modersmålsstöd i förskolan från höstterminen det år de fyller 4 år (tidigare från 1 år).

Under 2013 har detta beslut inte påverkat pågående modersmålsstöd utan de barn som påbörjat förstärkt modersmålsstöd har haft möjlighet att fortsätta sitt deltagande trots att de varit under 4 år. En minskning av antalet deltagande barn beräknas till höstterminen 2014.

Läroplanen tydliggör att förskolorna ska sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska ska få utveckla sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera på sitt modersmål.

Modersmålsundervisning

Sedan höstterminen 2013 har organiseringen av modersmålsundervisningen på grundskolorna förändrats efter beslut fattats att lägga modersmålsundervisning utanför garanterad undervisningstid. Detta efter att Hammerstaskolan under hösten 2012 fått ett föreläggande från Skolinspektionen om att eleverna missat ordinarie lektioner i andra ämnen för sin modersmålsundervisning.

För att säkerställa att så många elever som möjligt får sin modersmålsundervisning har undervisningstillfällena samordnats områdesvis. Skolorna har i sin schemaläggning organiserat så att det finns utrymme för modersmål en eftermiddag i veckan.

Användningen av datorer kan öppna nya möjligheter för undervisningen i modersmål och till information och kommunikation på modersmålet. T ex är tillgången på tryckta läromedel och texter på modersmålet ofta begränsad. Det ska också bli möjligt för elever att mötas i undervisningssituationer utanför det vanliga klassrummet och ordinarie grupp. Det gör datorn i undervisningen till ett viktigt redskap för både elever och modersmåls lärare.

Studiehandledning

Det finns ett stort behov av utveckling i studiehandledning inom hela förvaltningen. I det underlag till språkpolicy som tagits fram finns ett bra sammanställt underlag för fortsatt utveckling för att ge eleverna det bästa förutsättningarna i sitt skolarbete. Det behövs en mycket djupare och bredare förståelse av vad studiehandledning är, hur den kan och ska genomföras samt vad det innebär för eleven och skolan som organisation.

2014-05-28

8.3 Estetiska lärprocesser

Inom området estetiska lärprocesser har de statliga Skapande skola-medlen hanterats i samråd med kultur- och fritidsförvaltningen. I det arbetet ingår kontakten med såväl externa som interna aktörer för att skapa ett program. Det är huvudmannen för skolorna som kan söka medel från Kulturrådet, men inom utbildningsförvaltningens ansökan söker en del av våra skolor självständigt. Läsåret 2013-2014 gjorde åtta skolor sådana ansökningar. För att elever som går på skolor som inte söker självständigt ska få ta del av ett kulturutbud söker vi också centralt och kan därigenom erbjuda samtliga elever en rik palett av kulturaktiviteter. Det programutbud som skapas centralt har inriktats mot de områden som Ettårsplanen prioriterat, för att genom estetiska lärprocesser stödja skolutveckling och prioriterade utvecklingsområden.

Tillsammans med kultur-, och fritidsförvaltningen har anmälningsförfarandet förenklats och kulturerbjudandena tajmats mer optimalt för skolans planering så att kulturaktiviteter kan integreras och planeras in i den ordinarie undervisningen vid varje teminsstart.

Hela kulturprogrammet finns på en digital sajt: www.bokakultur.botkyrka.se. Ungefär 8000 elever tog del av det kulturutbud som erbjöds 2013-2014.

8.4 Media i undervisningen

AVC Botkyrka ger pedagoger och elever tillgång till media i undervisningen (med de institutionella rättigheter som krävs för en laglig användning). AVC tillhandahåller läromedel via streaming samt fysiska kopior från ett tiotal leverantörer av utbildningsfilm, inklusive Utbildningsradions totala utbud. Dessutom serverar AVC skolor i Huddinge, Tyresö och Österåker. Under året har skolor i Vallentuna, Täby, Gnesta och Nyköping anslutit sig. Dessa externa användare möjliggör för Botkyrka att använda denna resurs till en kraftigt reducerad kostnad.

Förvaltningen kommer att genomföra en utredning om hur det mediala stödet bör se ut framöver.

8.5 Teknik och naturvetenskap

8.5.1 KomTek

Den kommunala teknikskolan har tre grenar:

- Fritidskurser i entreprenörskap, teknik och design:
För att möta den hela tiden ökande efterfrågan på fritidskurser har vi tvingats att förkorta varje kurs i tid pga. av personalminskningarna.
KomTek genomför arrangemang under skolloven, t.ex. på bibliotek eller i föreningslokaler.
- Lektionspass för årskurs 1-9:

2014-05-28

Utvärderingar har visat att för- och efterarbete inte görs kring lektionspassen i den omfattning som förväntat. Därför planeras satsningar på att stötta pedagoger på plats i skolorna i ämnet teknik.

- Fortbildning för pedagoger i Botkyrka:

KomTek fortsätter sitt samarbete med flera förskolor som går ut på att stötta och inspirera pedagogerna i teknik.

I samarbete med Södertörns högskola hålls en 7.5 hp-kurs i teknik för lärare i förskola och F-6. Denna kurs har fortgått under 3 terminer och det fortsätter även under 2014.

8.5.2 Naturskolan

Naturskolan erbjuder lektionspass för pedagoger med elevgrupp i deras närmiljö. Fokus är på hållbar utveckling, utepedagogik, utveckling av naturvetenskapliga lärmiljöer och arbetsätt. Målet är att pedagogerna (lärare, fritidspedagoger och förskolpedagoger) ska inspireras till att använda utemiljön, arbeta med naturvetenskapliga begrepp och praktiska naturvetenskapliga problem i sitt naturliga sammanhang för att ge möjlighet för barnen att fördjupa sina kunskaper och intressera sig för fortsatta studier i naturvetenskap och hållbarhetsfrågor. Naturskolan tillhandahåller även NTA-lådor, samt utbildning för dessa, för att stimulera till mer laborativt arbetsätt ute på skolorna.

Under 2013 har alla kommunala grundskolor haft besök av naturskolan samt använt NTA lådor. Utvärderingarna har påvisat att pedagogerna uppskattar att det är verksamhetsnära och baserat på forskning kring undervisning. Vi har sett en ökning av antalet pedagoger som nu ger sig ut i sin närmiljö. Förskolan har erbjudits fortbildning i naturvetenskapligt arbetsätt och många förskolor, i främst norra delen, har deltagit.

Antalet behöriga lärare i no-ämnena i Botkyrka är lågt. Under året kommer därför Naturskolan, tillsammans med KomTek, att delta i skolverkets satsning i NT utveckling genom att genomföra handledning i naturvetenskap och teknik ute på skolorna.

Utmaningarna under 2014 är att vara till mer stöd för pedagogerna i no för de äldre åldrarna, där behörigheten är som lägst. En förhoppning är att vi med utökad samarbete med fältbussen kan ta ut fler pedagoger och grupper och genomföra naturvetenskapliga studier i fält.

2014-05-28

8.6 Digitaliseringen av Botkyrkas förskolor och skolor

Sedan 2011 år har en digitaliseringsprocess pågått för Botkyrkas förskolor och skolor. Det övergripande målet är att IKT används som ett medel för att främja barnens och elevernas kunskapsutveckling. Förväntningarna på projektet är att nya och bättre arbetsformer för lärande ska utvecklas, både för elever och pedagoger, och att detta i sin tur leder till högre måluppfyllelse och bättre resultat för eleverna.

Digitaliseringsarbetet inleddes med en en-till-en-satsning för samtliga elever i årskurs 7-9 i skolor ht 2011. Ett liknande arbete inleddes på gymnasieskolorna vid skolstart 2012 då samtliga i årskurs 1 fick en egen bärbar dator. Satsningen blir fullt utbyggd vid skolstart 2014. 2013 påbörjades en satsning på digitala verktyg för de yngre eleverna, som innebar att minst en digital enhet på tre barn för samtliga F-6 klasser införskaffades. Samtidigt utrustades förskolorna med en digital enhet per tio barn. Den digitala satsningen i Botkyrka är alltså av genomgripande slag och projektplaner har skrivits för projektets alla delar.

För gymnasieskolans del har det handlat om en utvärderingsrapport som också återrapporterades och publicerades i hösten 2013. Dessutom har ett longitudinellt forskningsprojekt pågått sedan januari 2012 med avslut i augusti 2014 på två av högstadieskolorna. Implementeringsprocessen har också följts på ledningsnivå. Processledaren har skuggats av en forskare från Göteborgs universitet och en forskningsrapport kommer att publiceras. Delar av förskolprojektet har också beforskats genom App-knapp-projektet och en rapport har skrivits. Sammantaget kan konstateras att digitaliseringen i Botkyrka följts genom såväl mer breda som djupgående studier.

Av utvärderingarna framgår kontextens betydelse och det finns skillnader i framgång med digitaliseringsprocessen även om mycket ser ljust ut och som att vi på flera skolor är på väg mot formulerade mål. Utvärdering tre visar bland annat att:

- Lärarnas förväntningar på de digitala lärverktygens möjligheter att bidra till högre måluppfyllelse och att förbättra undervisnings kvalitet har ökat. Det beror enligt lärarna på att de upptäckt vilken potential verktyget har.
- Problemen med att eleverna gör annat har minskat. Lärarna menar att det beror på att eleverna över och med tiden blir mer datorvana.
- Arbetsron har förbättrats och det har blivit enklare att hålla reda på undervisningsmaterialet.
- Ensamarbetet har ökat.
- De digitala lärverktygen underlättar lärandet både i skolan och hemma.

2014-05-28

- På många skolor har både undervisningen och lärandet blivit mer varierat och lärandet mer elevaktivt.
- Det brister i likvärdighet mellan skolor med avseende på utfallet av digitaliseringen.
- Lärarna vill lära mer om digitala verktyg. På skolorna värderar man det stöd man får för att utveckla undervisningen med digitala lärverktyg mycket olika. På en av skolorna anser ingen lärare sig få tillräckligt stöd.
- Styrning och ledning av implementeringen är viktiga framgångsfaktorer och betydelsefullt för att åstadkomma ett likvärdigt resultat.

8.7 Förskoleklasslyftet

Under tre terminer har en fortbildning bedrivits för cirka 75 pedagoger i förskoleklass i syfte att förtydliga uppdraget. Utbildningen leddes av pedagogiska utvecklare inom ämnena matematik, teknik och design, natur- och utomhuspedagogik, digitala lärprocesser och språkutvecklande arbetssätt. Förskoleklasspedagogerna bildade grupper områdesvis i syfte att stärka sammanhållningen och bilda grund för kommande nätverksgrupper. I varje kurs ingick läsning av kurslitteratur och tillfällen för reflektion och diskussion kring uppdraget och läroplanen. Av utvärderingarna framgick att det finns fortsatt behov av ett nätverk för att utveckla verksamheten.

8.8 Entreprenörskap

Med hjälp av medel från Skolverket genomfördes läsåret 2012-13 en satsning på entreprenöriellt lärande/förhållningssätt genom projektet BES (Botkyrkas entreprenöriella skola) tillsammans med föreningen Framtidsfrön. Totalt gick ca 90 pedagoger från tre grundskolor en processutbildning i entreprenörskap. Parallellt utbildades 3-4 språkrör (processledare) på vardera skolan, som fick en djupare utbildning för att på sin skola kunna driva på och uppmuntra sin skolas arbete med entreprenöriellt lärande.

Inför läsåret 2013-14 sökte förvaltningen ytterligare medel från Skolverket för att fortsätta och bredda kunskapen om entreprenörskap i skolan. Medel beviljades för bl.a. processutbildning av studie- och yrkesvägledare/personer med motsvarande uppdrag och för fortsatt stöttning och utbildning av personal på Parkhemsskolan vad gäller att integrera SYV-perspektivet i undervisningen för grundskolans yngre åldrar i årskurs F-6. Vidare så erbjuds de grundskolor som deltar i processledarutbildningen stöttning med att implementera de nya allmänna råden för studie- och yrkesvägledning i skolan.

När det gäller gymnasieskolan så har lärare på de estetiska programmen gått en 7,5 hp kurs i entreprenörskap på Södertörns högskola vårterminen 2013. Kursen är framtagen i samarbete med pedagoger från våra gymnasieskolor och Södertörns högskola. Utbildningen syftar till att utveckla ett mer entreprenöriellt förhållningssätt, elevaktiva uppgifter och metoder för att utveckla elevernas förståelse för sin egen läroprocess samt att höja elevernas motivationsgrad.

2014-05-28

På alla våra tre gymnasieskolor så har eleverna på ekonomiprogrammet i åk3 arbetat med Ung företagsamhet (UF). Utbildningsledare på förvaltningen har i samarbete med näringslivschef och lokalt näringsliv anordnat Förverkligarna, Botkyrkas motsvarighet till Draknästet, där de tre bästa affärsidéerna belönades med diplom 2000 kr vardera att investera i sina företag. Dessutom har Botkyrkas Bästa UF företag utsetts under festliga former. Dessa aktiviteter genomfördes för fjärde året i rad.

Gymnasieskolorna arbetar med såväl entreprenörskap som med entreprenöriellt lärande. Entreprenörskap som ämne är en central del i uppdraget, och då menar vi inte enbart deltagandet i Ungt Företagande, utan också de pedagoger som avstår från att servera färdiga lösningar till förmån för elevernas tänkande och egna val, alltså det som brukar kallas entreprenöriellt lärande.

Gymnasieskolorna ökar hela tiden sina kontakter utför skolan med företag.

8.9 Inkludering

För att bidra till bättre stödstrukturer för barn i behov av särskilt stöd medverkar två av Botkyrkas skolor i ett nationellt forsknings- och utvecklingsprogram kring inkludering. Programmet där tolv kommuner och ca 30 skolor ingår startade hösten 2012 och pågår till 2015. Syftet är att främja utvecklingen av inkluderande lärmiljöer. Inom den internationella forskningen visar resultaten från en mängd studier att förekomsten av särskilt stöd kan ge stigmatiseringseffekter, speciellt om det organiseras under särskiljande former.

Begreppet inkludering innebär att skolan ska vara organiserad utifrån att barn är olika. Det krävs en synvända där diskussioner lyfts från det personliga, individuella till att handla om struktur, innehåll och pedagogiska utmaningar. Ett starkt pedagogiskt ledarskap där ledning och elevhälsa arbetar målinriktat utifrån en tydlig tanke om inkludering är en framgångsfaktor på den skola som kommit längst i sitt arbete.

Det behövs tydliga stödstrukturer för det långsiktiga inkluderingsarbetet på alla nivåer. Detta skulle kunna leda till färre externa placeringar och ökade möjligheter till att skapa kreativa lösningar på våra enheter.

Indikatorer på hur vi kan mäta inkludering och synliggöra processen har skapats genom frågor i elevenkäten samt medarbetarenkäten på deltagande skolor.

8.10 Likabehandling/Interkulturalitet

Under 2013 genomfördes en processledarutbildning, tillsammans med samtliga kommunens förvaltningar, kring ett jämställt interkulturellt Botkyrka fritt från diskriminering. Från utbildningsförvaltningen deltog fyra deltagare. Gruppens uppgift var att tillägna sig tillräckliga

2014-05-28

kunskaper för att leda och stödja utvecklingen i sina förvaltningar och verksamheter. Ett antal utbildningar för skolledare och förskolechefer har genomförts, dock med lågt deltagande.

En utbildning har dessutom genomförts på modernmålsenheten, där modernmålslärarna på olika sätt fått arbeta med normutmanande förhållningsätt som gynnat arbetet i klassrummet. Praktiska övningar har genomförts som kan användas i det konkreta arbetet med eleverna. Till sin hjälp har de haft stöd av metodmaterialet Lås upp och Botkyrka kvinno- och tjejjour.

8.11 Inflytande

Ungdomsfullmäktige har fått ett särskilt ansvar att föra en dialog om demokratiprocessen i kommunen. Ungdomarna har tillsammans med elevråden lyft fram vad de olika skolorna gör och genom det spridit kunskaper om goda exempel mellan skolorna. Elevenkätens resultat har gått igenom tillsammans med alla elevrådets styrelser.

Inför 2014 finns en planering av demokratidag och att arbeta med supervalåret samt dialog om fördelning av kommunens budget m.m.

9. Förändringsarbete i områdena

9.1 Tullinge

Tullinge har haft två inspirationsdagar för all personal. Innehållet på dessa var att visa skolan i Riksten samt sprida goda exempel i arbetet med IKT-verktyg.

Inom Tullinges förskolor har de pedagogiska lärmiljöerna setts över och ”rondering” har genomförts för att följa upp den pedagogiska lärmiljön. Ett IKT-nätverk har utvecklat arbetet med att ta fram syfte och mål med att arbeta med IKT i förskolan. En extra satsning på IKT-verktyg på förskolorna har genomförts, det för att skapa mötesplatser för berättelser och utveckla den pedagogiska dokumentationen. Förskolan har också arbetat med att strukturera det systematiska kvalitetsarbetet. Samverkan med socialtjänsten, kraftsamling, har fördjupats genom gemensamt utbildningstillfälle och nätverk har skapats i området.

I grundskolan har ett fortsatt arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet pågått. Området har arbetat hårt med att behålla de goda resultaten (meritvärdet sjunker), men det behövs mer för att lyckas fullt ut. Under året har rektorsgruppen arbetat med fokus på ”utmärkt undervisning”. Förberedelseklass i Falkbergsskolan har inrättats vilket gett goda resultat. En handlingsplan för studie- och yrkesorientering i årskurs F-5 har utarbetats. Även i grundskolan har området satsat extra på IKT-verktyg samt genomfört IKT-rondering på alla skolor.

2014-05-28

9.2 Norra Botkyrka

Området som helhet har fortsatt att arbeta med övergångar mellan för- och grundskola och inom grundskolans verksamheter. Det finns goda exempel där övergångar, mer än tidigare, fokuserar på innehåll och arbetssätt i de olika skolformerna. Pedagoger från förskola och pedagoger från förskoleklass har tillsammans med respektive ledning mötts för att få kännedom om och mer ingående diskutera vad barnen varit med om i förskolan och hur man tänker ta emot barnen när de börjar förskoleklass.

I chefsgruppen, bestående av förskolechefer och rektorer har man under 2013 haft fortsatt fokus på det pedagogiska ledarskapet, vad ska följas upp, varför och på vilket sätt. Flera av dessa möten har skolformerna haft tillsammans.

Det har också återkommande inom området förts diskussioner kring vad Norra Botkyrka tillsammans ska fokusera på. Dessa diskussioner har utmynnat i följande områden: utveckling av undervisningen, språkutvecklande arbetssätt och chefsutveckling. Inom området språkutvecklande arbetssätt, har Norra Botkyrka haft storföreläsningar i läsförståelsestrategier för samtliga pedagoger i för- och grundskola.

Utbildningsnämndens satsning på digitalisering av förskola och skola har satt fokus på behov av kompetenshöjning och fortbildning som sjsätts under 2014.

Inom förskolan finns goda exempel på att samarbeta kring pedagogiska forum för förskolepedagoger, förskolechefer och pedagogistor. I pedagogiska forum för pedagoger har flera av kommunens resurser bjudits in för att föreläsa, bland annat KomTek, Naturskolan och Kultur och fritid. I förskolan förs intensiva diskussioner om hur förskolan ska ta sig an uppdraget i läroplanen att följa varje barns utveckling och lärande utan att bedöma enskilda barn. Detta är en fortsatt viktig diskussion under 2014.

Grundskolorna har fortsatt koncentrerat sig på att arbeta med att utforma och skapa struktur för pedagogisk planering. Alla rektorer är överens om att arbetet med pedagogiska planeringar ska gälla för hela skolan och att detta arbetssätt initieras eller fortsatt utvecklas inför höststarten 2014. De stora vinsterna med öppna pedagogiska planeringar är flera, men framför allt – tydligheten för eleverna, tydligheten för föräldrarna, större möjligheter med att samarbeta mellan kollegor och en ökad möjlighet för rektor att vara pedagogisk ledare. Det pågående förändringsarbetet som bedrivs på tre av grundskolorna i Norra Botkyrka har under året intensifierats och fortsatt utvecklas. Förändringsarbetet har fokus på elevers läridentitet, vilket kortfattat betyder att samtliga elever ska ses och bemötas som lärande individer som kan och vill lära sig och utvecklas.

9.3 Tumba

En språk- och textbaserad pedagogik som utvecklar elevernas litteracitet och deras förmåga att producera åldersadekvata texter inom alla genrer och ämnen har även i år pågått på några

2014-05-28

av områdets skolor och berört ca ett femtiotal pedagoger. Elevernas texter används för utvärderingen för att se om pedagogiken givit effekt. Denna satsning, ”Reading to Learn” (R2L), har ett direkt samband med innehållet i Språknyckeln.

En av skolorna i området deltar även 2013 i inkluderingsprojektet IFOUS, vilket innebär att skolan genom organisatoriska rutiner, förankrad värdegrund och pedagogisk planering ska ge möjlighet för fler elever att klara kunskapskraven i ett socialt sammanhang. Elever i behov av stöd får det i första hand inom ramen för den ordinarie undervisning, pedagogerna får handledning. Alla elever i kommunövergripande grupp, grundsärskola och förberedelseklass har anknäpning till en reguljär klass.

Under hösten 2012 startade projektet Appknapp, peka, lek & lär i förskolan och i samarbete med forskare från Stockholms universitet. Projektet är nu avslutat och redovisat. För digital slutrapport, se Appknapp.se. Projektet har inneburit att vi fått kunskap om vad digitala verktyg kan tillföra barns utveckling och lärande i förskolan.

Utifrån skolinspektionens granskning och PWC:s rapport angående fritidshem startades en utvecklingsgrupp i området. Syftet var att ta fram en gemensam handlingsplan med vägledande principer för områdets fritidshem och med ett fokus på fritidshemmens uppdrag enligt LGR 11. Gruppen består av biträdande rektorer och representanter för varje fritidshem och fortsätter nu permanent att utveckla fritidshemmen

10. Sammanfattande analys och förslag till fortsatt arbete

Under 2014 är ett av de viktigaste målen i ettårsplanen ”Undervisningen i förskolor och skolor utvecklas för att ge alla elever, oavsett kön, goda förutsättningar för lärande, samt för att ge alla skolelever möjlighet att förbättra sina kunskapsresultat”. Detta mål kopplat till strävan efter en likvärdig skola, kommer att följa med under en längre tid framöver för att alla elever/barn ska ha goda förutsättningar att lyckas. Fokusområden är fortsatt språkutveckling och språkutvecklande undervisning i alla ämnen, inkluderande undervisning och fördjupade kunskaper kring pedagogisk användning av digitala verktyg.

En av många insatser för att uppfylla målet är satsningen på förstelärare, vilka förväntas bli motorer i skolutvecklingen. 2014 införs även förstelärare inom förskola och fritidshem. 2013 blev starten på detta med 25 förstelärare och fyra lektorer i grundskola och gymnasieskola.

Behörighetsfrågan är central och kommer under 2015 att ställas på sin spets genom legitimationslagstiftningen. Förskolor och skolor måste planera och organisera verksamheten så att

2014-05-28

barn/elever möter behöriga förskollärare och lärare och vi måste också på alla sätt vara en attraktiv arbetsgivare så att våra medarbetare stannar i Botkyrka och att vi kan rekrytera nya.

I samband med den omorganisation som genomförs 2014 ser vi behovet av en ny övergripande strategi som visar på långsiktiga syften och mål för hela utbildningsförvaltningen de närmaste åren. Det är dags att lyfta Botkyrkas förskolor, grundskolor och gymnasieskolor till en ny nivå och att göra dem till självklara val för föräldrar, elever/barn och för kompetent personal. För det krävs att vi formulerar en utbildningsstrategi för framtiden och bygger tydliga strukturer som underlättar identifikation av förändringsbehov och stöd till enheterna i dessa processer. Det innebär att:

- Vi förstärker satsningen på att erbjuda barn och elever lärsammanhang av hög kvalitet som säkerställer deras utveckling.
- Vi blir tydligare i att definiera kvalitetskrav på undervisningen i alla avseenden (fokus på förmågor, formativa processer och varierad undervisning som gynnar förmågan att lära).
- Vi blir bättre på att ge rätt stöd för att nå dessa kvalitetskrav.
- Våra insatser ska ge effekt för barnens/elevernas utveckling och resultat.
- Vi utvecklar vårt kvalitetsarbete i syfte att snabbt identifiera behov av stöd på alla nivåer, från enhet, till lärare, till elev.

Mot bakgrund av detta kommer ettårsplanen nästa år att fokusera på att ta fram en långsiktig strategi med handlingsplan för de närmaste åren.

10.2 Specifika utvecklingsfrågor inom respektive skolform

Förskola

Förståelsen för pedagogisk dokumentation som ett kollegialt kvalitetsverktyg där både pedagoger, barn och föräldrar involveras varierar stort och beskrivs också av verksamheten som ett stort utvecklingsområde. Svårigheter att följa varje barns utveckling och lärande utan att hamna i skolans sätt att bedöma barn är ett problem för många förskolor.

Förskolans pedagoger behöver en fördjupad kunskap i bl.a. ämnen, teorier, miljö och material.

Arbetsätt behöver utvecklas så att alla barn med annat modermål än svenska får utveckla sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera på sitt modersmål.

Grundskola

Det är en utmaning för grundskolan att utveckla en differentierad undervisning så att alla elever har möjlighet att lyckas. Elevers möjlighet att utvärdera undervisningen ser olika ut inom och mellan skolor.

2014-05-28

För att kollegialt lärande ska kunna utvecklas krävs att det skapas former och praxis för detta. Det kan gälla samplanering, utveckla likvärdig bedömning av elevers kunskaper mm. Ett språkutvecklande arbete i alla ämnen är en utmaning. Det finns ett fortsatt behov av kompetensutveckling i användningen av digitala verktyg för att utveckla undervisningen.

Grund- och gymnasiesärskola

Det krävs ett fortsatt arbete med att utveckla kunskapsuppdraget utifrån särskolans kursplaner och metoder att synliggöra kunskapsutvecklingen hos eleverna. Bättre övergångar grund-
särskola – gymnasiesärskola

Kompetensutveckling av lärare inom området speciallärarutbildning med inriktning utvecklingsstörning behövs.

Förskoleklass

Det behövs ett förtydligande av förskoleklassens uppdrag och inriktning där såväl grundskolans läroplan som förskolans pedagogik ska vara vägledande. Ett utökat samarbete med både förskola, fritidshem och grundskola för att skapa helhet för eleverna och utveckla bra övergångar mellan skolformerna.

Fritidshem

Den nya funktionen som förstelärare i fritidshem behöver få sin givna roll och det behöver klargöras på vilket sätt de ska utgöra den resurs som är tänkt.

Större tillgänglighet av digitala verktyg för pedagogerna men också för eleverna på fritidstid. Utveckla och klargöra syfte och innehåll i samverkan fritidshem-skola utifrån de nya allmänna råden. Värna fritidshemmets specifika uppdrag. Säkerställa arbetet med värdegrund och likabehandling-

Gymnasieskola

Utvecklingsbehoven hos de tre kommunala gymnasieskolorna ter sig väldigt olika. Gemensamt är att den ökade attraktionskraften behöver ytterligare förstärkas. En utmaning blir att, tillsammans med grannkommuner, snabbt utveckla en strategi för att möta kommande års kraftiga volymökningar med tydlig början 2017.

Matematikresultaten är generellt låga, vilket är en utmaning för samtliga gymnasieskolor.

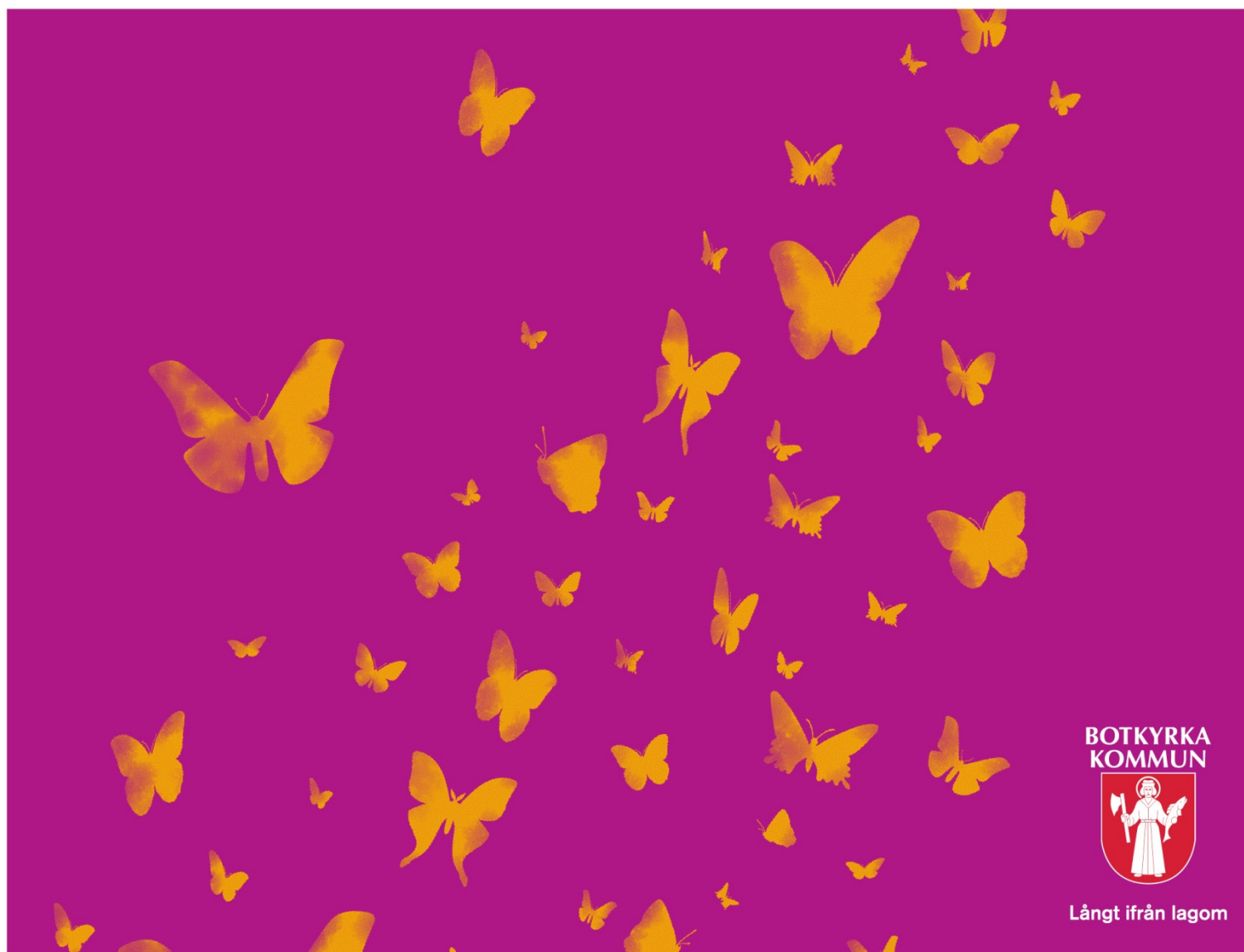
Det behövs mer fokus på språkutvecklande undervisning, arbetsmiljö och att få elever att bli mer aktiva under lektionerna.

Ann-Chatrin Norrevik
Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Resultat- och indikatorpalett 2013

Botkyrkas förskolor och skolor

Resultat- och indikatorpalett 2013

Förskola, grundskola, sarskola och fritidshem i Botkyrka

Föräldrars utbildningsnivå*, årskurs 9:

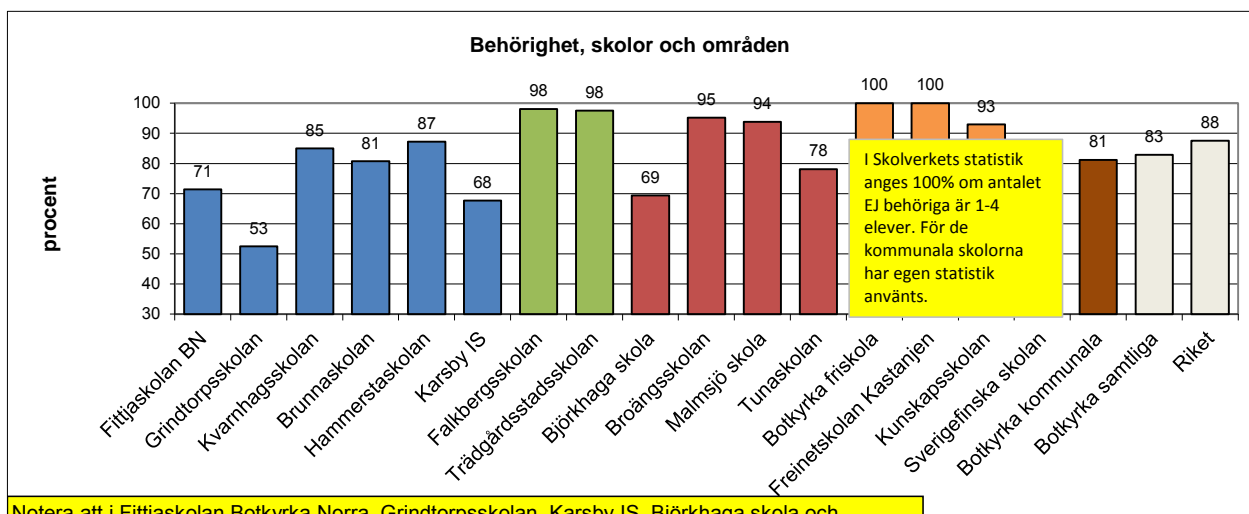
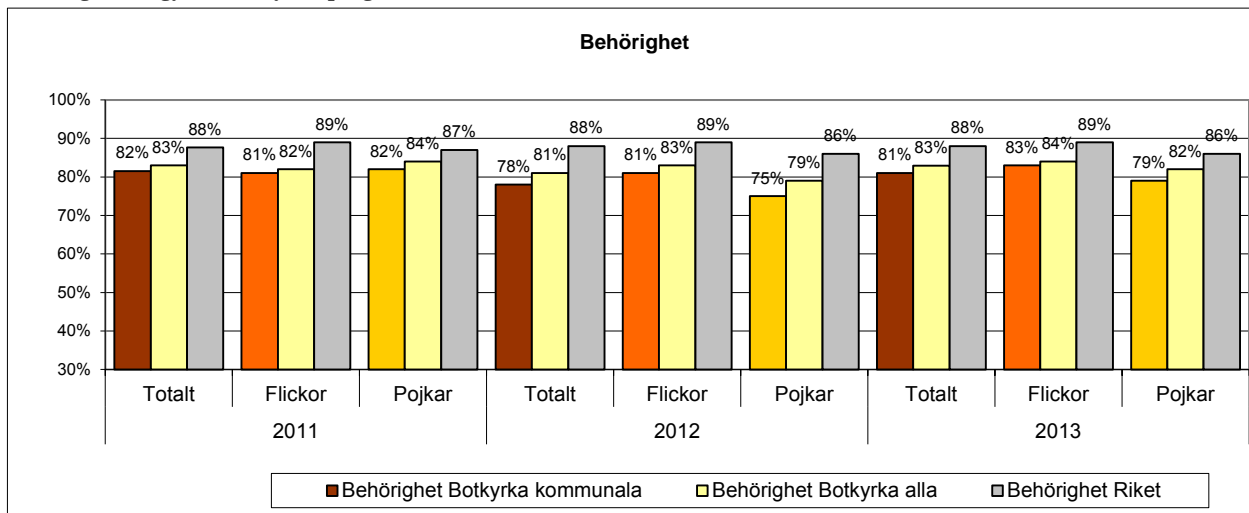
Botkyrka
Riket

	2011	2012	2013
Botkyrka	2,01	1,94	1,96
Riket	2,23	2,23	2,25

* Lägsta värde är 1, högsta värde är 3. Medelvärde av föräldrarnas utbildningsnivå. Värde 1 innebär genomgången grundskola, värde 2 innebär genomgången gymnasieskola och 3 innebär minst 20 hp högskola eller 4-årigt gymnasium.

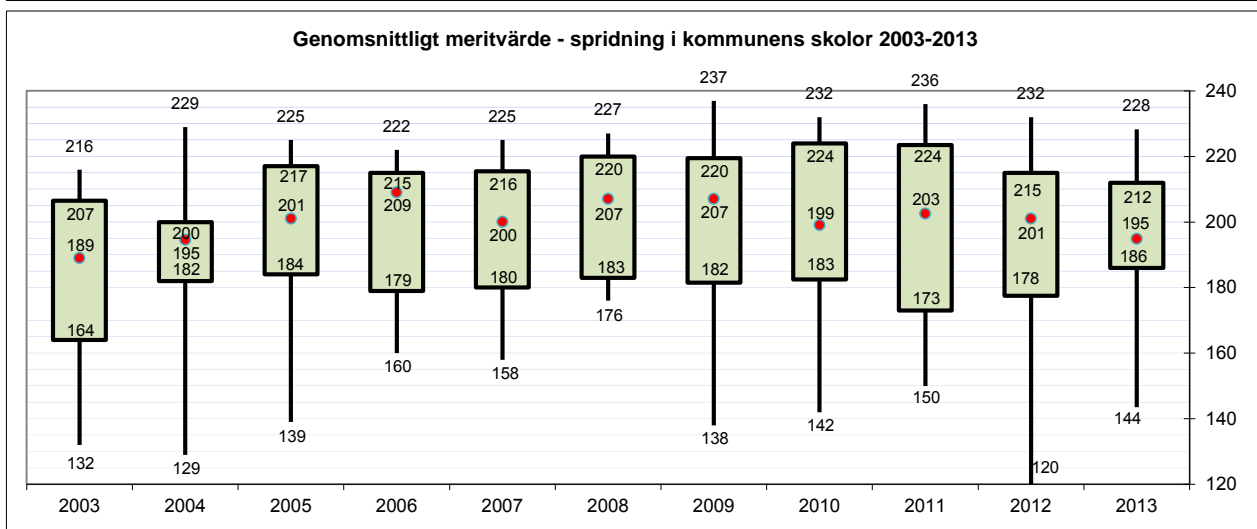
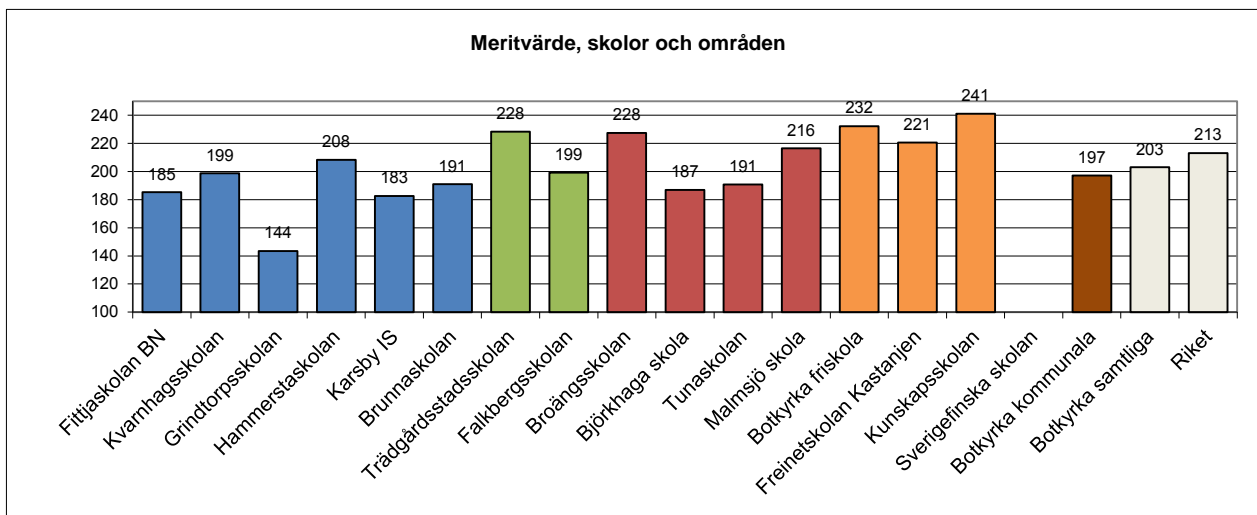
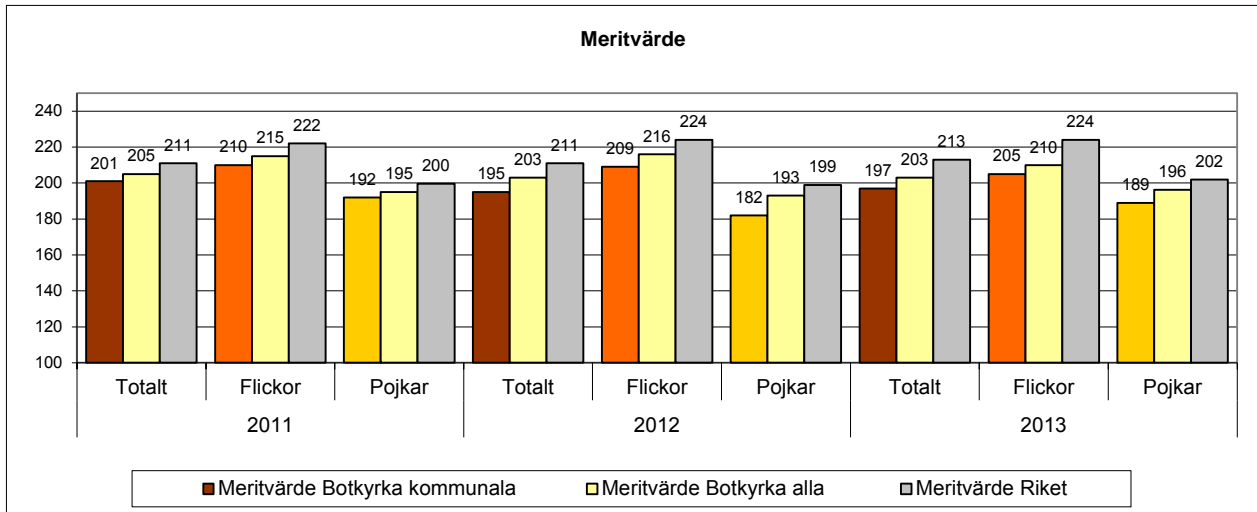
Betyg årskurs 9

Behörighet till gymnasiet (yrkesprogram)

Notera att i Fittjaskolan Botkyrka Norra, Grindtorpsskolan, Karsby IS, Björkhaga skola och Tunaskolan ingår elever i förberedelseklass i all betygsstatistik, vilket kan sänka medelvärdena avsevärt.

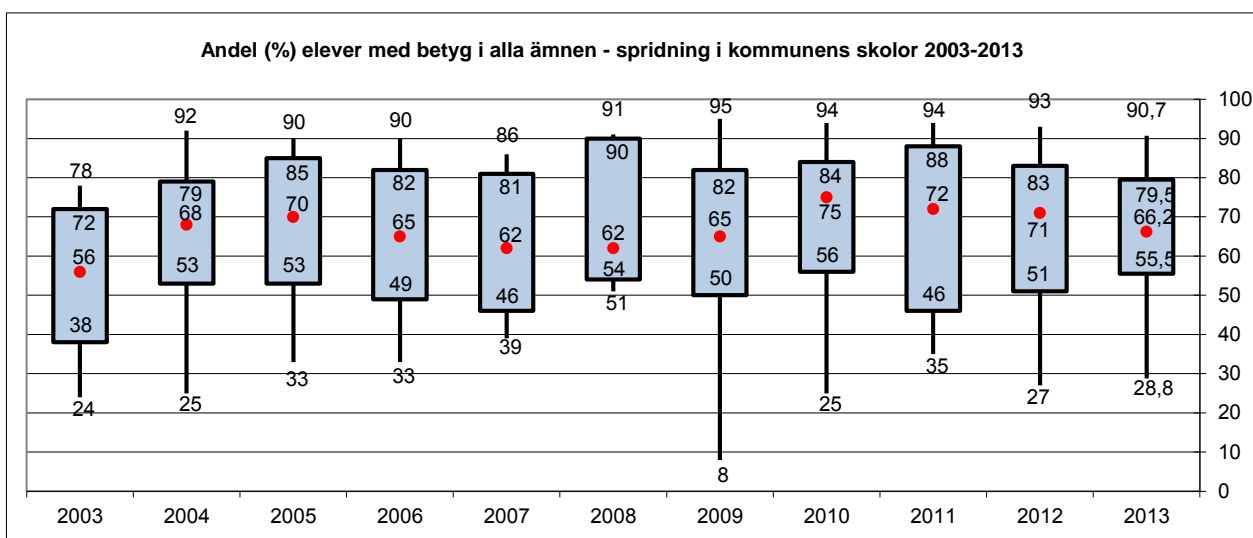
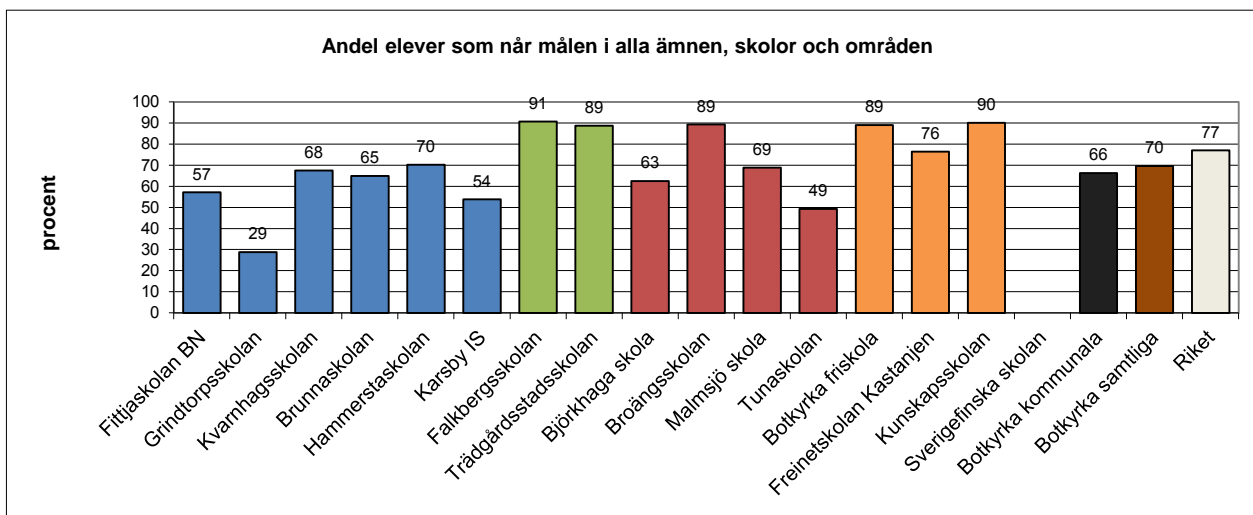
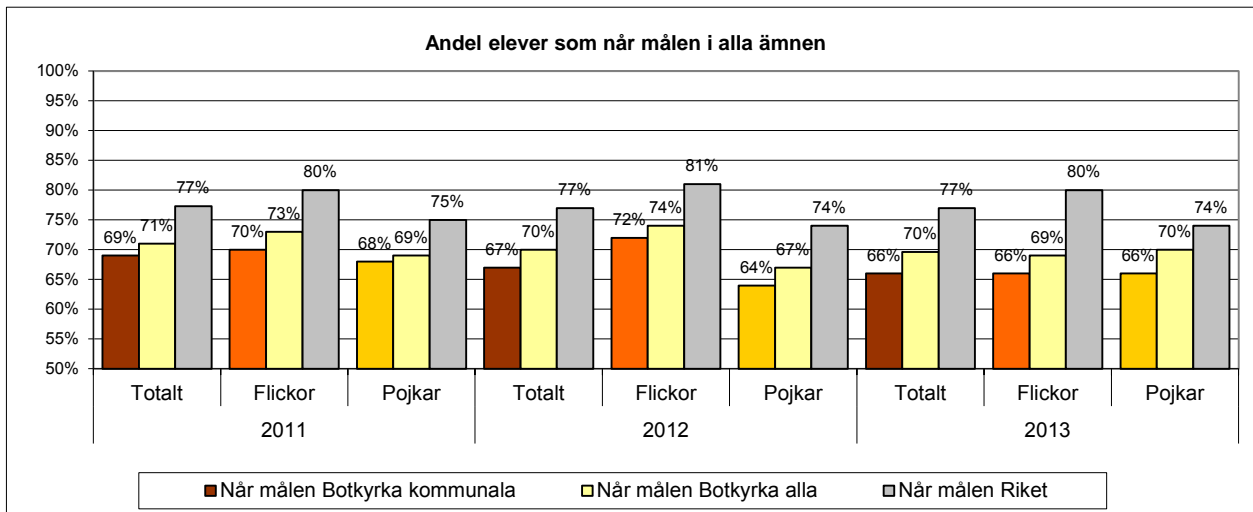
Betyg årskurs 9 - genomsnittligt meritvärde

Ändarna av de heldragna linjerna visar skola med lägst respektive högst resultat. Skolorna i den gröna "lådan" ligger mellan den övre och den nedre kvartilen, dvs i lådan finns 50 procent av skolorna. Den röda punkten i lådan visar medianvärdet för alla skolor.

Betyg årskurs 9 - andel elever med betyg i alla ämnen

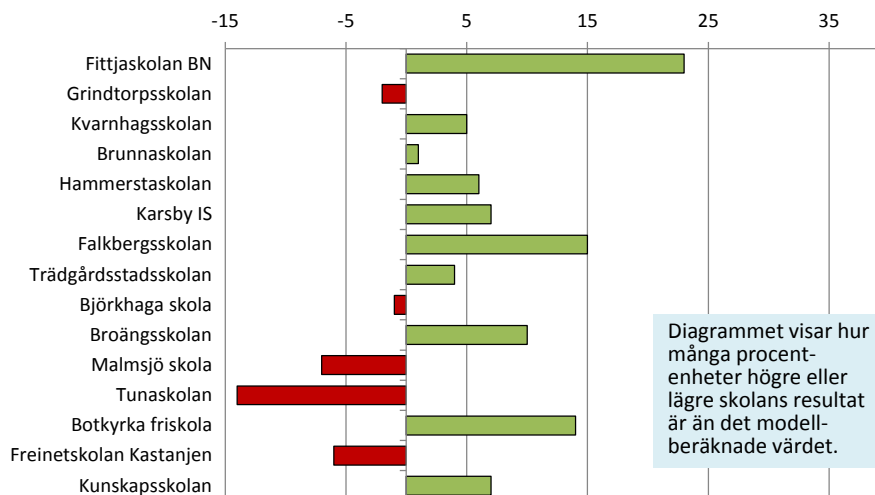

Åndarna av de heldragna linjerna visar skola med lägst respektive högst resultat. Skolorna i den blå "lådan" ligger mellan den övre och den nedre kvartilen, dvs i lådan finns 50 procent av skolorna. Den röda punkten i lådan visar medianvärdet för alla skolor.

Betyg i relation till SALSA

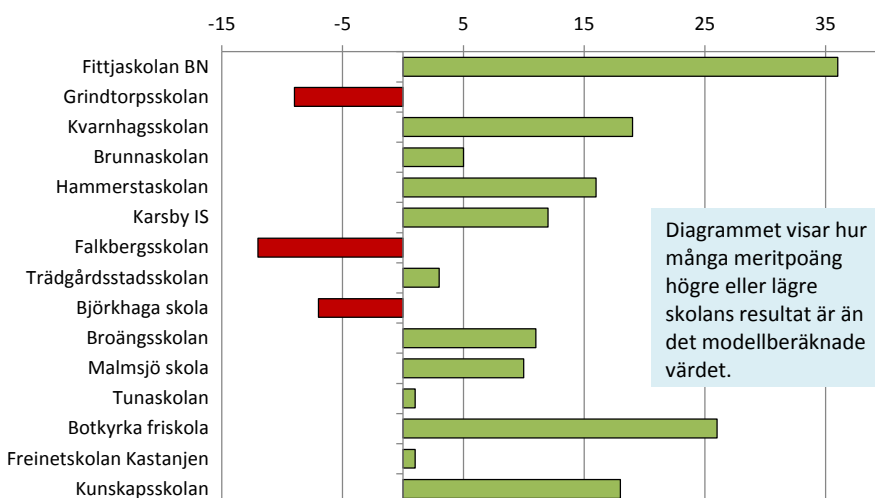
Residualen visar hur det faktiska betygsresultatet avviker i förhållande till det modellberäknade värdet man fått fram när man tagit hänsyn till bakgrundsfaktorerna i SALSA (föräldrars utbildningsnivå, andelen med utländsk bakgrund (nyinvandrad senaste 4 åren) och andelen pojkar), det vill säga hur väl eleverna lyckats utifrån dessa förutsättningar.

Residual: Andel elever som uppnått målen (betyg i alla ämnen) åk 9 i Botkyrkas skolor 2013

Diagrammet visar hur många procentenheter högre eller lägre skolans resultat är än det modellberäknade värdet.

Residual: Genomsnittligt meritvärde åk 9 i Botkyrkas skolor 2013

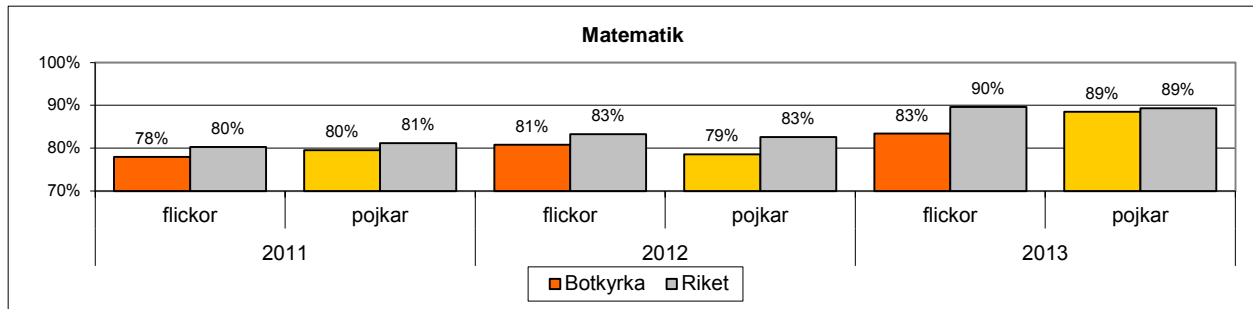
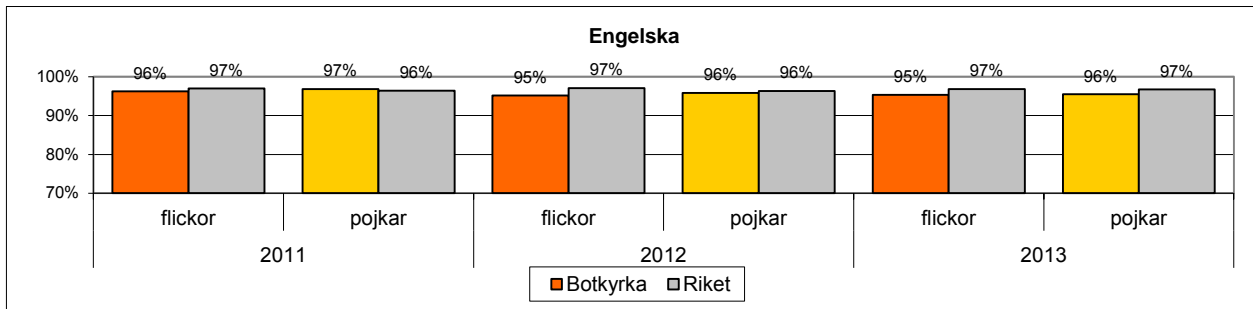
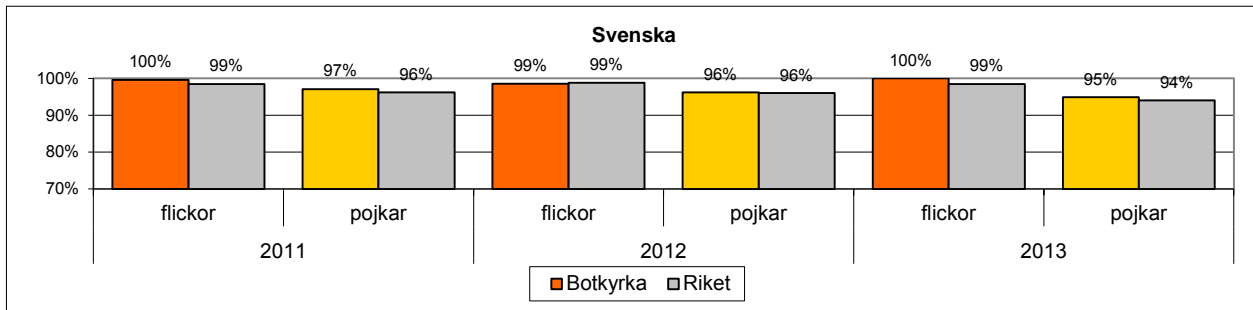
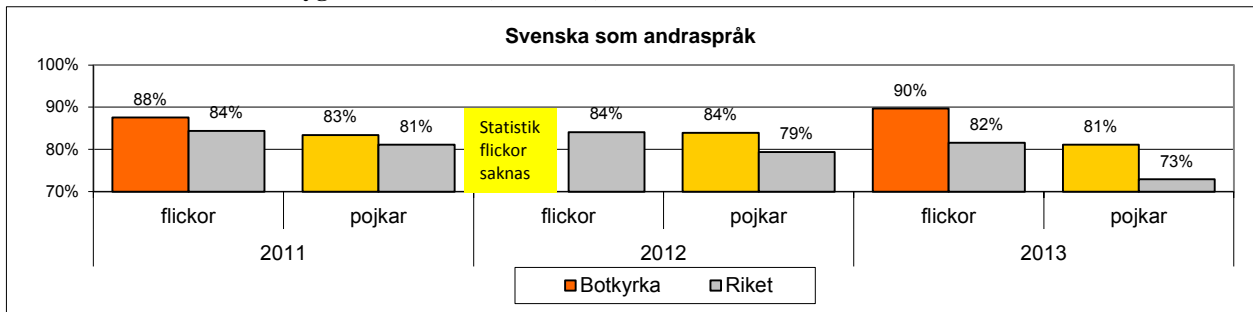

Diagrammet visar hur många meritpoäng högre eller lägre skolans resultat är än det modellberäknade värdet.

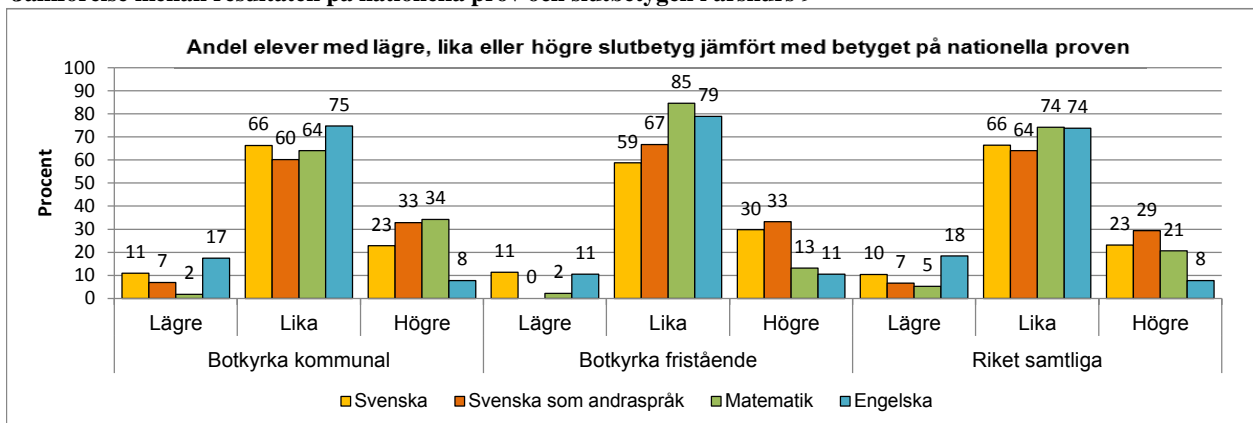
Från 2013 har Skolverket ändrat bakgrundsfaktorn utländsk bakgrund till "andel nyinvandrade senaste 4 åren". Ytterligare en förändring är att inga kommunresultat redovisas för SALSA, så man kan inte längre jämföra kommuner.

Nationella prov årskurs 9

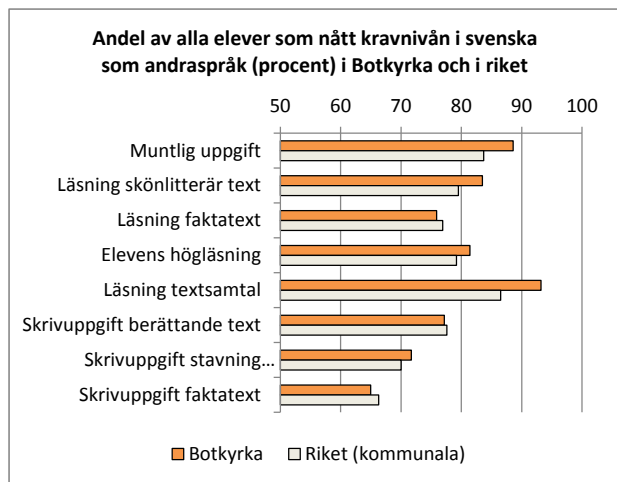
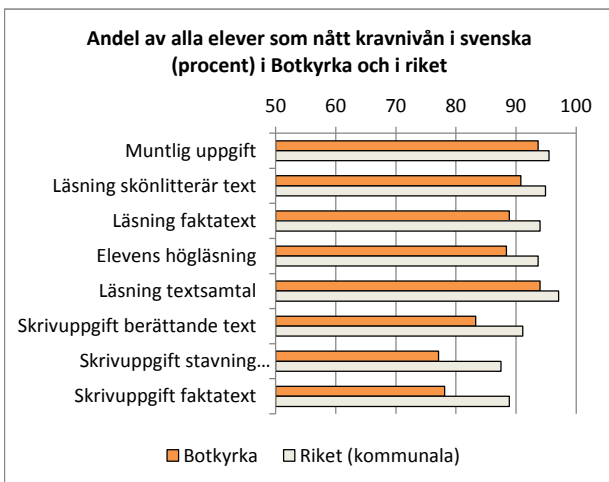
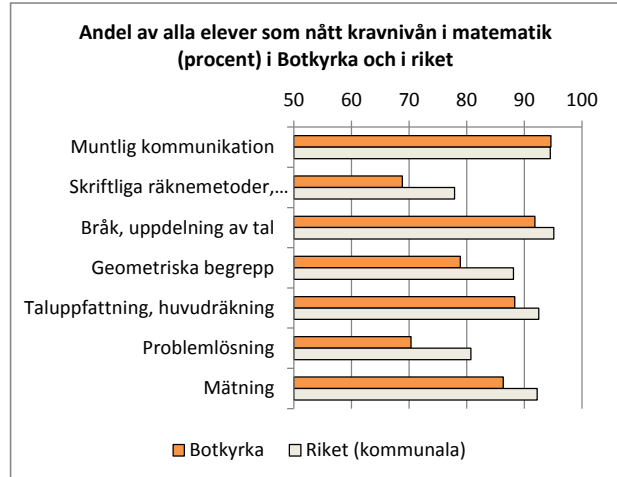
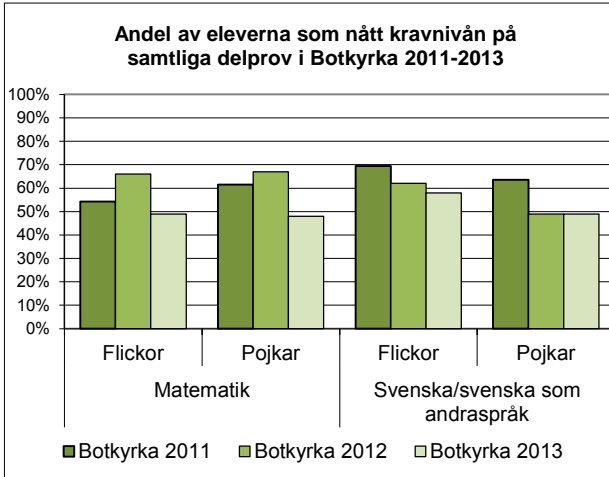
Andel elever med minst betyget Godkänd/E (från 2013)

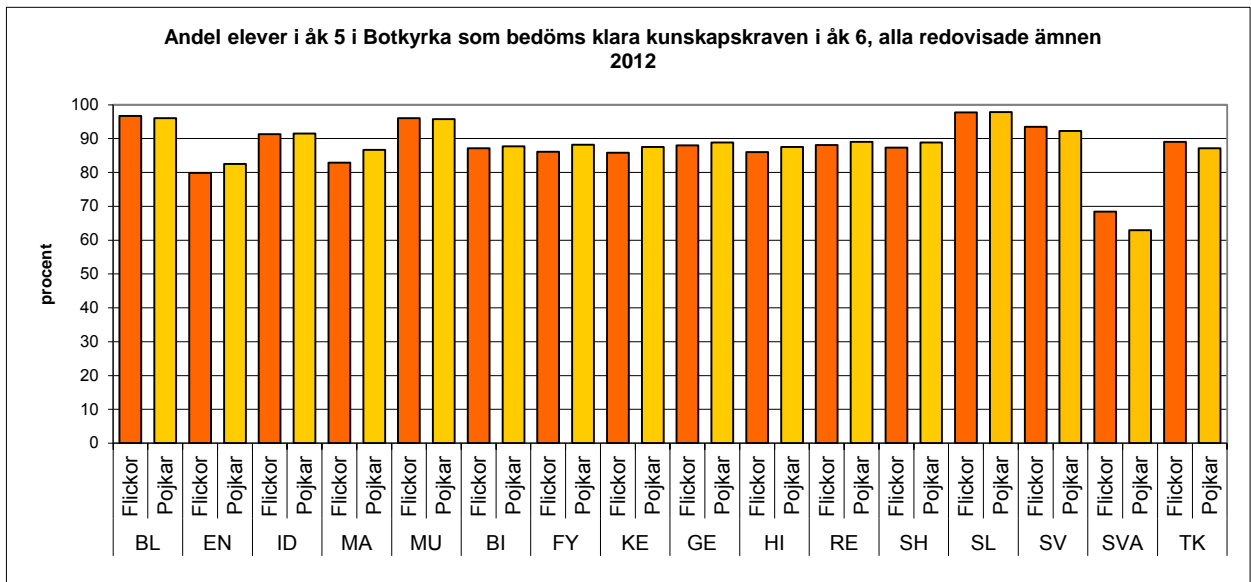
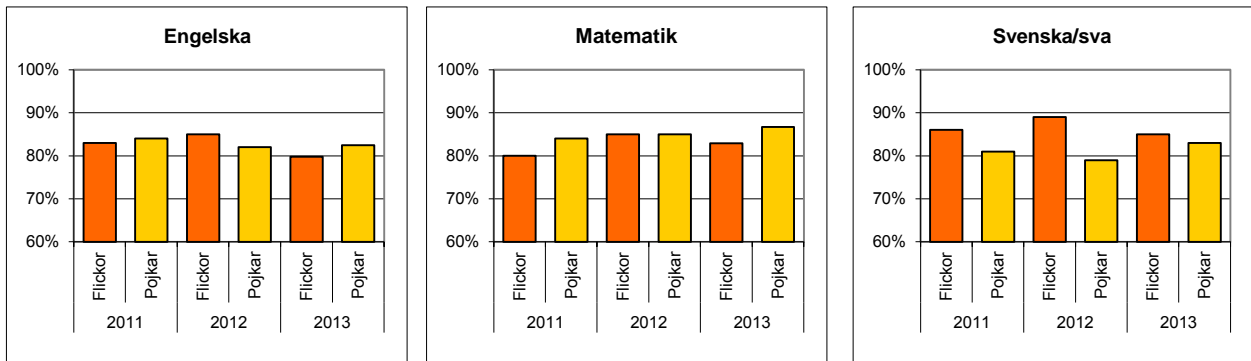
Jämförelse mellan resultaten på nationella prov och slutbetygen i årskurs 9

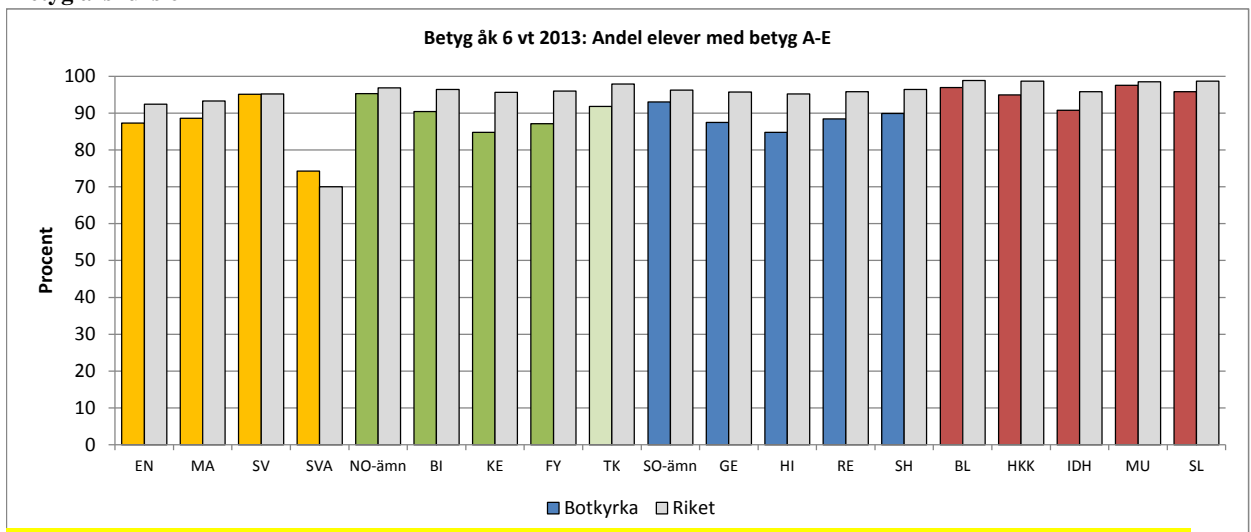
Nationella ämnesprov årskurs 3

Andel elever i årskurs 5 vt 2013 som bedöms klara kunskapskraven i årskurs 6
Lärarnas bedömningar i respektive ämne.

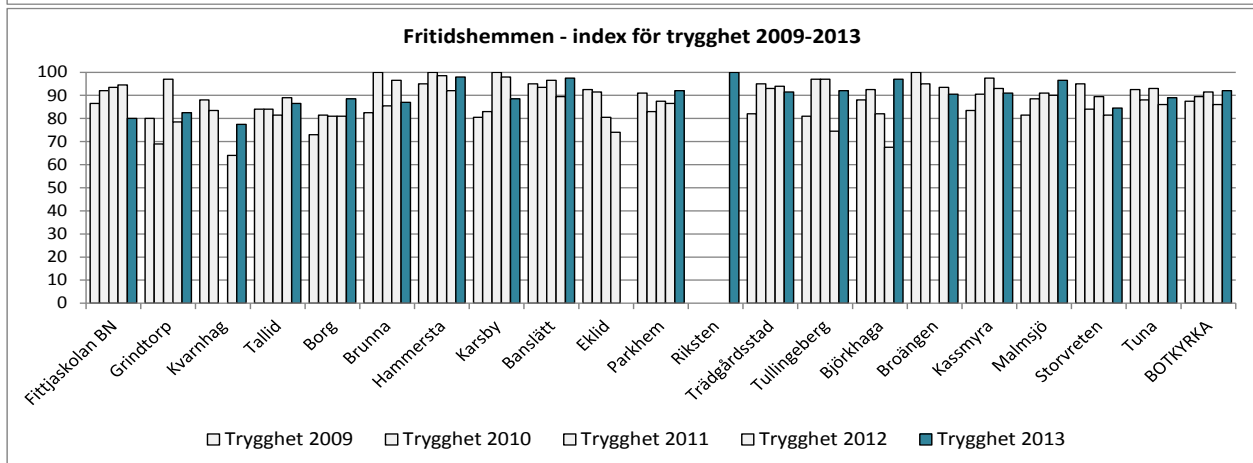
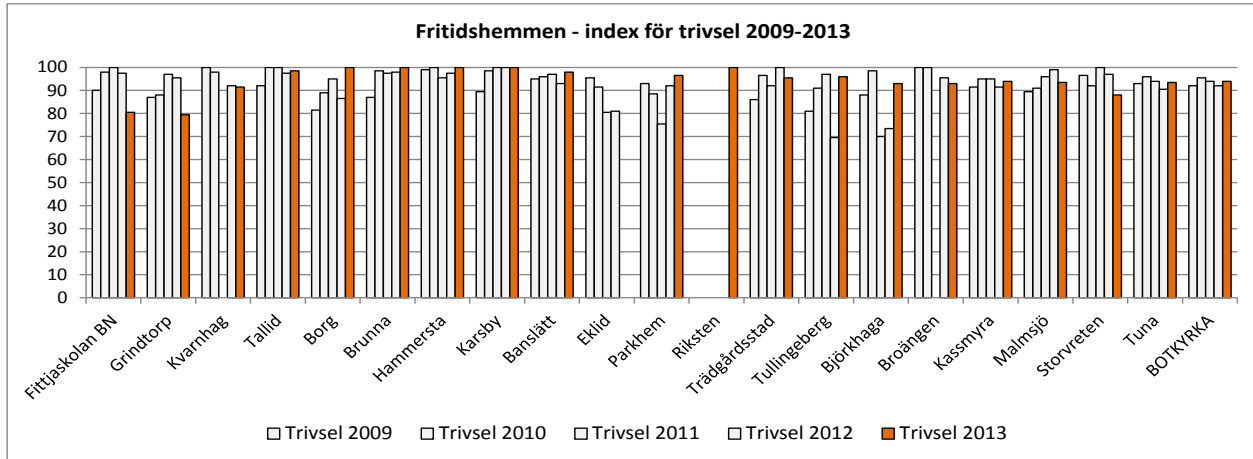
Betyg årskurs 6

Betyg i år 6 i so- och no-ämnena kan ges antingen per ämne eller som samlingsbetyg. Cirka 360 elever fick samlingsbetyg i no-ämnena, medan ca 310 elever fick ämnesbetyg. I so-ämnena fick ca 290 elever samlingsbetyg.

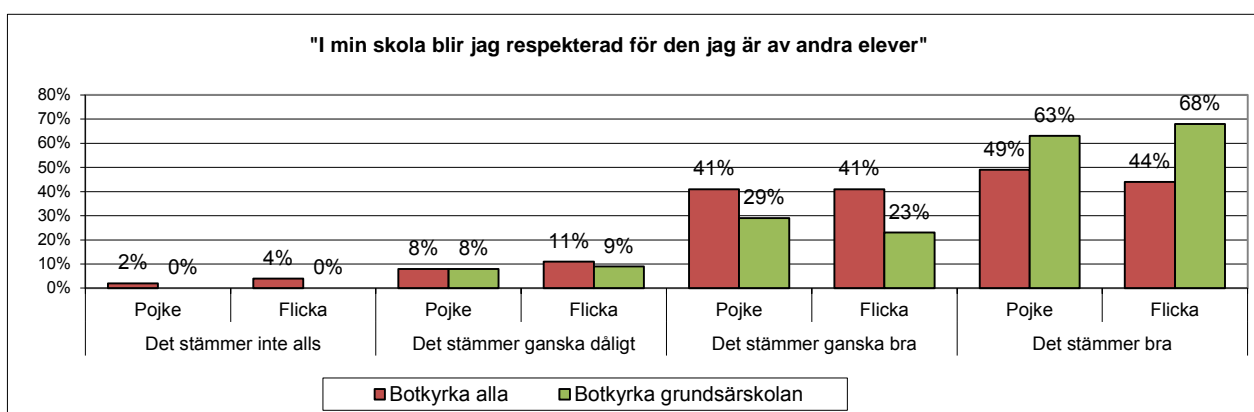
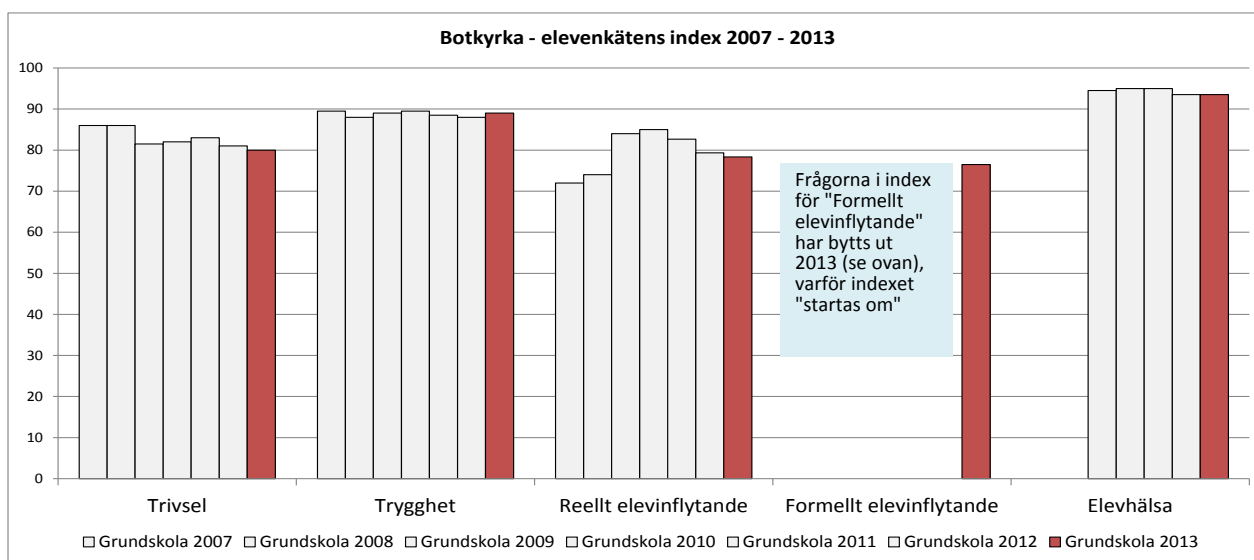
Fritidsenkäten i årskurs 3 hösten 2013

Andel positiva svar	Norra Botkyrka	Tullinge	Tumba	BOTKYRKA	
Trivsel	95	99	96	97	Jag går på ett bra fritids
	92	95	89	94	Det är bra stämning på mitt fritids
	93,5	97	92,5	95,5	
Trygghet	94	96	95	93	Det finns alltid någon vuxen på fritids som jag kan
	78	92	87	86	På fritids är alla barn snälla mot mig
	86	94	91	89,5	

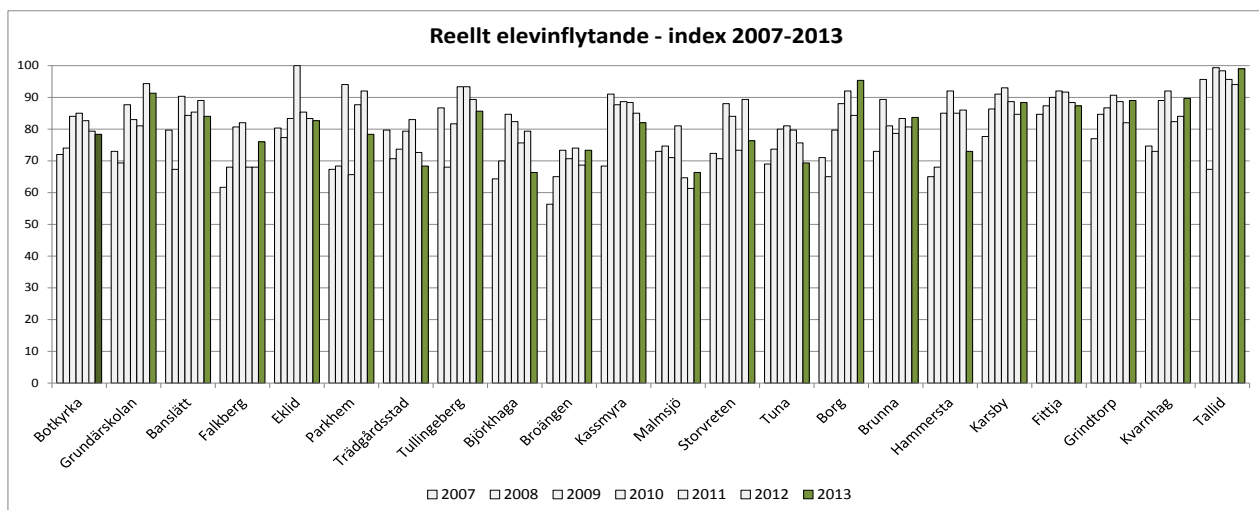
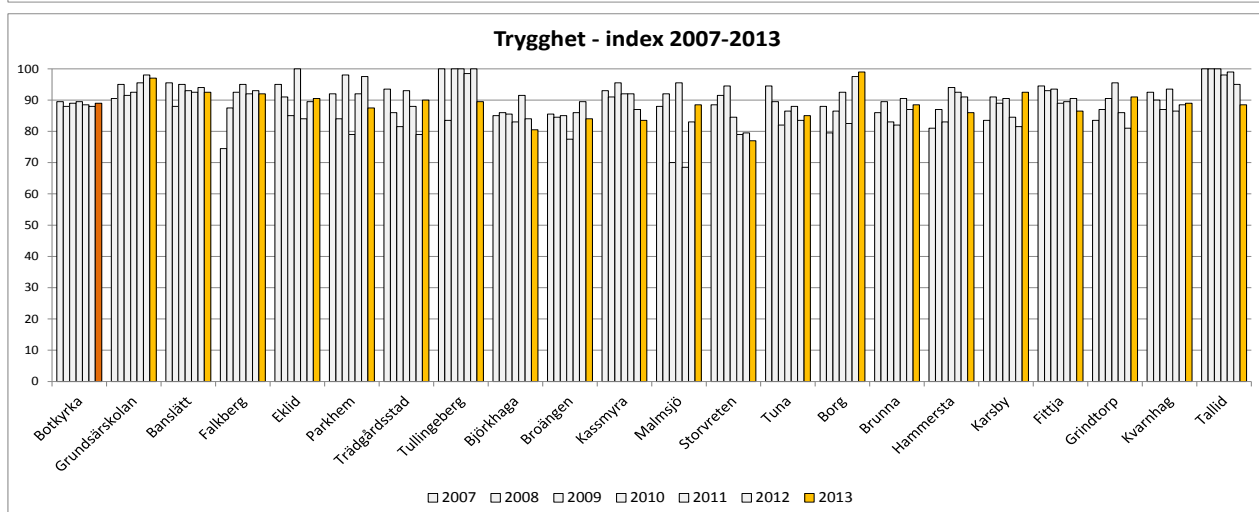
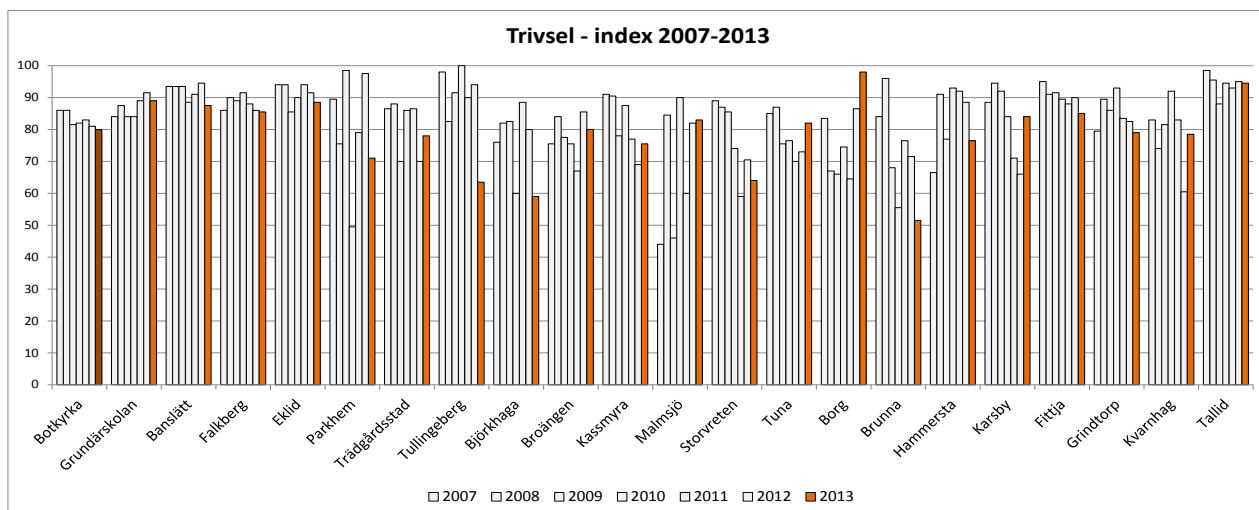

Elevenkäten i årskurs 5 och 8 hösten 2013 - index 2011-2013

	2011	2012	2013	
Trivsel	78	75	75	Det är bra stämning i min klass.
	88	87	85	Jag tycker att jag går i en bra skola.
	83	81	80	
Trygghet	92	91	92	I min skola blir jag respekterad för den jag är av de vuxna.
	85	85	86	Det finns alltid någon vuxen jag kan prata med om jag får problem med något.
	88,5	88	89	
Reellt elevinflytande	89	87	86	Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena
	91	87	88	Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete
	68	64	61	Min lärare och jag pratar ofta om vad jag har lärt mig och hur jag kan lära mig mer
	83	79	78	
Formellt elevinflytande			73	NYTT 2013 På vår skola lyssnar rektorn på vad eleverna tycker
			80	NYTT 2013 Vi elever kan påverka sådant som är viktigt för oss i skolan
			76,5	
Elevhälsa	95	94	95	Jag tar hand om mig själv som man ska för att må bra
	95	93	92	Jag är nöjd med den jag är
	95	93,5	93,5	

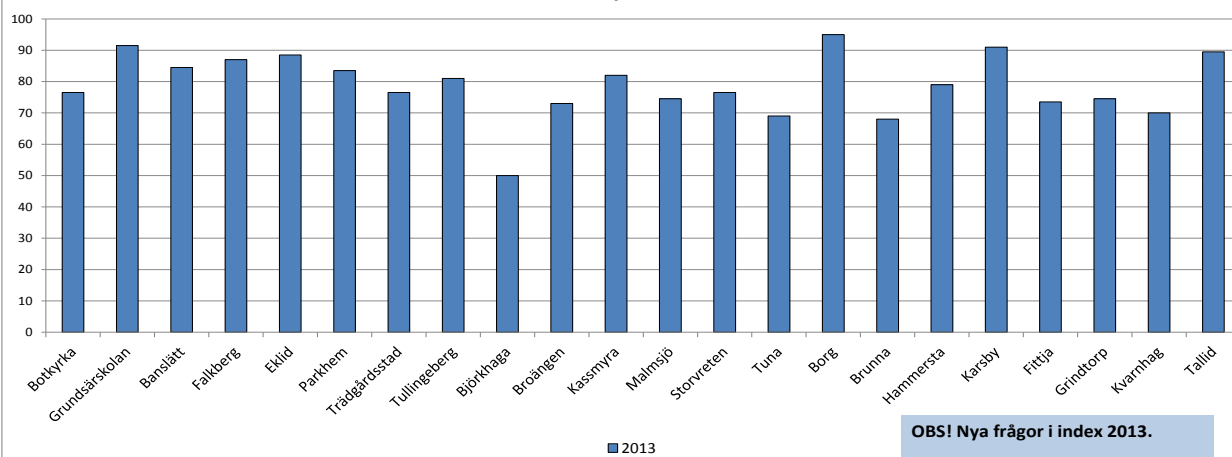

Index från elevenkäten skolor och områden

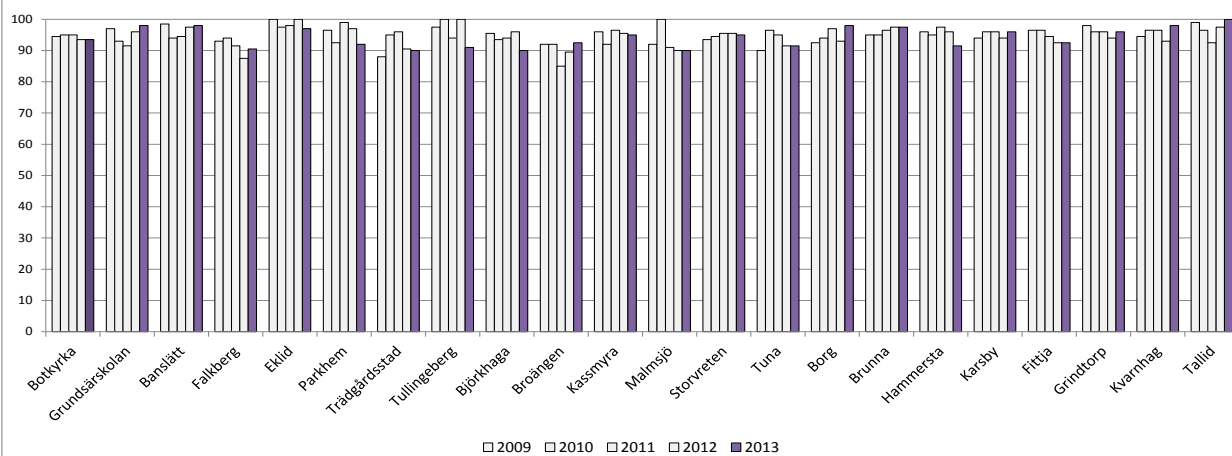

Formellt elevinflytande - index 2013

Elevhälsa - index 2009-2013

Nöjd elev-index i elevenkäten 2013

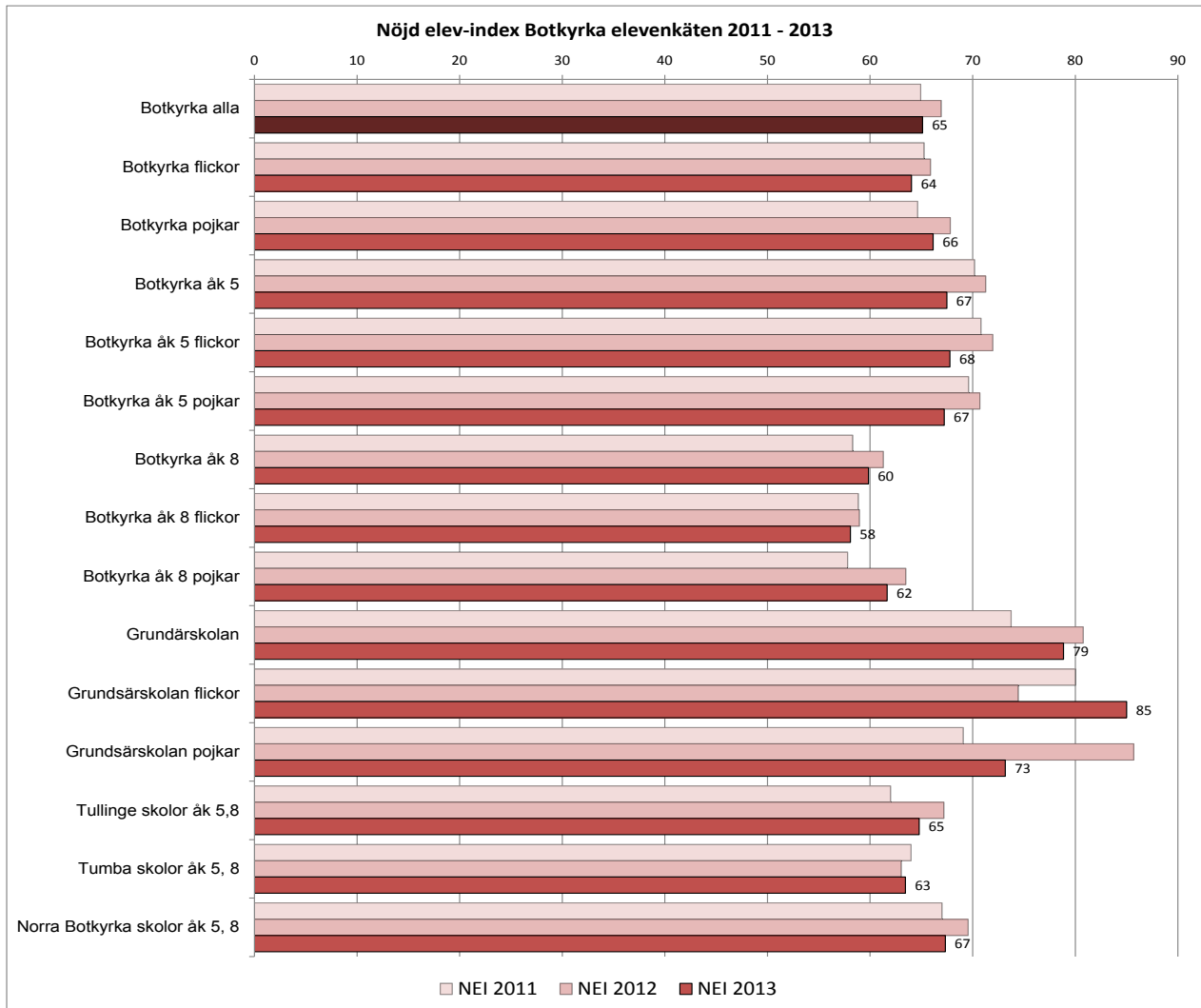
Tre frågor ingår i Nöjd elev-index och besvaras på en skala 1-10:

Om du tänker på din skola, hur nöjd är du då med den?

Är din skola lika bra som du hoppades att den skulle vara?

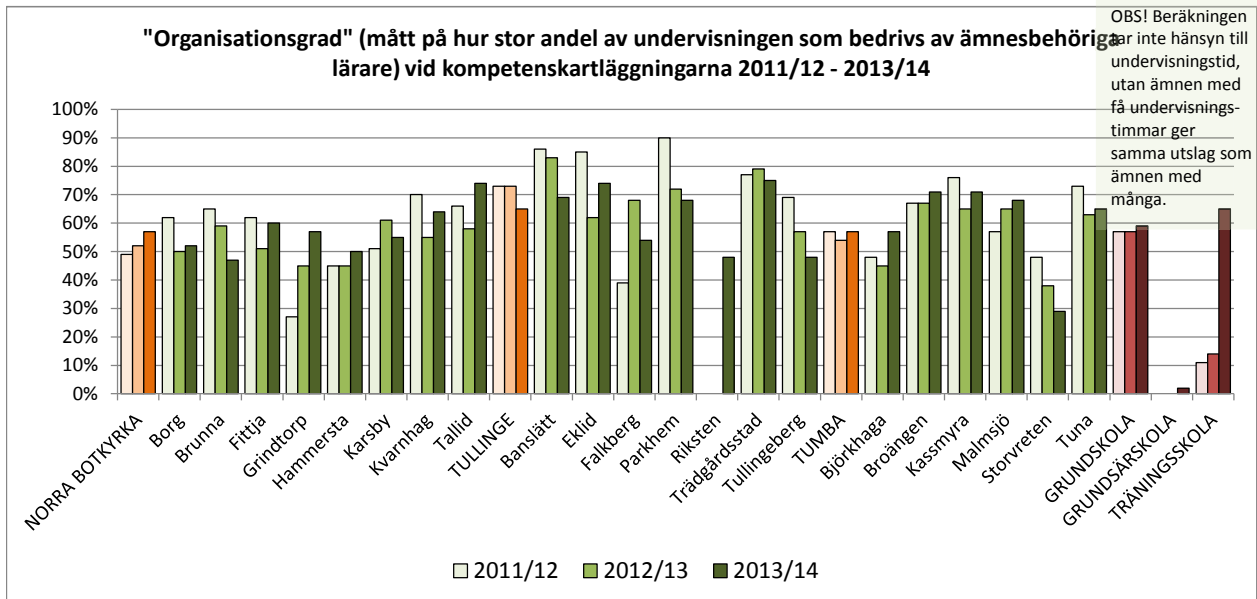
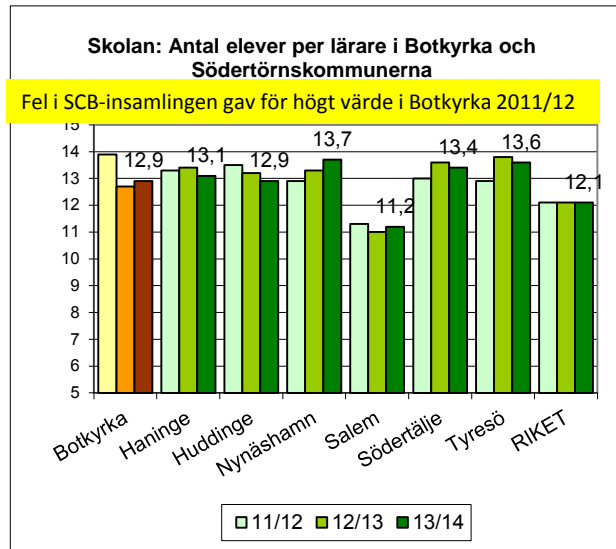
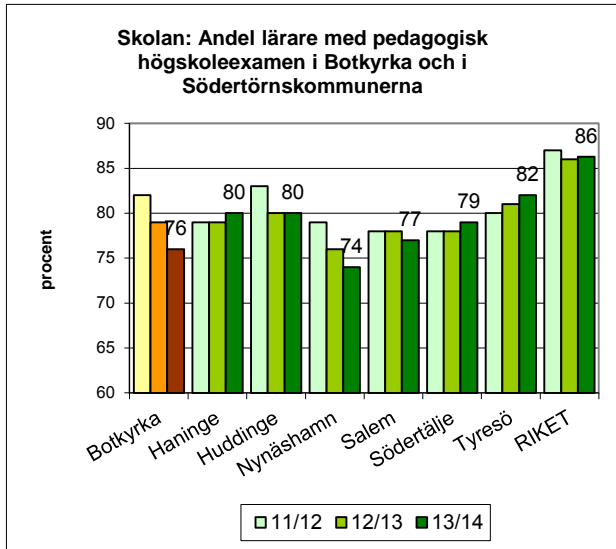
Tänk dig en perfekt skola. Hur nära en sådan perfekt skola tycker du att din skola kommer?

Index redovisas på en skala mellan 0 och 100, där 0 står för det lägsta betyget och 100 för det högsta.

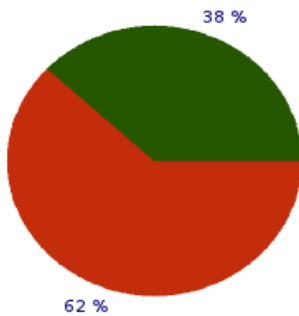

Personella och ekonomiska nyckeltal

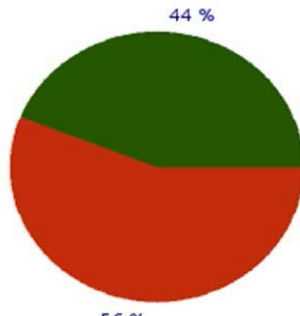
Personalstatistik grundskola 2011/2012-2013/14 (15 okt, kommunala skolor)

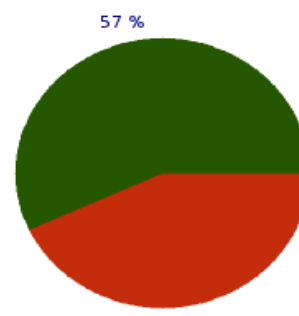
Andel med förskolläraryrke-/ lärarlegitimation februari 2014:

Av de som arbetar som förskollärare i förskolan

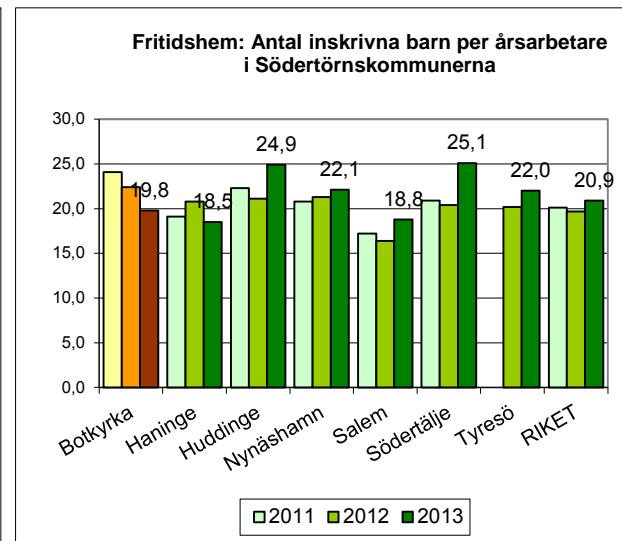
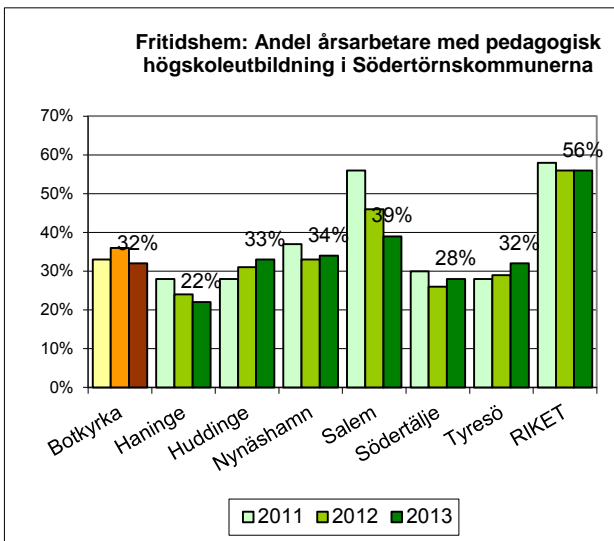
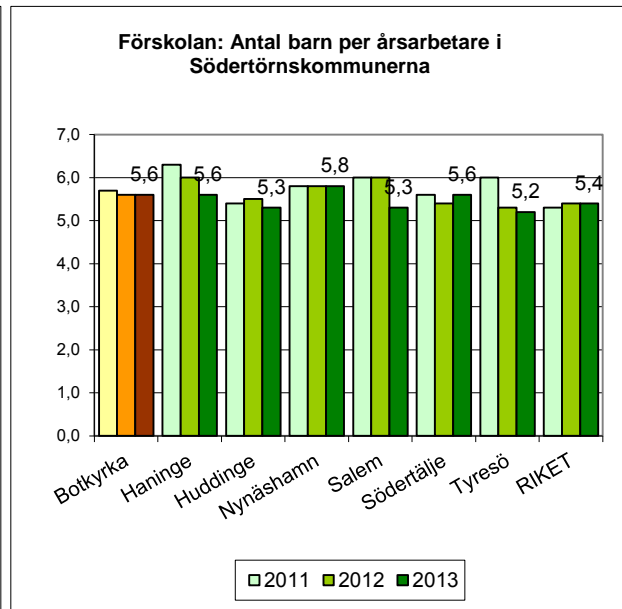
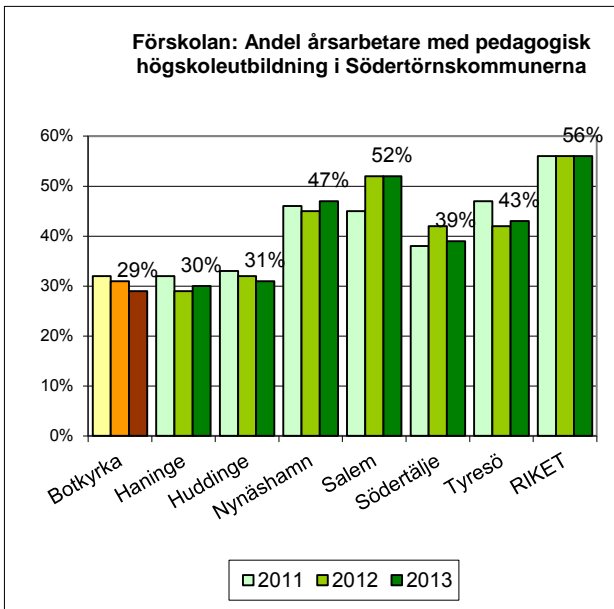

Av de som arbetar som lärare i åk 1-9 (exkl modersmål)

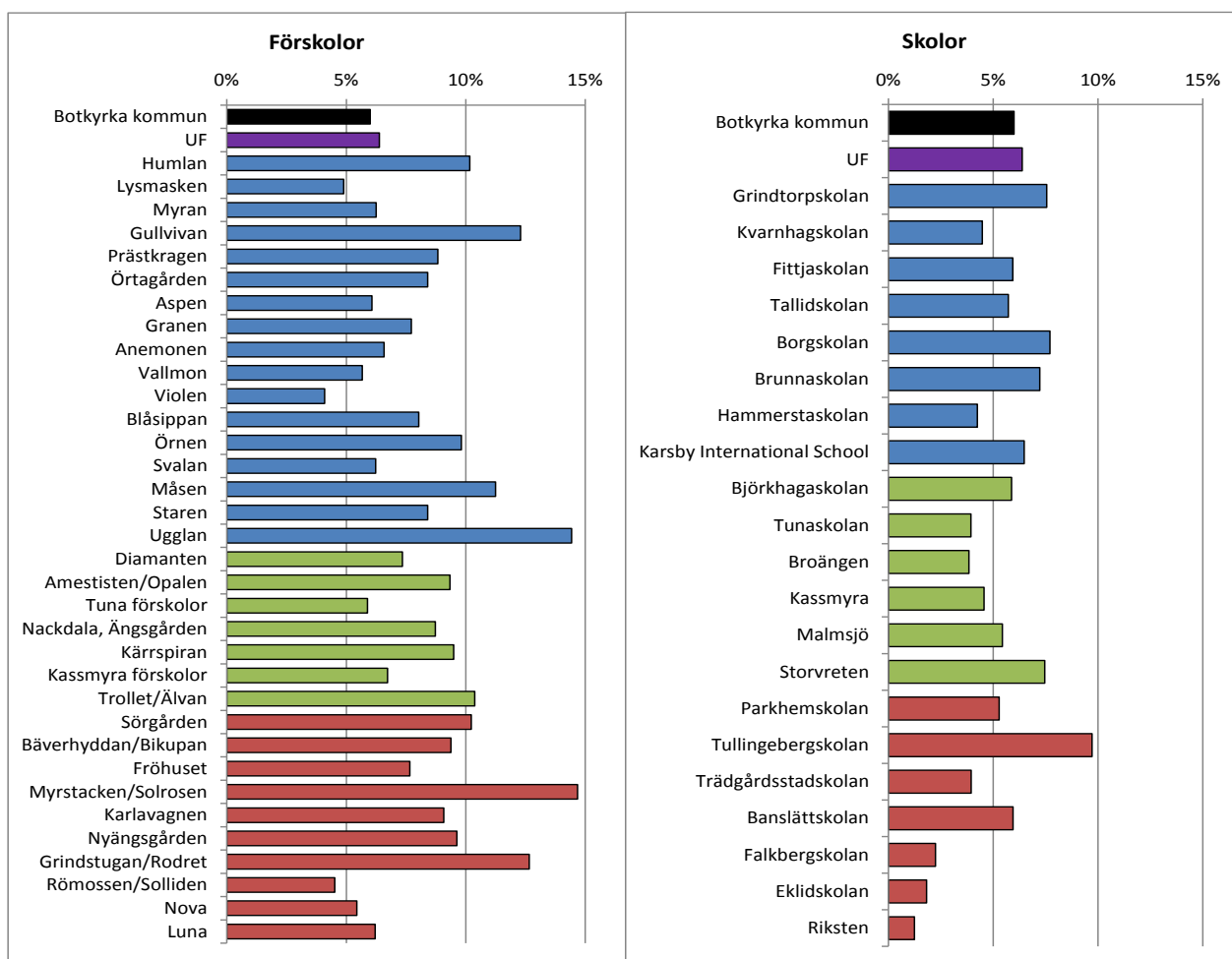
Av de som arbetar som lärare eller yrkeslärare i gymnasiet (exkl modersmål)

Personalstatistik förskola och fritidshem 2011/2012-2013/14 (15 okt)

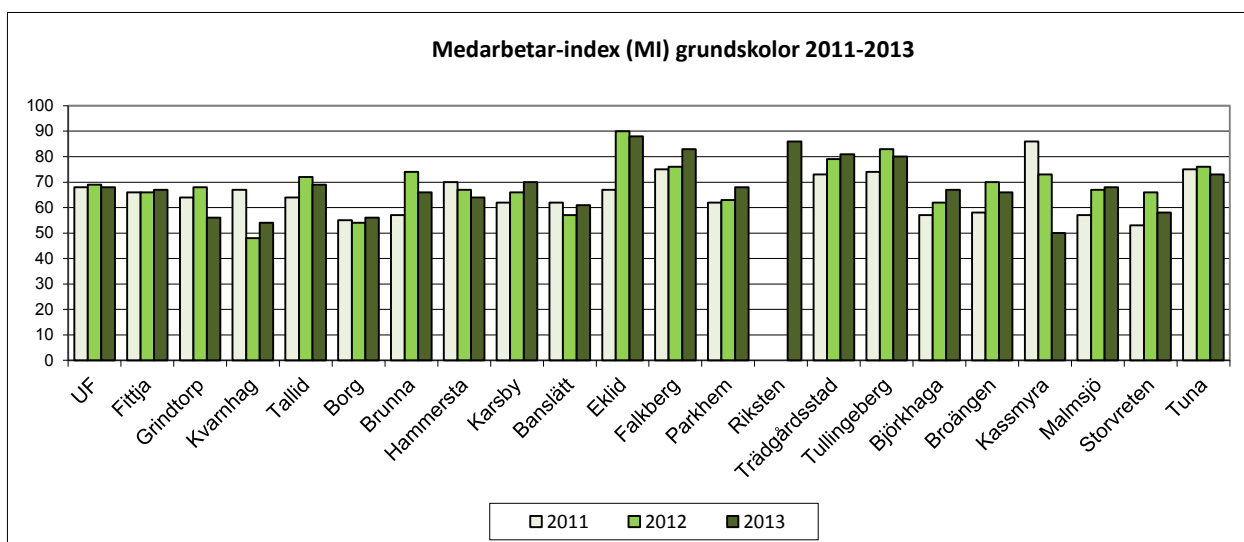
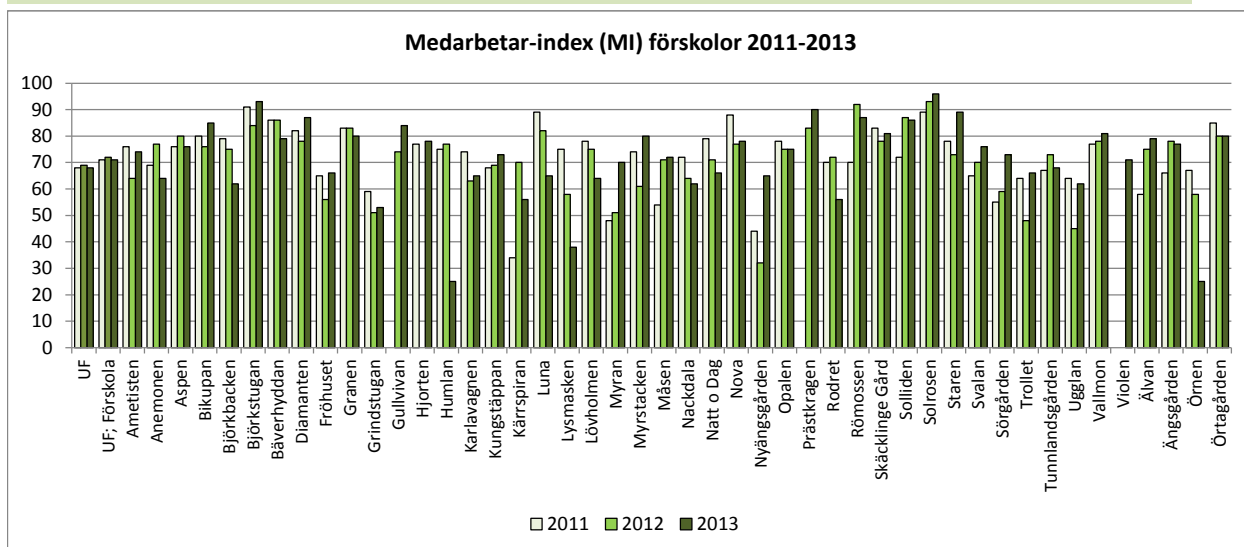
Sjukfrånvaro 2013 i förhållande till tillgänglig arbetad tid

Statistik saknas för 2011 och 2012

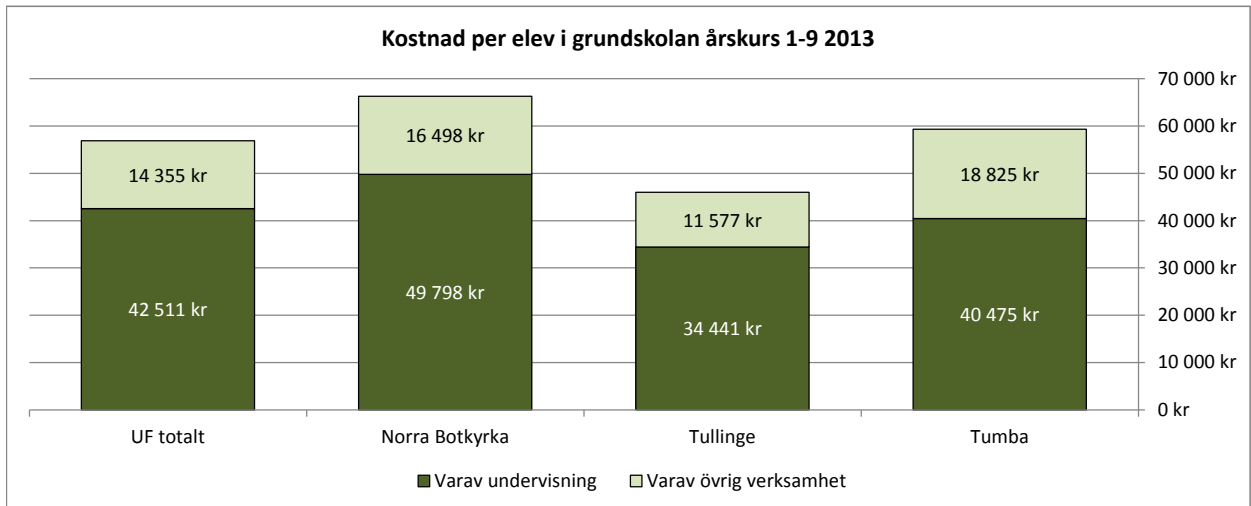

Medarbetarenkäten 2013

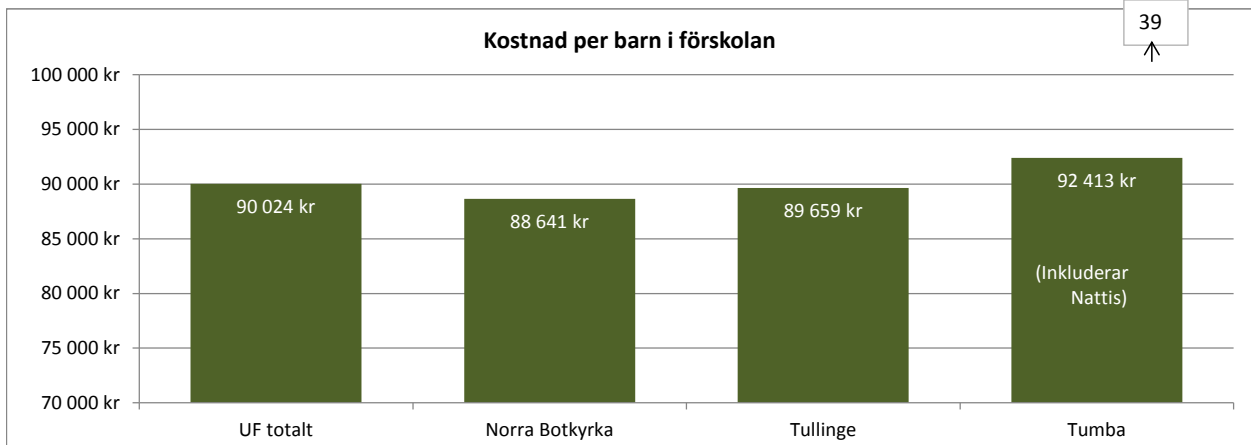
Medarbetarindex (MI) utgör ett sammanfattande mått på resultatet av undersökningen. MI anges som ett index mellan 0 och 100. MI-värdet blir 100 om alla deltagare svarat 4 eller 5 på en 5-gradig skala på alla frågor. MI-värdet blir 0 om alla deltagare svarat 1, 2 eller 3 på alla frågor.

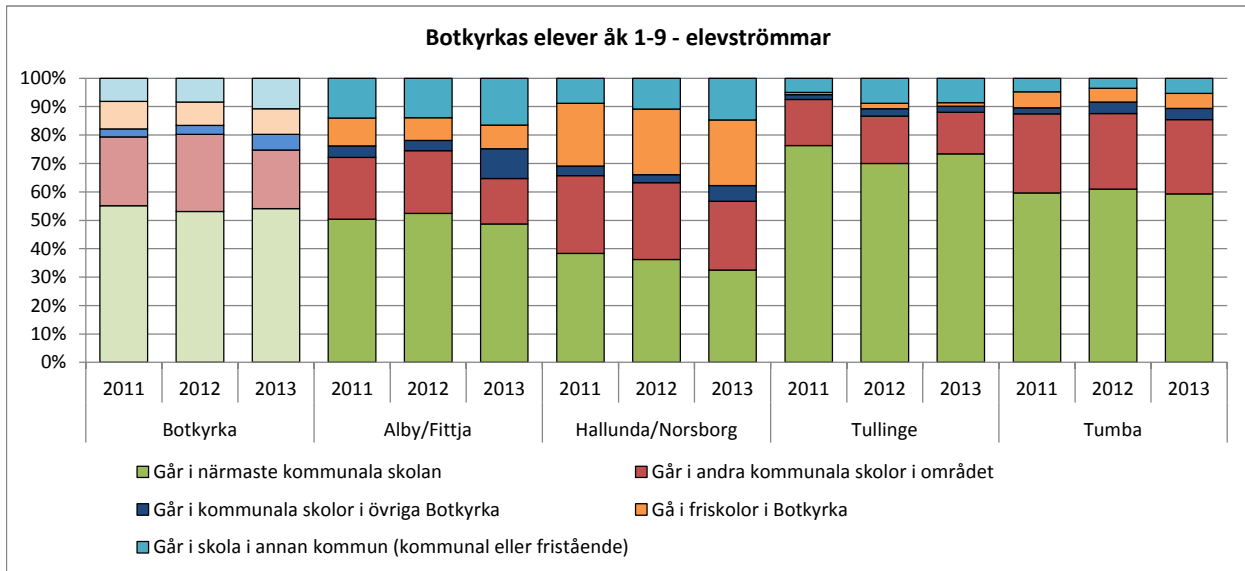
Grundskolan - kostnader/lokaler (barn-/elevantal 15 okt)

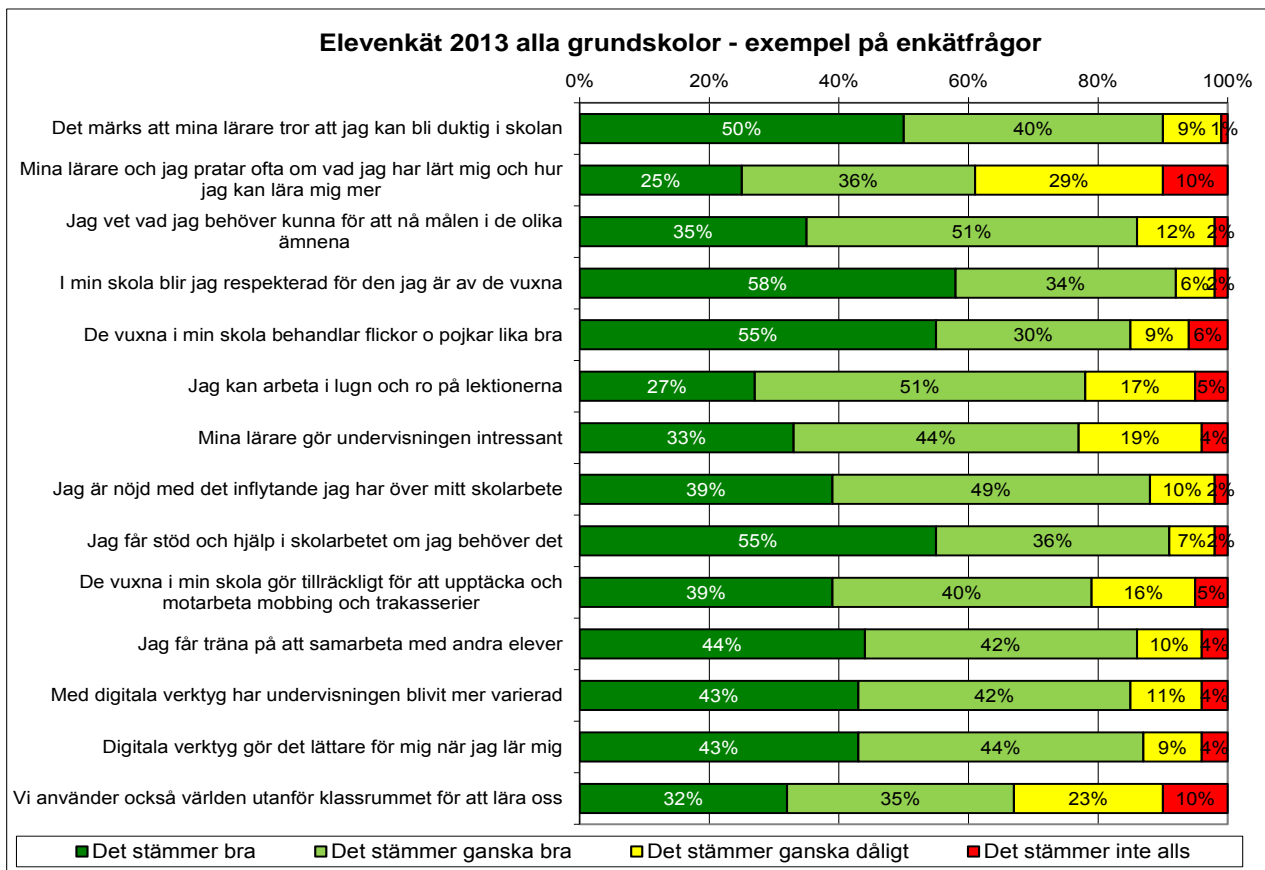
Förskolan - kostnader/lokaler (barn-/elevantal 15 okt)

Elevströmmar grundskolan

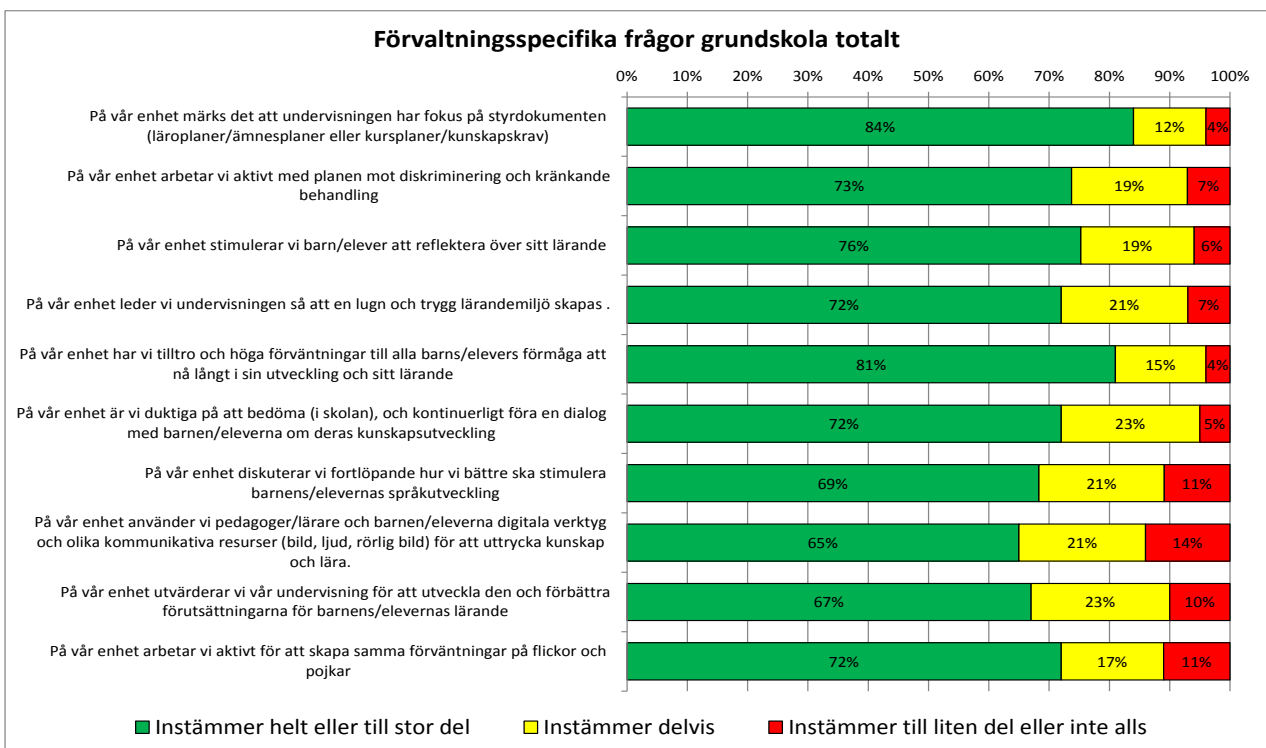
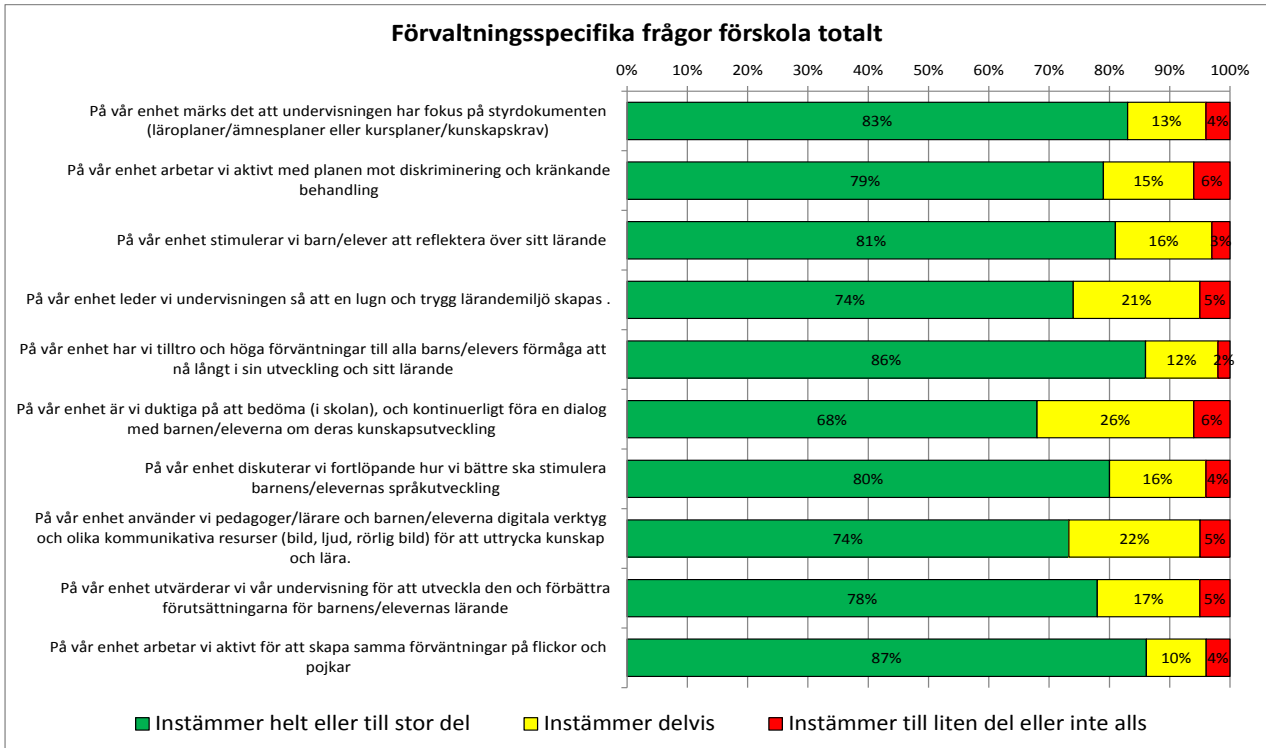

Exempel på frågor i elevenkäten som relaterar till skolväsendets utvecklingsområden

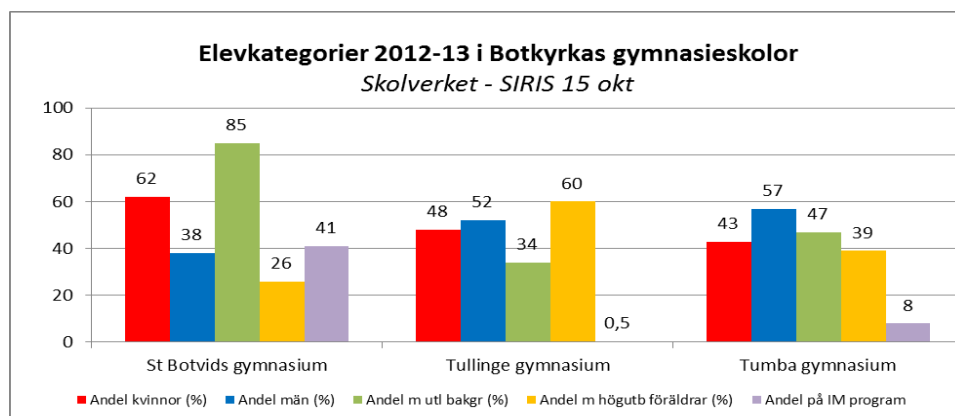
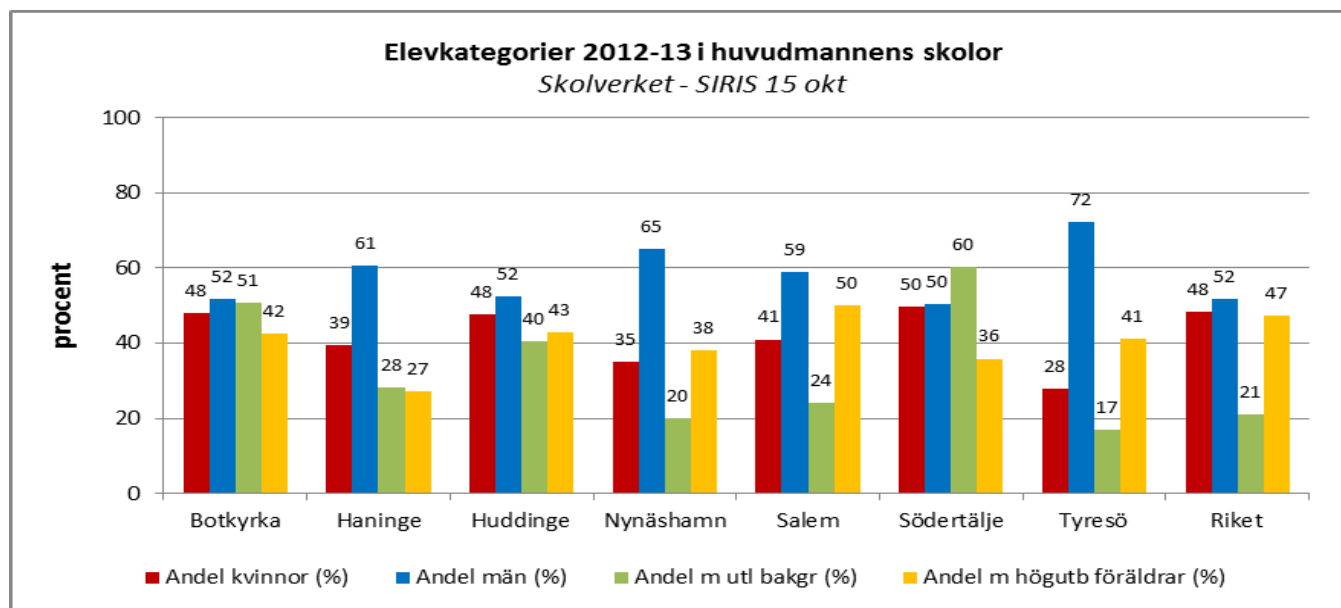
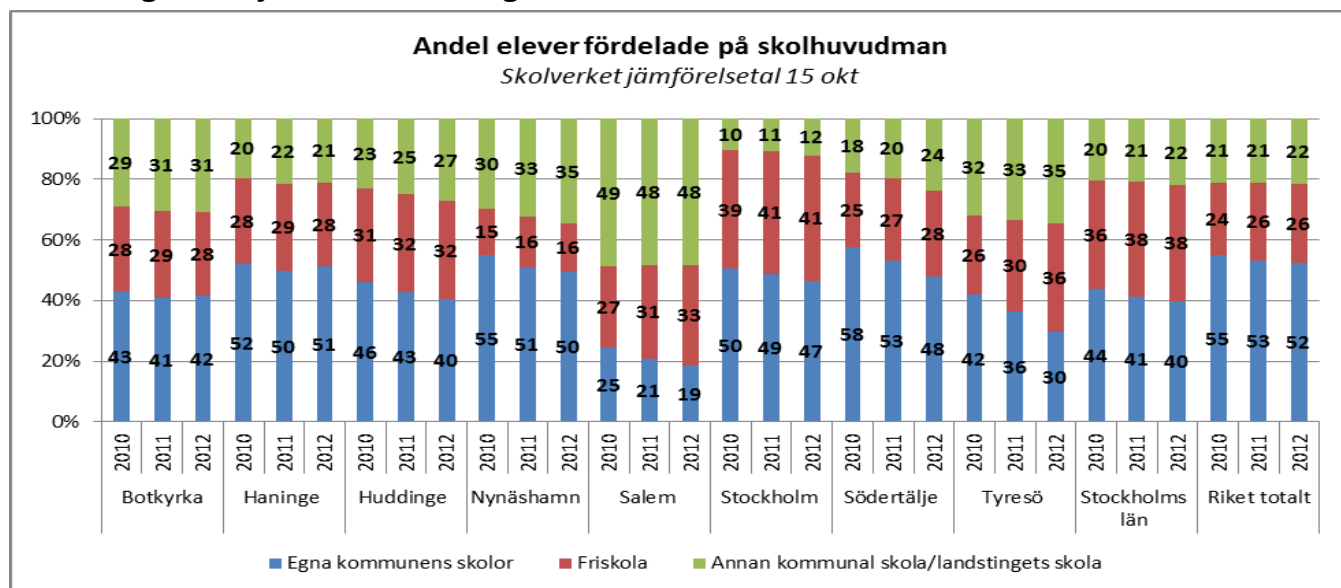
Exempel på frågor i medarbetarenkäten som relaterar till skolväsendets utvecklingsområden

Resultatpalett för Botkyrkas gymnasieskolor 2013

Elevkategorier

Elevkategorier i jämförelse med grannkommuner och riket

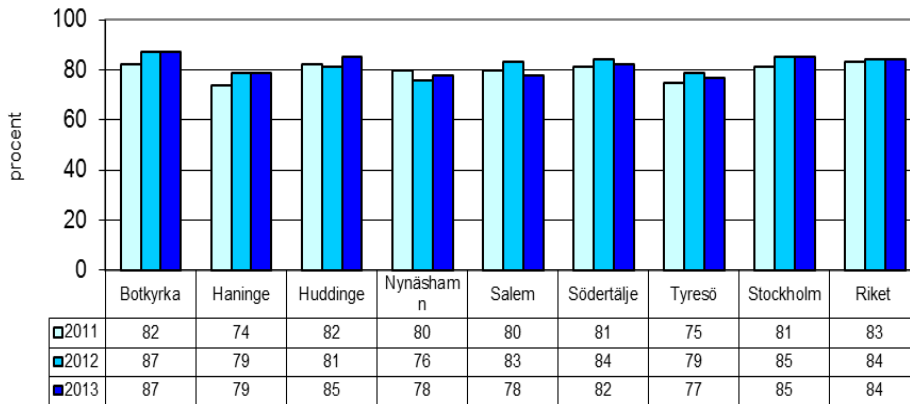

Forskningen visar att det främst är elevers socioekonomiska bakgrund som påverkar studieresultatet inte om de har utländsk bakgrund. I diagrammet visas därför även andelen elever som har högutbildade föräldrar. Högre utbildning innebär att de har läst minst 30 hp på universitet eller högskola.

Resultat för gymnasieskolan i Botkyrka i jämförelse med Södertörnskommunerna och riket (sista årskullen som läser enligt GY94)

Fullföljd utbildning efter 4 år exkl. IV-programmet

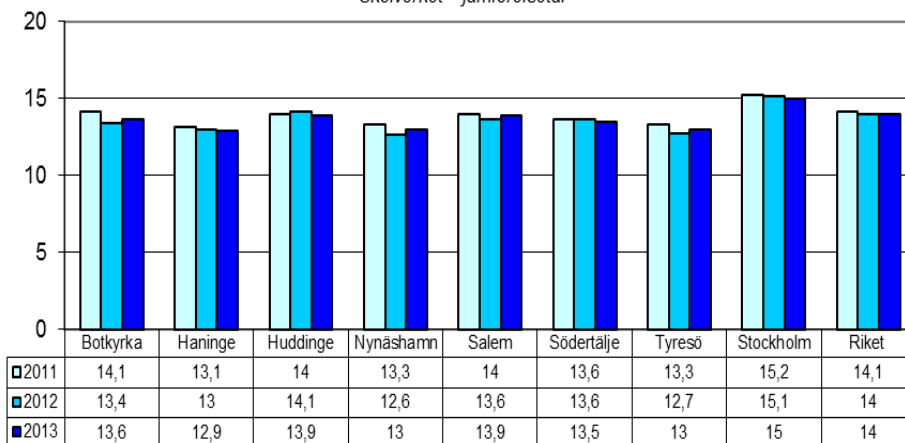
Skolverket - jämförelsetal

Fullföljt utbildning = fått slutbetyg.
För att få slutbetyg måste en elev ha fått kursbetyg, IG, G, VG eller MVG, i alla de kurser som normalt ingår i elevens studieplan. Dessutom måste eleven ha fått betyg i specialarbetet eller projektarbetet.

Genomsnittlig betygspoäng för elever som fick slutbetyg

Skolverket - jämförelsetal

För varje avklarad kurs erhålls betygspoäng enligt:

MVG = 20 p

VG = 15 p

G = 10 p

IG = 0 p

Observera att steget mellan IG och G är 10 p medan det mellan övriga betygssteg är 5 p

Grundläggande behörighet till univ. och högskola för elever med slutbetyg

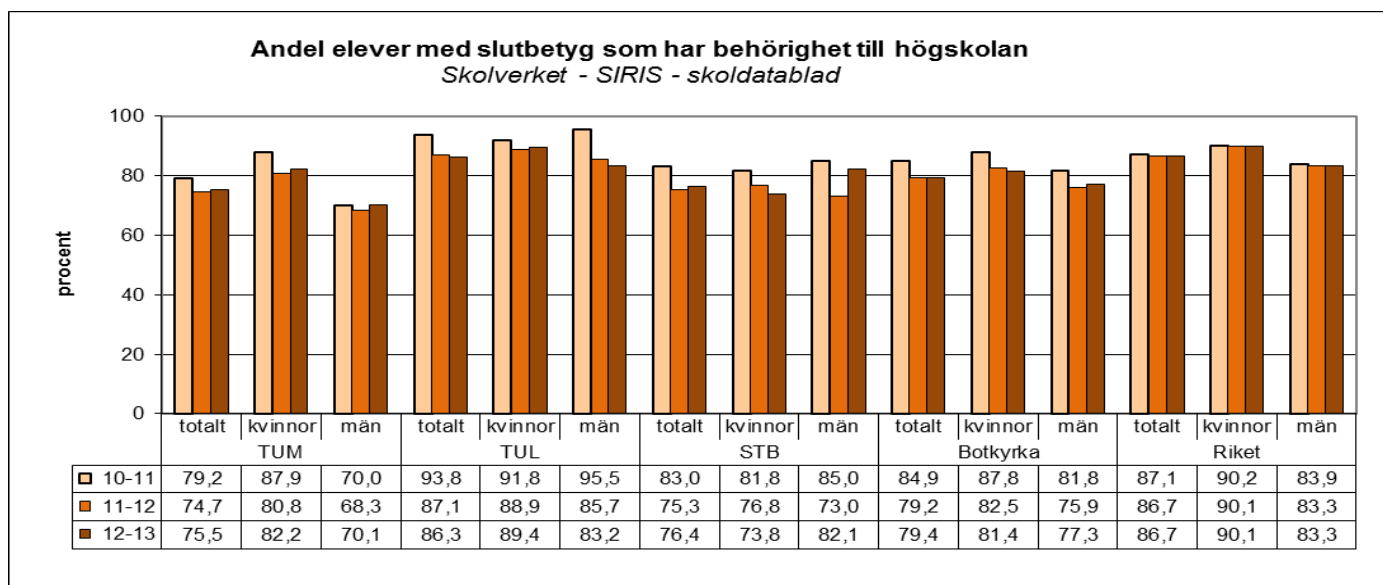
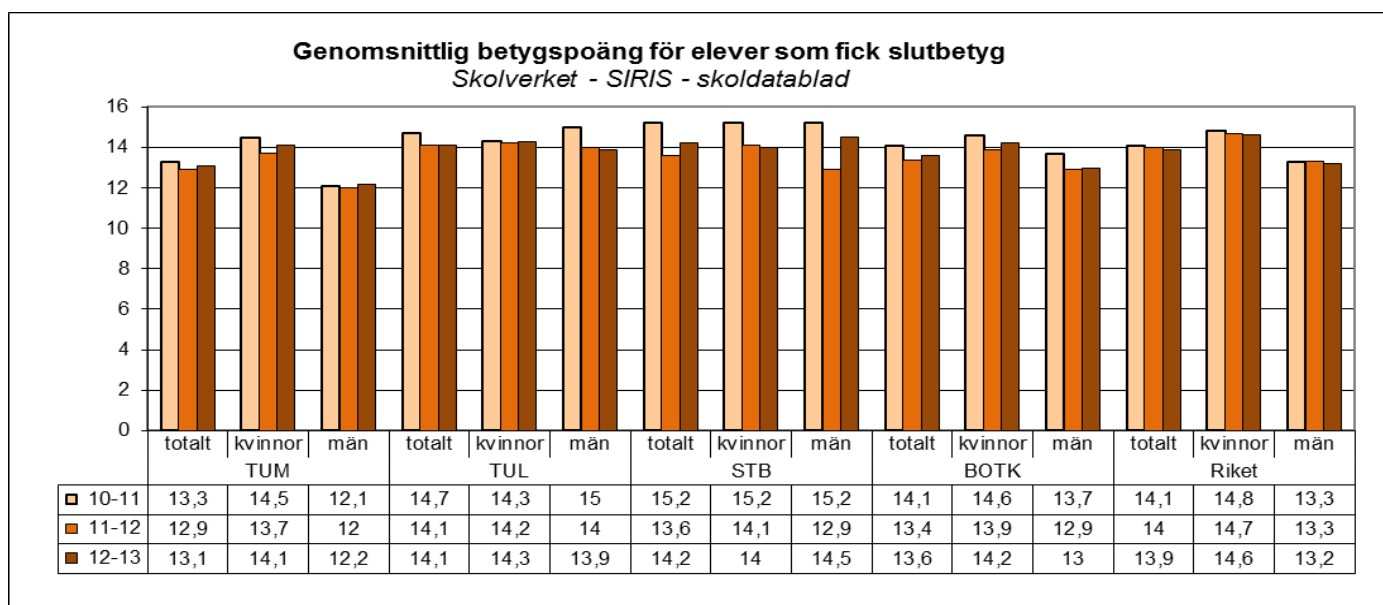
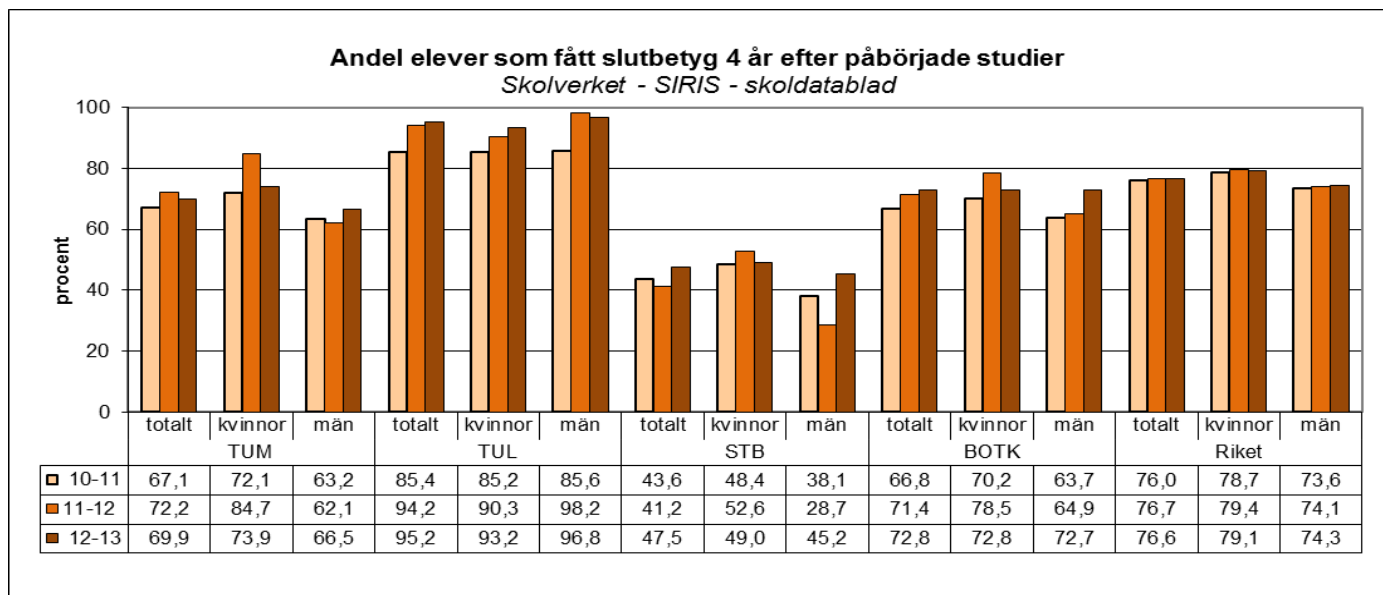
Skolverket - jämförelsetal

Grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier har den som i slutbetyg från nationellt program, specialutformat program eller utbildning vid fristående skola med lägst betyget G på kurser som omfattar minst 90 procent av 2500 gymnasiepoäng som krävs för ett gymnasieprogram. I SvB/SvaB, MaA och EnA krävs lägst betyget G.

Resultat för Botkyrkas kommunala gymnasieskolor uppdelat på män och kvinnor läsåret (sista årskullen som läser enligt GY94)

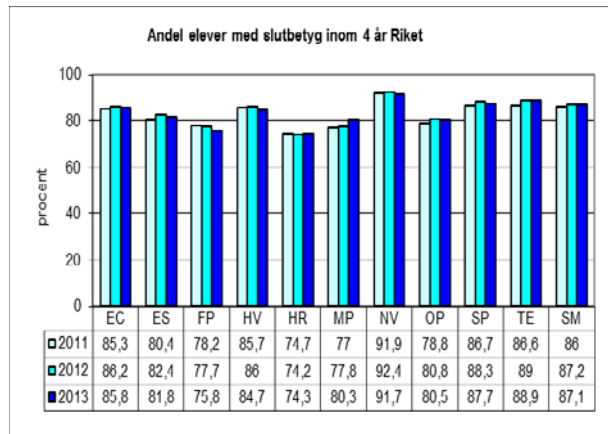
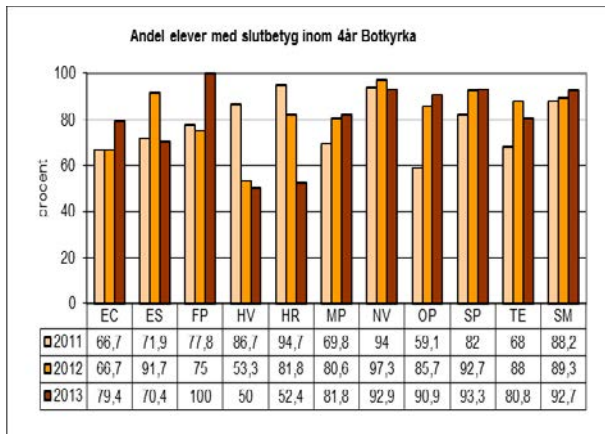
Andel elever i Botkyrkas gymnasieskolor med slutbetyg inom 4 år jämfört med riket.

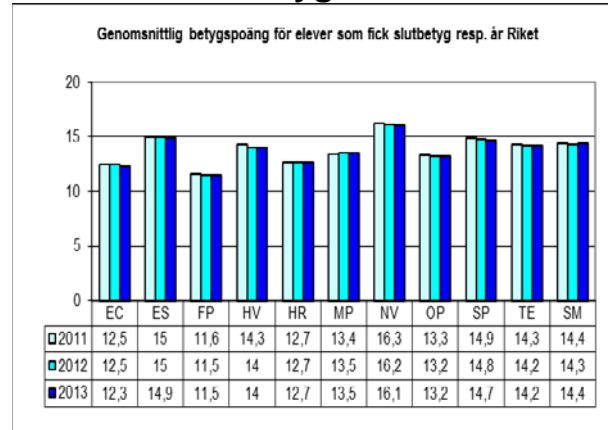
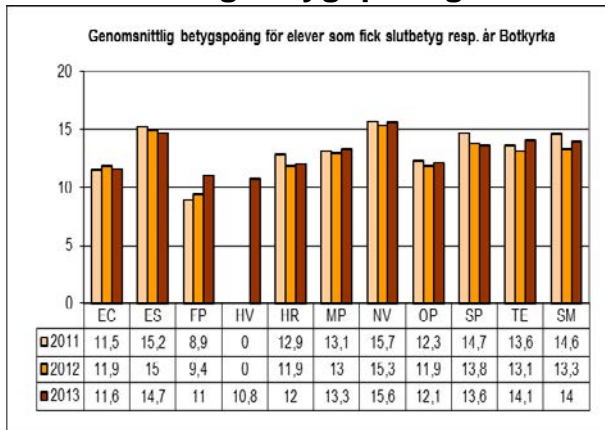
Resultat per program¹ för gymnasieskolan i Botkyrka i jämförelse med riket.

Skolverket SIRIS (sista årskullen som läser enligt GY94)

Andel elever med slutbetyg inom 4 år

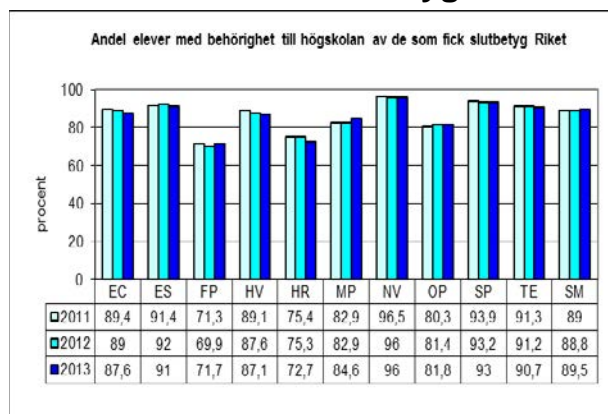
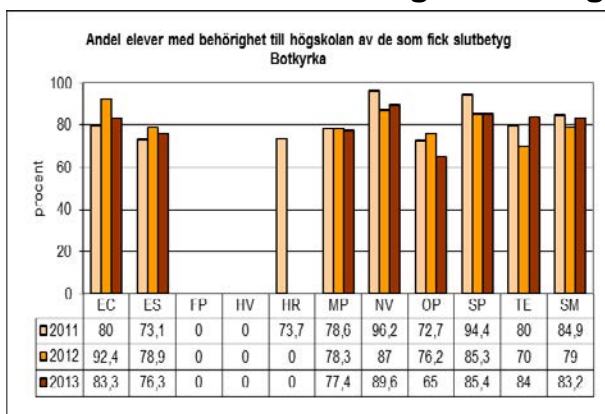

Genomsnittlig betygspoäng för de elever som fick slutbetyg

HV hade färre än 10 elever som fick slutbetyg 2011 och 2012, vilket är för få för att värde ska anges.

Andel elever med behörighet till högskolan av de som fått slutbetyg

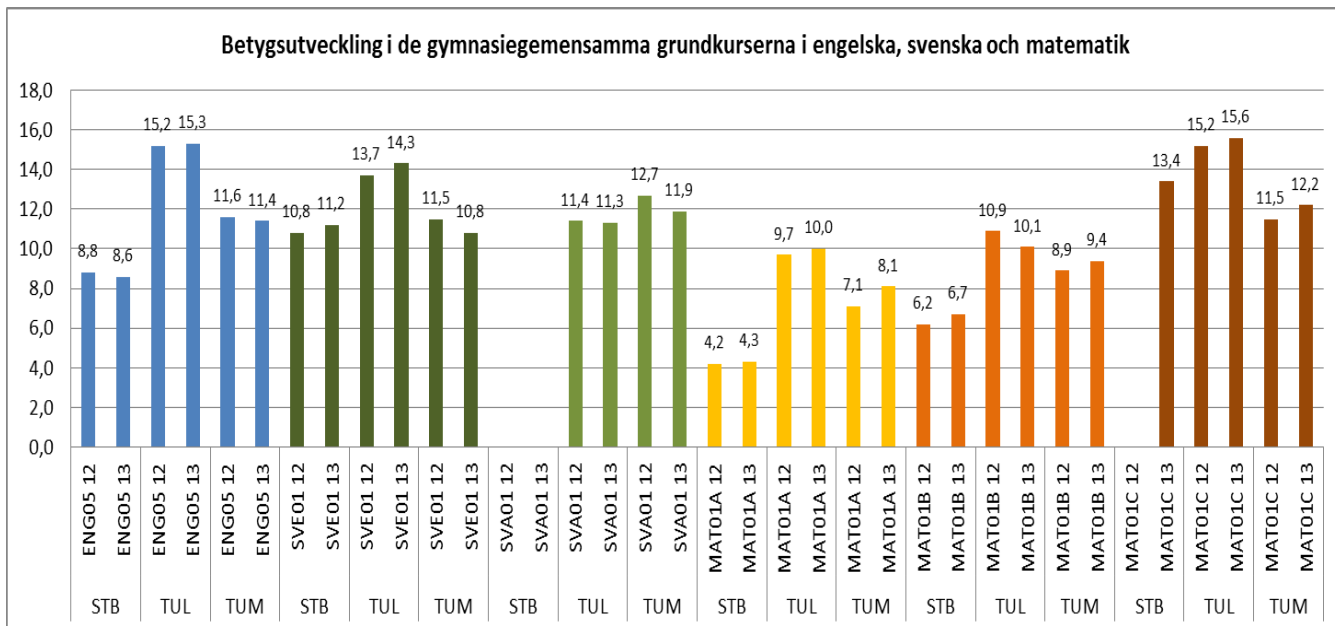

FP och HV hade färre än 10 elever som var behöriga till högskolan läsåret 2011, 2012 och 2013, och för HR 2012 och 2013, vilket är för få för att värde ska anges.

¹ EC – elprogrammet, ES – estetiska programmet (bild och cirkus), FP – fordonsprogrammet, HV – hatverksprogrammet (frisör), HR – hotell och restaurangprogrammet, MP – medieprogrammet, NV – naturvetenskapsprogrammet (naturvetenskap och matematik/datavetenskap), OP – omvårdnadsprogrammet, SP – samhällsprogrammet (samhällsvetenskap. och ekonomi), TE – teknikprogrammet, SM – specialutformade program (NV-medicin, SP-beteendevetenskap, SP-räddningstjänst, SP-finansekonomi, SP-idrott och ledarskap, SP-juridik, SP-uniform, Fritids- och upplevelseprogrammet.

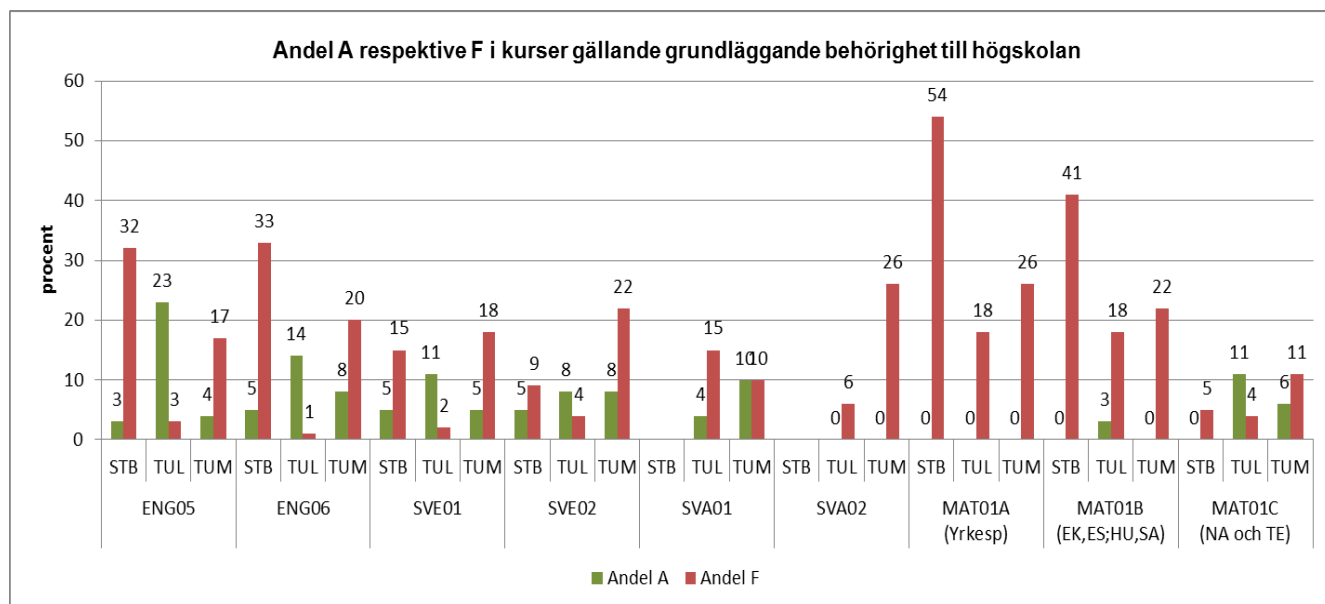
Resultat i gymnasiegemensamma ämnen

Kurserna som anges nedan gäller de elever som läser enligt läroplan GY11. Första årskullen som läst enligt denna nya läroplan tar examen våren 2014.

I diagrammet ovan visas betygsutvecklingen i :

- de grundläggande (första) kurserna i engelska (ENG05), svenska (SVE01), svenska som andraspråk (SVA01) som läses av eleverna på samtliga program och i
- de grundläggande första kurserna i matematik) MAT01A på yrkesprogrammen, MAT01B på de ES Estetiska-, EK Ekonomiska-, HU Humanistiska- och SA Samhällsvetenskapliga programmet samt MAT01C på det NA Naturvetenskapliga- och TE Tekniska programmet.

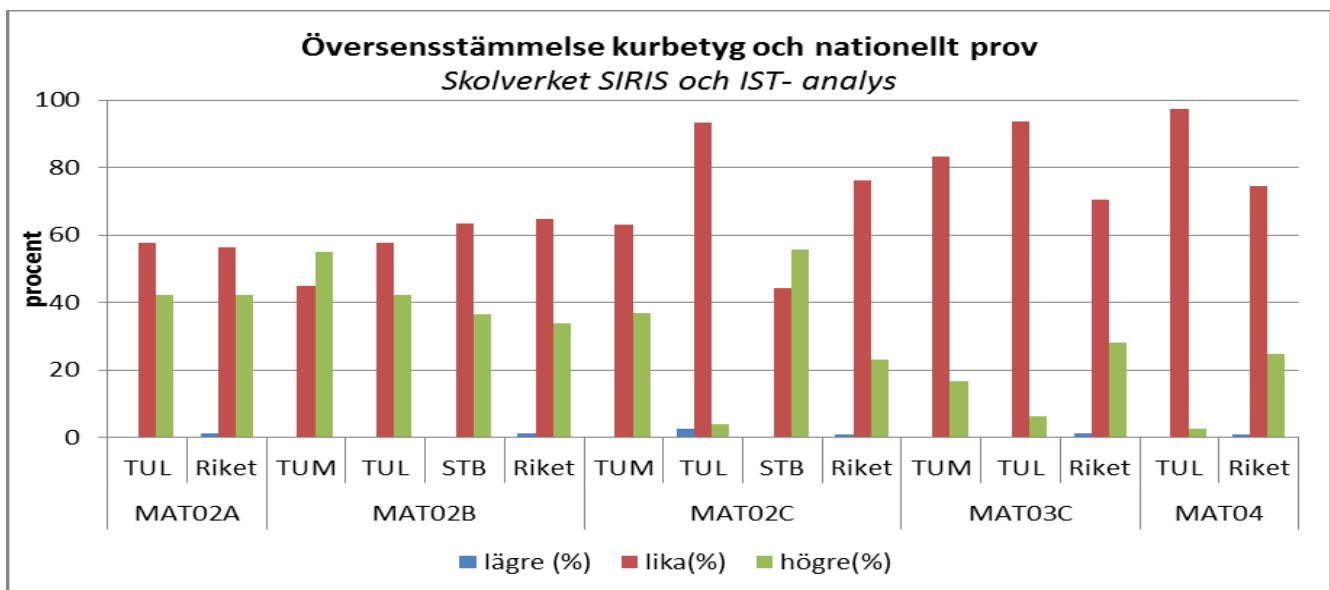
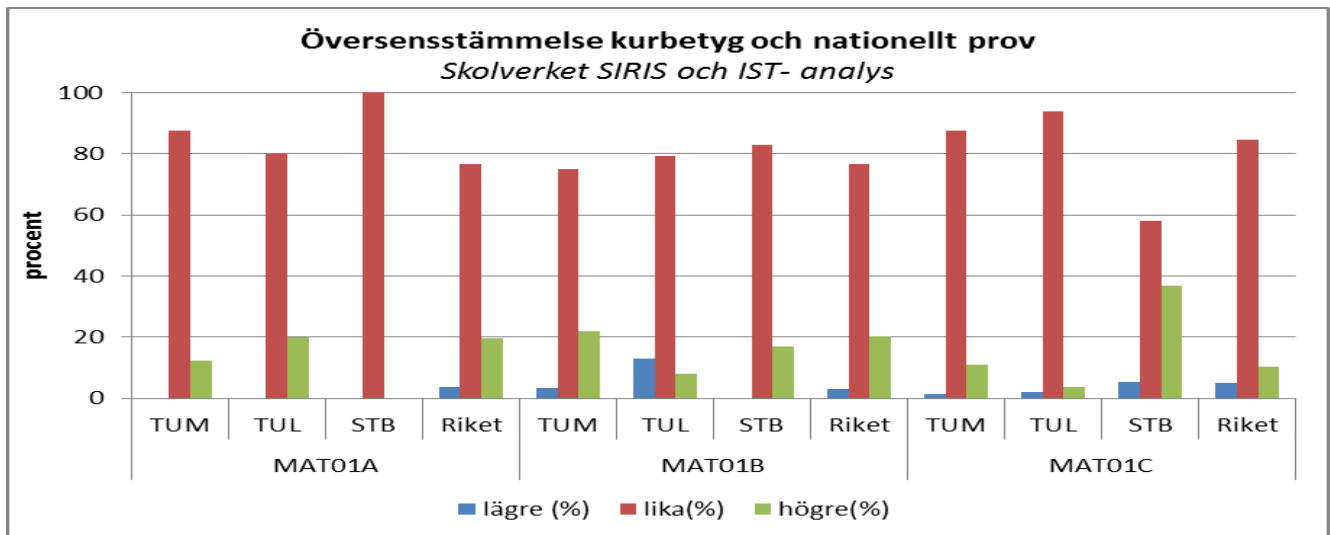
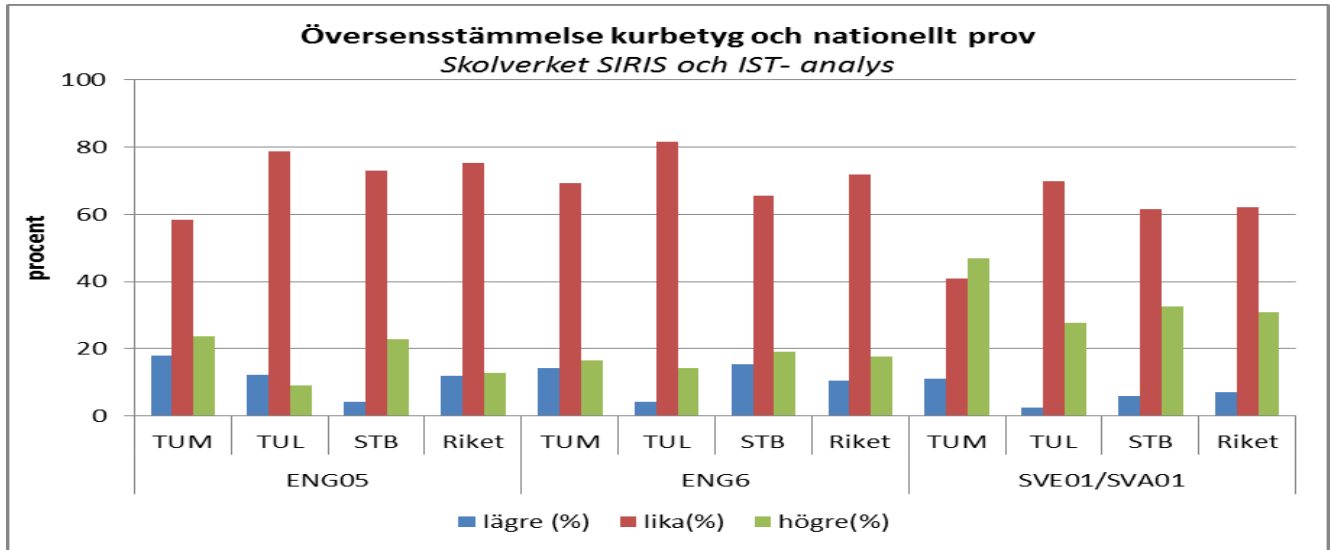

I diagrammet ovan visas andelen elever som fått högsta betyg A respektive lägsta betyg F (ej godkänd) i kurser som krävs för att få grundläggande behörighet till högskolan.

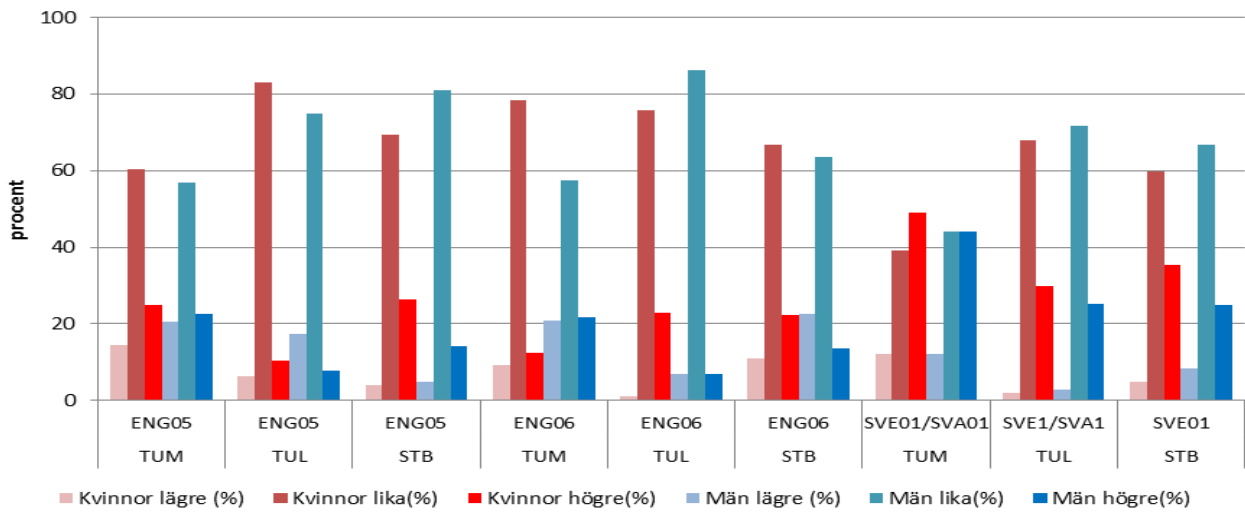
I kurserna i engelska (ENG 05 och ENG 06) och i svenska/svenska som andraspråk (SVE01 och SVE02 resp. SVA01 och SVA02) ingår elever från samtliga program. (I kursen SVE03 som också krävs för grundläggande behörighet, sätts betyg först i årskurs 3). Kurserna ENG05 och ENG06 samt SVE01, SVE02 och SVE03 har gemensamt innehåll för alla program.

Bedömning och betygsättning (elever som läser enligt GY11)

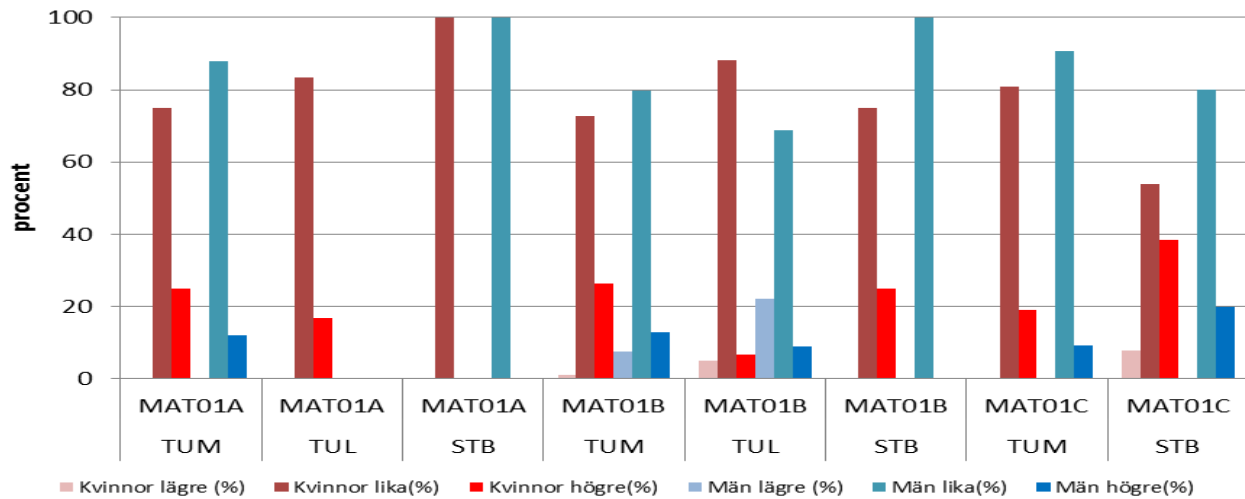
Kurser med beteckningen A läses elever på yrkesprogrammen, kurser med beteckningen B av elever på EK, ES- HU och SA-programmet och kurser med beteckningen C liksom MAT04 läses av elever på NA- och TE programmet.

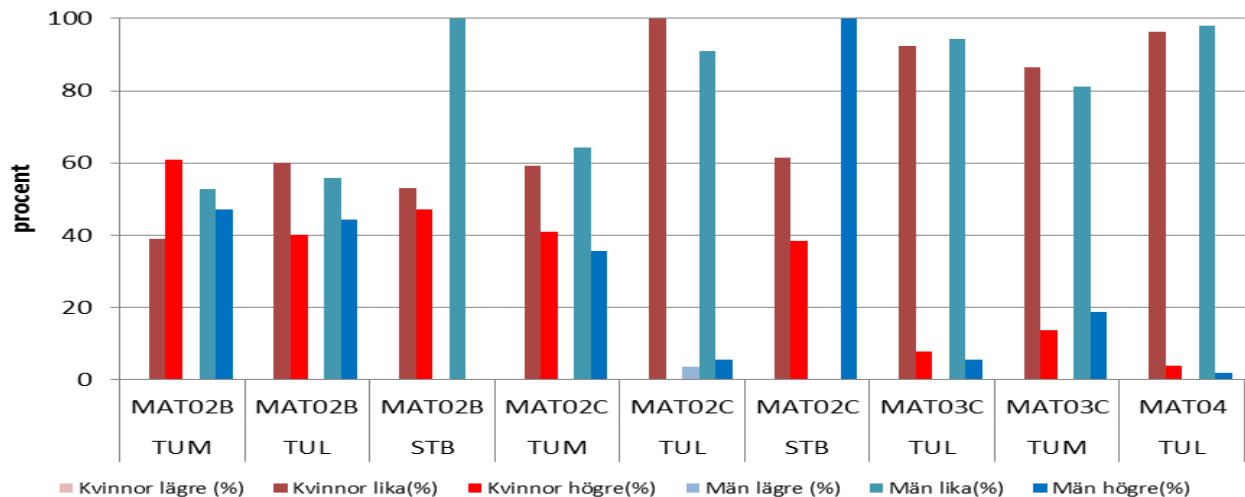
Överrensstämmelse kursbetyg och provbetyg för kvinnor och män
Skolverket SIRIS och IST- analys

Överrensstämmelse kursbetyg och provbetyg för kvinnor och män
Skolverket SIRIS och IST- analys

Överrensstämmelse kursbetyg och provbetyg för kvinnor och män
Skolverket SIRIS och IST- analys

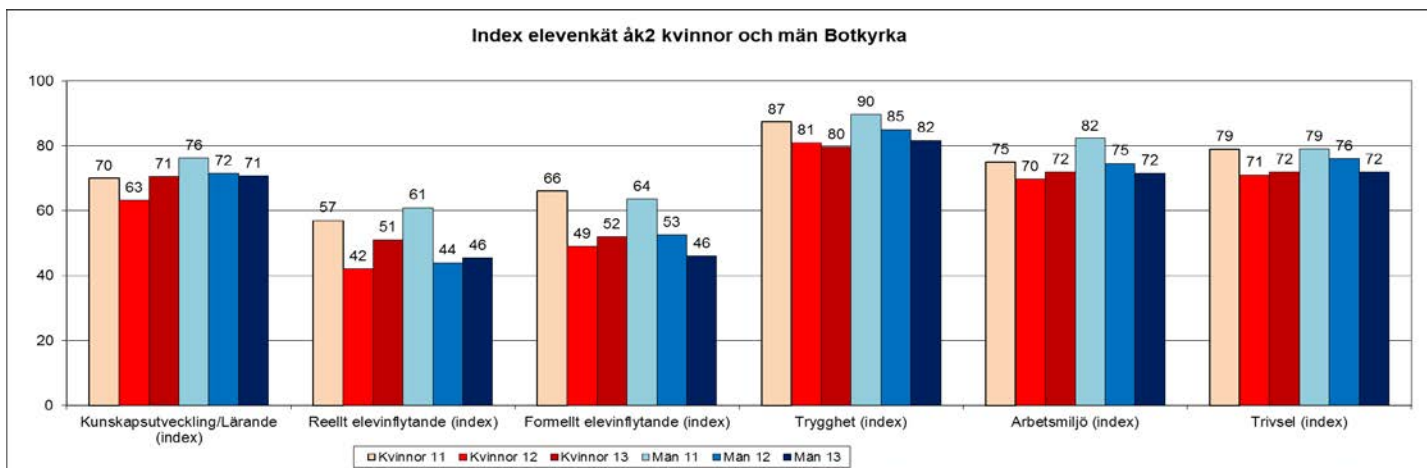
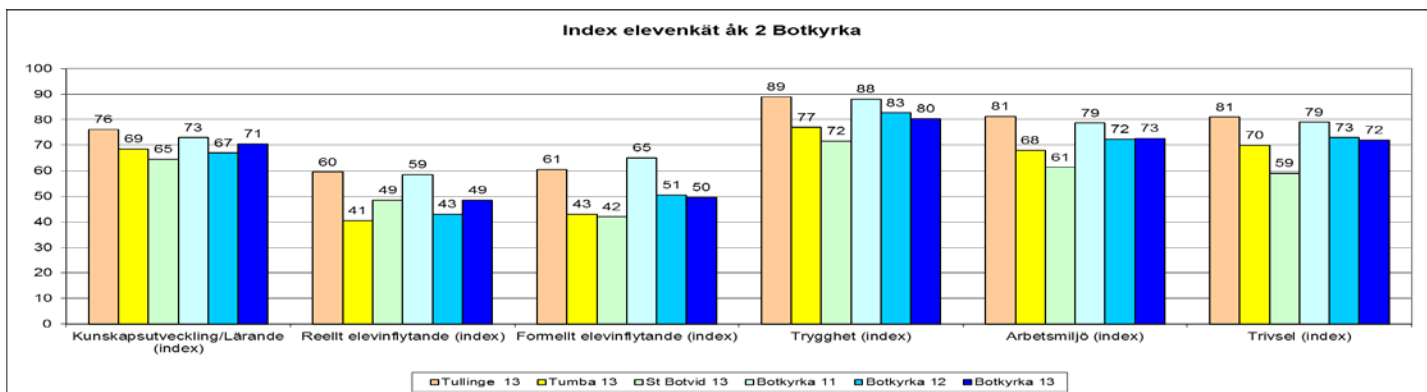

Åk2 enkäten

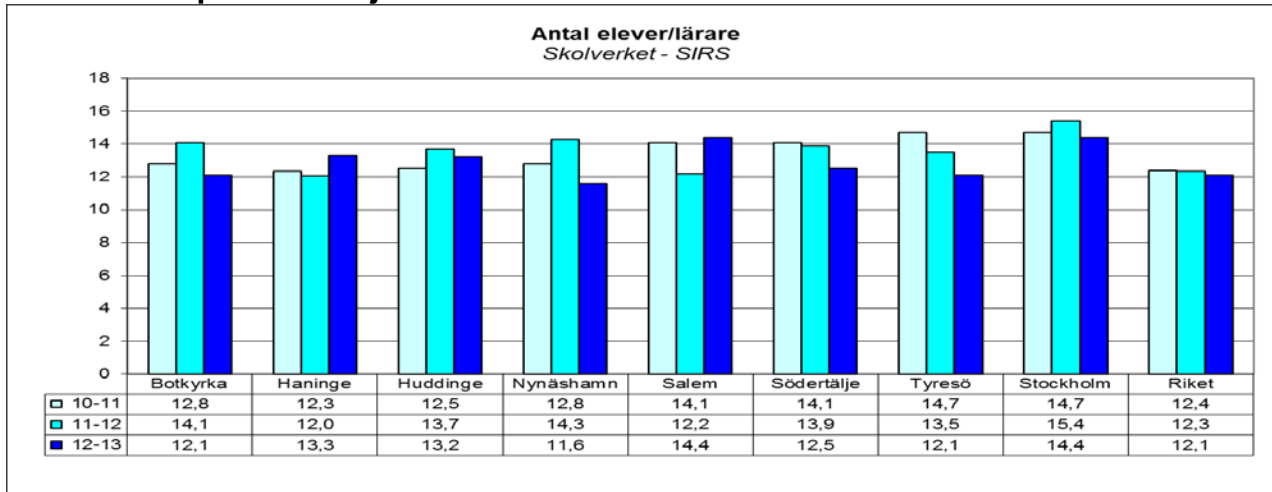
Nedan visas ett urval av påståendena från enkäten som eleverna i åk 2 i gymnasieskolan besvarat under våren aktuellt läsår. Siffrorna anger andelen elevsvar instämmer helt och instämmer i huvudsak. Övriga svarsalternativ på enkäten var instämmer inte alls och instämmer delvis. Läsåret 2012 ändrades formuleringen på vissa påståenden och några togs bort enligt KSL:s anvisningar, samt ett nytt svarsalternativ vet ej infördes. Detta innebär att resultaten inte blir riktigt jämförbara mellan åren. Elevers som svarat vet ej, ingår ej i statistiken.

	Tullinge	Kvinnor	Män	Tumba	Kvinnor	Män	St Botvid	Kvinnor	Män	Botkyrka			Kvinnor	Män
<i>Blå text – kommunegna frågor</i> <i>Svart text – KSL frågor</i>														
Läsår	13	13	13	13	13	13	13	13	13	11	12	13	13	13
Kunskapsutveckling/Lärande (index)	76	81	72	69	66	71	65	65	63	73	67	71	71	71
<i>Undervisningen håller hög kvalitet.</i>	86	91	81	72	74	71	64	62	70	75	68	76	77	75
Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	83	87	80	75	74	75	66	67	63	79	73	77	77	76
Jag får extrahjälp om jag behöver.	87	91	83	74	71	77	67	65	70	82	75	77	76	79
Utvecklingssamtalet med min mentor/handledare känns meningsfullt.	49	55	43	53	44	61	61	65	50	56	52	52	52	53
Reellt elevinflytande (index)	60	66	53	41	43	39	49	47	53	59	43	49	51	46
Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen.	60	65	55	40	40	40	49	45	60	54	43	49	49	48
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna.	59	67	50	41	45	37	48	49	45	63	43	48	53	43
Formellt elevinflytande (index)	61	69	53	43	46	40	42	39	53	65	51	50	52	46
Mina synpunkter tas till vara på ett bra sätt på min skola.	59	65	53	38	40	35	41	37	56	66	49	46	48	44
<i>Jag kan påverka genom vårt klassråd.</i>	62	72	53	48	52	45	43	40	50	64	52	53	56	48
Trygghet (index)	89	91	88	77	75	78	72	70	78	88	83	80	80	82
Jag känner mig trygg på min skola.	91	92	91	82	80	84	76	75	80	94	86	84	83	86
Det finns alltid någon i vår skola som jag kan vända mig till med frågor och problem.	87	91	84	73	73	73	68	67	74	84	80	80	78	77
Jag blir bemött korrekt och med respekt på min skola.	89	91	88	76	73	78	71	67	80	86	82	77	78	82
Arbetsmiljö (index)	81	85	78	68	68	68	61	60	65	79	72	73	72	72
Det är arbetsro på mina lektioner.	71	72	70	53	56	50	51	48	60	67	57	59	59	59
Det är en positiv stämning på min skola.	86	93	80	69	64	74	59	58	60	83	79	74	73	75
Lärarna bemöter mig på ett positivt sätt.	87	91	84	82	83	80	74	73	75	86	81	82	84	81
Trivsel (index)	81	84	78	70	69	70	59	60	58	79	73	72	72	72
Jag kan rekommendera min skola till andra elever.	81	84	78	70	69	70	59	60	58	79	73	72	72	72
Övergripande														
<i>Jag får den hjälp av elevhälsan som jag behöver.</i>	76	73	80	67	68	67	41	56	36	74	69	67	65	69
Jag får information och vägledning inför studier och arbete efter gymnasiet.	65	68	62	56	61	51	44	42	44	82	61	58	54	62
Deltagande i %										84%	83%	84%		

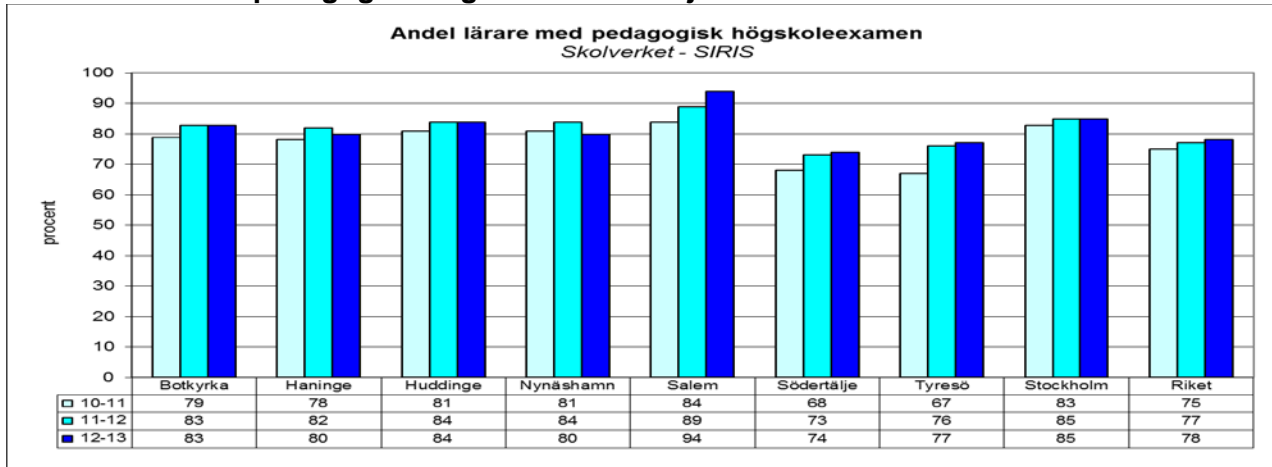

Personalstatistik (SIRIS 15 okt om inget annat anges)

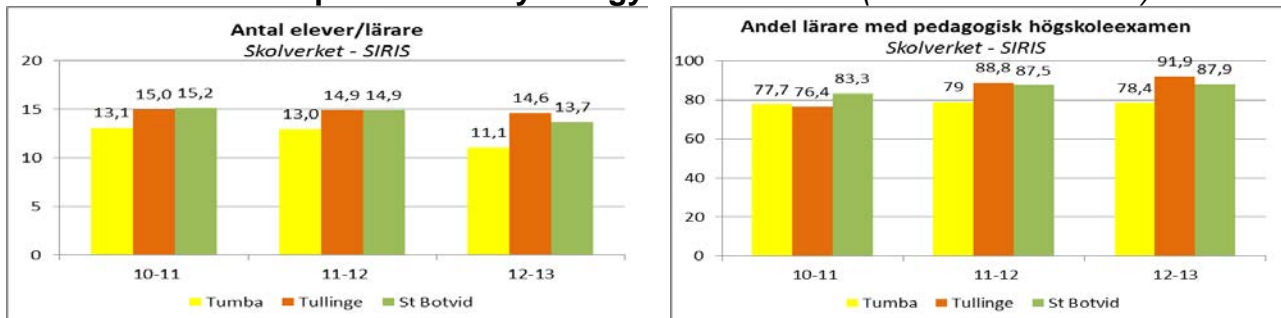
Antal elever per lärare i jämförelse med Södertörnskommunerna och riket

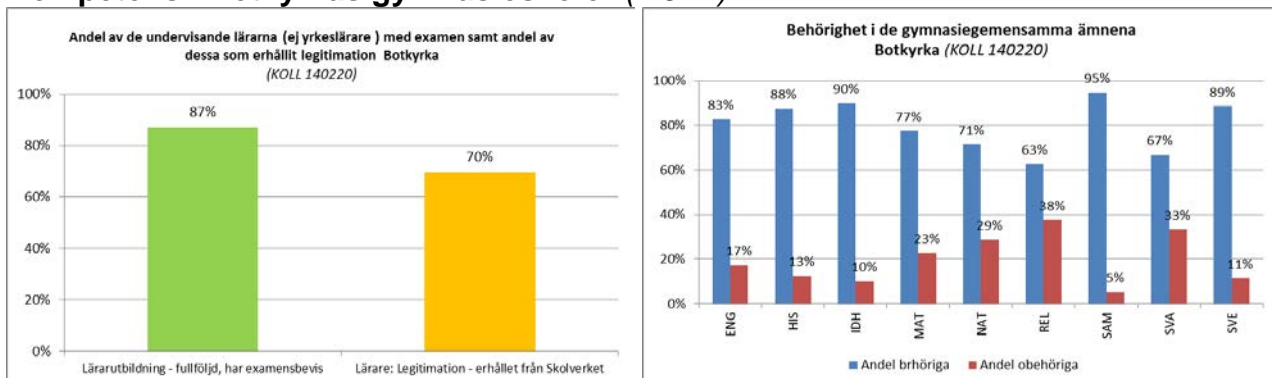
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med Södertörnskommuner och riket

Lärartäthet och kompetens i Botkyrkas gymnasieskolor (Skolverket – SIRIS)

Kompetens i Botkyrkas gymnasieskolor (KOLL)

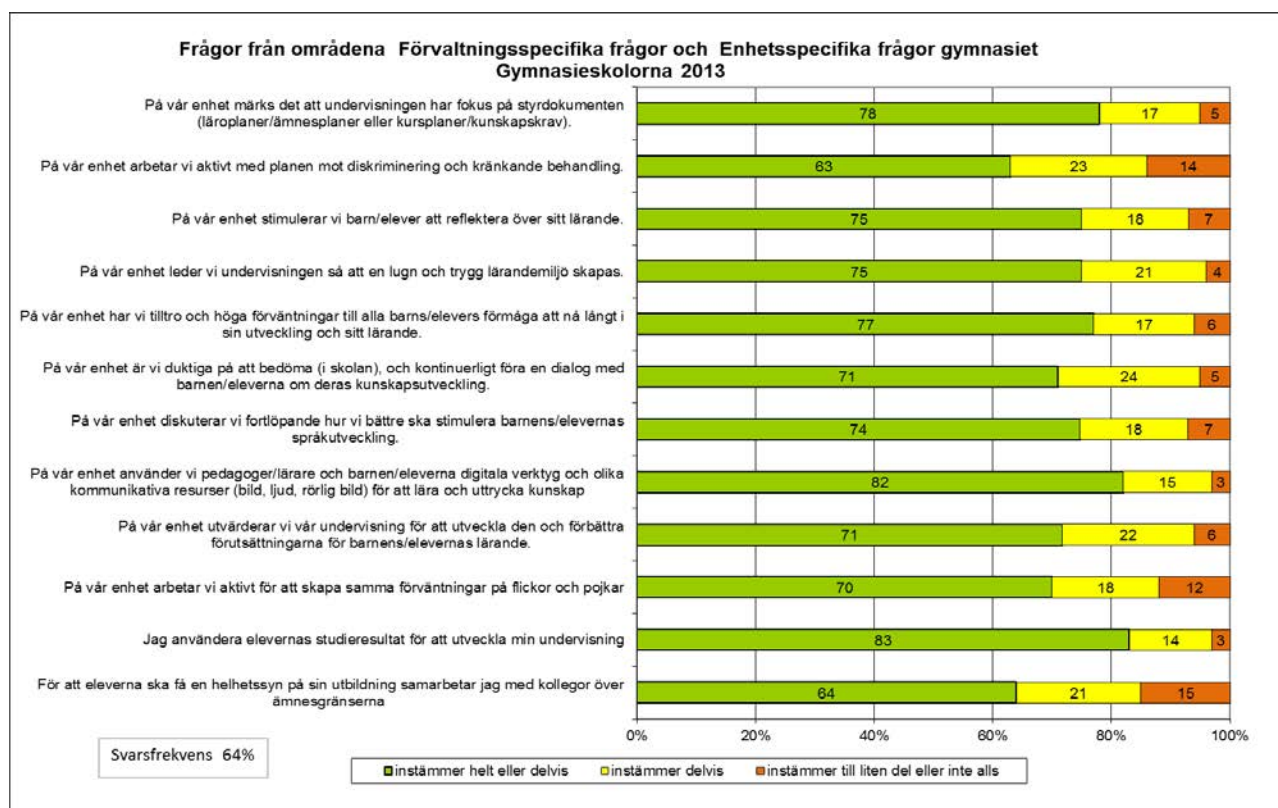
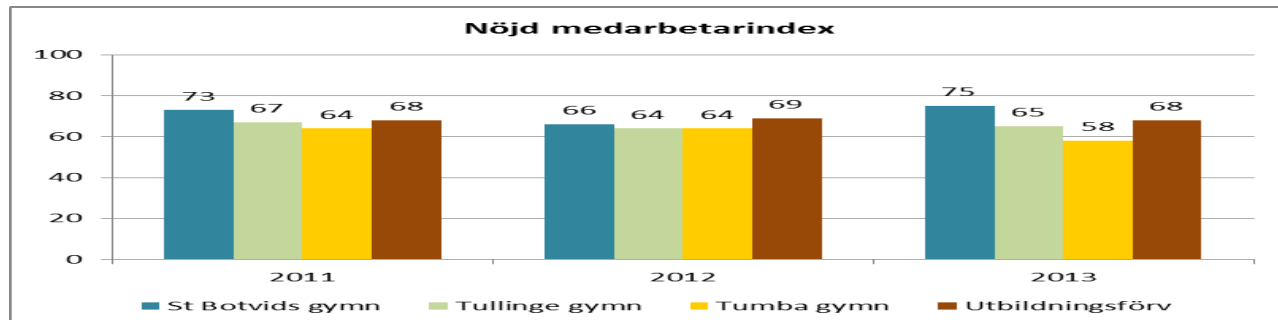

Medarbetarenkäten – 73% (234 av 319)

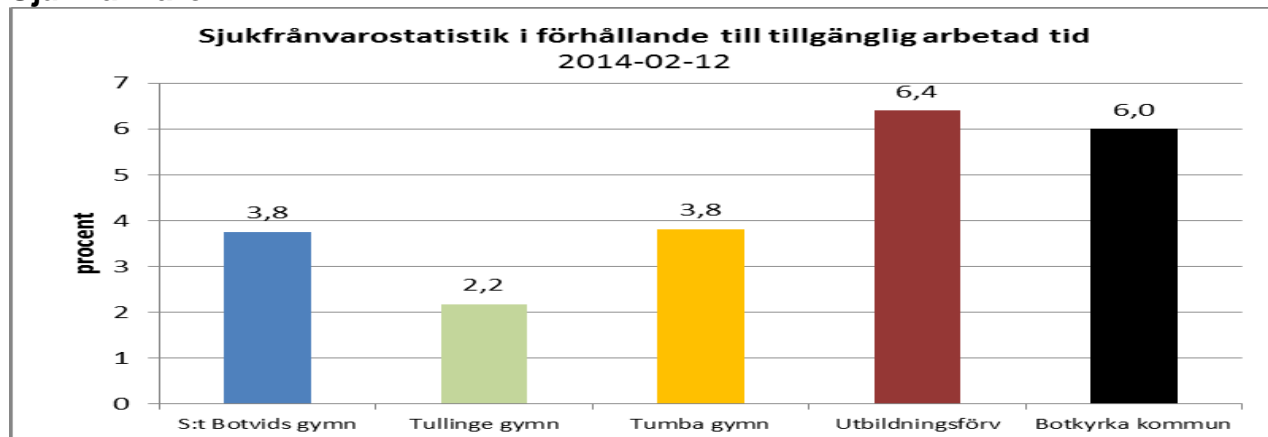
Nöjd medarbetarindex (MI)

Frågor som ingår i detta index:

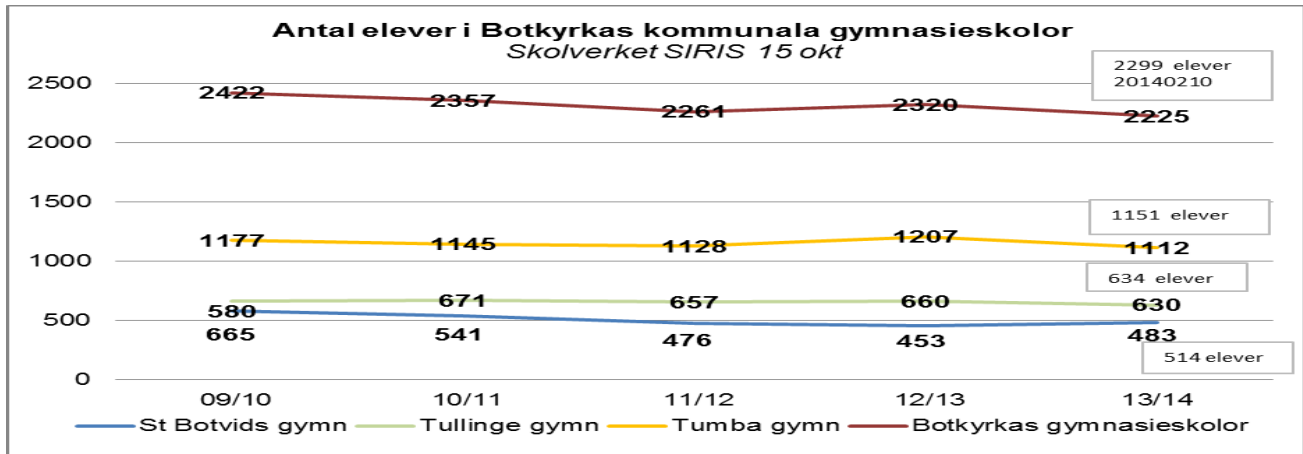
- Jag är totalt sett totalt sätt nöjd med min nuvarande arbetssituation
- Jag har inflytande över hur jag bedriver mitt arbete

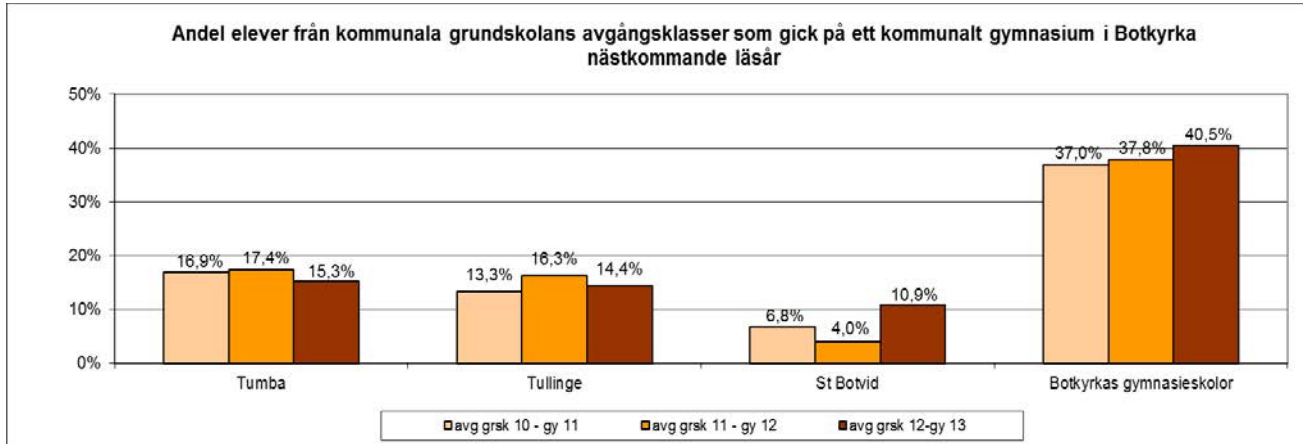
Sjukfrånvaro

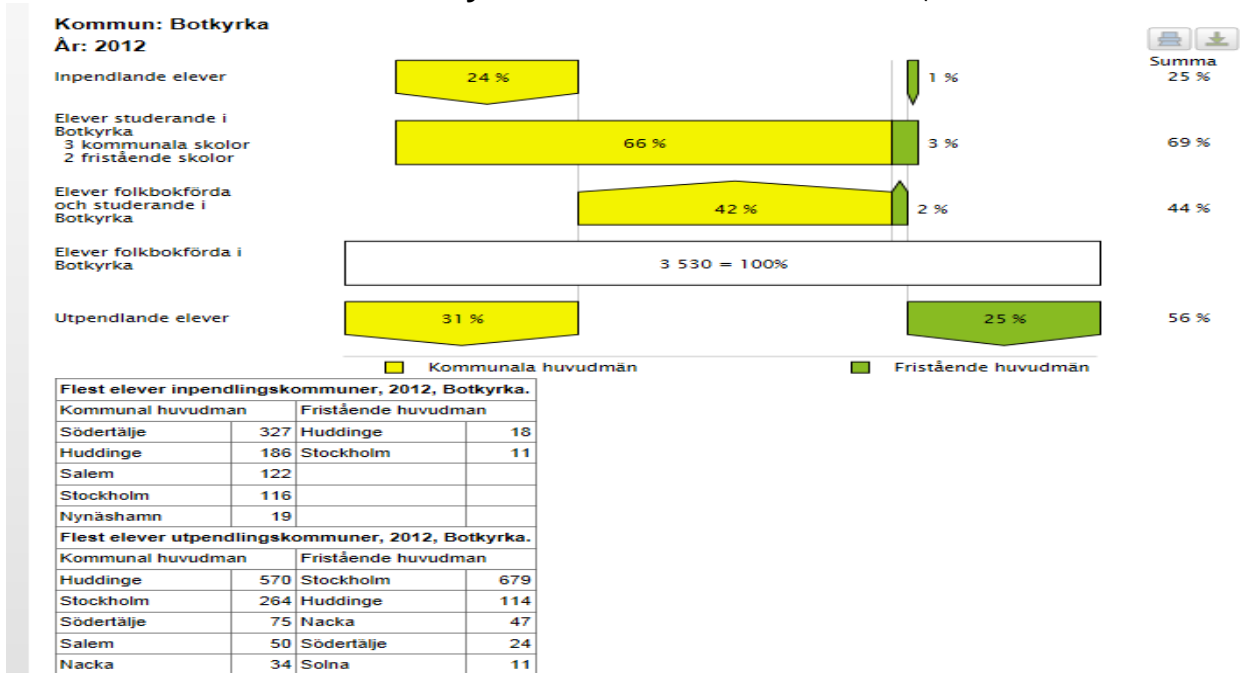
Elevstatistik

Elevflöden kommunala skolor

Elevflöden till och från Botkyrka kommun läsåret 12-13 (Skolverket – SIRIS 15 okt)

3

Förskolepaviljonger i Alby (UF/2014:74)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att:

- Beställa och placera 4 paviljongavdelningar i Alby med mottagningskök.
- Hos kommunstyrelsen äska investeringsmedel på 3,5 mkr, som överförs till tekniska nämnden, samt ökade medel för lokalkostnader för år 2015 på 2,6 mkr, för hyra och etablering av paviljonger i Alby.

Sammanfattning

Då befolkningen i Alby ökat mer än vad befolkningsprognosen visat och då upprustning av förskolan Måsen ska genomföras efter att Albydalens nya förskola står klar 2016, behöver Alby 4 paviljongavdelningar från och med 2015, för att barnomsorgsgarantin ska kunna hållas.

2014-05-21

Dnr UF/2014:74

Referens
Leif EdinMottagare
Utbildningsnämnden

Förskolepaviljonger i Alby (UF/2014:74)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att:

- Beställa och placera 4 paviljongavdelningar i Alby med mottagningskök.
- Hos kommunstyrelsen äska investeringsmedel på 3,5 mkr, som överförs till tekniska nämnden, samt ökade medel för lokalkostnader för år 2015 på 2,6 mkr, för hyra och etablering av paviljonger i Alby.

Sammanfattning

Då befolkningen i Alby ökat mer än vad befolkningsprognosen visat och då upprustning av förskolan Måsen ska genomföras efter att Albydalens nya förskola står klar 2016, behöver Alby 4 paviljongavdelningar från och med 2015, för att barnomsorgsgarantin ska kunna hållas.

Bakgrund

Antalet barn i förskoleålder i Alby har ökat mer än vad befolkningsprognoserna visat. I Alby har förskolorna redan i dagsläget en mycket hög beläggning och utbildningsförvaltningen ser därför ingen möjlighet att utifrån dagens lokalbestånd klara platsgarantin under våren 2015.

Under 2015 och 2016 kommer det att saknas 4 förskoleavdelningar. Under 2016 är Albydalens nya förskola Tranan planerad att tas i bruk. Denna ersätter paviljongförskolan Örnen. Efter det planeras en upprustning av förskolan Måsen enligt Violenmodellen¹. Då behövs paviljongförskolan Örnen som evakuering för Måsen. Sammantaget kommer alltså de ytterligare 4 paviljongavdelningarna att behövas även 2017.

Lokalprogram se bilaga.

---

¹ Under 2013-2014 upprustas Violen till en kostnad av 30 mkr. Detta innebär att byggnaden rivs och att en ny byggnad byggs upp på befintlig grund. Grunden isoleras från byggnaden. Detta ger utrymme för förändringar i lokaldispositionen som tillgodoser pedagogiska önskemål. Denna modell ger också lägre energikostnader, men framför ger modellen en byggnad som kan förväntas ha en livslängd på 30-40 år och som har ett fullgott inomhusklimat för barn och anställda.

2014-05-21

Kostnadskalkyl Albydalens paviljonger

Etablering, markarbeten, IT/data, el, brand/larm, brandkonsult, byggherrekostnad samt vatten och avlopp, ger en investeringskostnad på 3,5 mkr, enligt samhällsbyggnadsförvaltningens fastighetsenhet (dnr sbf/2014:272).² Avskrivningskostnaden blir 1,2 mkr/år, med 3 års avskrivningstid. Hyra för fyra paviljongavdelningar, inklusive mottagningskök, i Alby uppskattas till 1,4 mkr/år.

Sammantaget innebär det en ökad lokalkostnad på 2,6 mkr för 2015, räknat på att paviljongerna tas i bruk 1 januari 2015.

Placering

Fastighetsenheten har föreslagit en placering av paviljongavdelningarna på före detta Albyskolans tomt. Den marken disponeras dock inte av fastighetsenheten idag, varför fastighetsenheten kommer att återkomma med besked om placering (dnr sbf/2014:272).

Ann-Chatrin Norrevik
Förvaltningschef

Anette Älmdalen
Tillförordnad administrativ chef

---

² Ytterligare 1,5 mkr bedöms tillkomma när paviljongerna ska tas bort (avetablerings- och markåterställandekostnader)

2014-05-21

Lokalprogram för Albys förskolepaviljonger

Bilaga 1

Investeringsmedel: 3,5 mkr

<u>Antal personer, totalt:</u>	100
Barn	80
Pedagoger	15
Kökspersonal	2
Städ	1
Chef	1
Övrig personal	1
Antal avdelningar	4

Entréer/hall

- Vägen mot entrén ska vara hårdgjord för att man inte i onödan ska dra in smuts
- Varje avdelning ska ha egen entré med plats för ytterkläder, ytterskor och ombyteskläder.
- Avfuktningsskåp med anslutning till avlopp ska finnas
- I kapprum/hall ska det finnas klädhängare och förvaringsfack.
- Kapprummen ska rymma påklädningsbänkar och man måste kunna ta sig fram i rummet även om någon sitter på bänken för att hjälpa ett barn.

Skötrum/toaletter

- Toalett och skötrum bör vara placerade utanför, men i anslutning till själva avdelningen.
- Vatten och el ska anslutas till verksamhetens befintliga skötbord. Skötbord ska finnas på 2 avdelningar.
- Skötrum ska om möjligt ha öppningsbart fönster.
- Det ska finnas handfat i eller utanför toaletterna. Handfat kan ersättas av tvättränna utanför toaletterna. Handfat/tvättrännor ska monteras i barnhöjd.
- Kranarna bör vara sensorstyrda.
- Halva toalettdörrar är bra för små barn, alternativt fönster i dörren, placerade i vuxenhöjd.
- I möjligaste mån ska trösklar undvikas.
- På förskolan ska finnas en handikappanpassad toalett.

Allmänt på förskolan

- På varje avdelning ska finnas groventré, kapprum, två toaletter, ett skötrum, ett allrum (ca 25 kvm), ett kök/matrum med pentry (ca 20 kvm) där ett eluttag ska ha timer samt två mindre rum (ca 10 kvm per rum) som kan användas som lektrum alternativt kontor.

2014-05-21

- Alla dörrar ska förses med klämskydd. Undantag är dörrar som alltid är låsta.
- Genom rätt val av golv-, vägg- och takmaterial ska god ljuddämpning garanteras.
- Avdelningarna ska vara utrustade med diskbänk, över och underskåp i vuxenhöjd = pentryt i kök/matrum.
- Vissa utrymmen kommer att användas för vila för barnen. Det kan finnas olika lösningar för detta, man måste dock tänka på att vissa utrymmen är mer skyddade/avskilda för detta ändamål och att det inte drar på golven.

Personal

- Det ska finnas personalrum, konferensrum, kontor för förskolechef, ett personalkontor med plats för två arbetsplatser samt utrymmen för kopianter och annan kontorsutrustning.
- Det skall finnas plats för ytterkläder och värdefackskåp.

Utemiljön

Utformningen

- Barnens utemiljö ska vara väl skild från biltrafik och transporter till och från förskolan.
- Det är bra om det är låga buskar vid entréerna och bra belysning där liksom på gården i övrigt.
- Se till att det finns både mjuka och hårda ytor att vara på.
- Inga otrygga ”hörn” där det saknas möjlighet att ha fri uppsikt över barnen.
- Tillgång till ett vattenutkast på gården där vattnet sätts på och stängs av inne i byggnaden.

Lek

- Gården ska vara inhägnad – Gunnebestängsel.
- Asfalterade ytor på gården framför alla entréer minst 5 m från fasaden
-

Snöröjning och halkbekämpning

Se till att det finns plats för att lägga upp snö, samt att man kommer fram med maskiner på gården.

Städutrymmen

- Utslagsvask med slangkoppling för att man enkelt ska kunna fylla hinkar mm
- Hyllor på väggarna för toalettpapper, handdukar och annat material

Tvättmaskin

I huset ska det finnas två pelare med tvättmaskin och torktumlare, för avdelningarnas och kökets behov. Utrymmet där tvättmaskinen står ska vara låsbart.

2014-05-21

Mottagningskök

- Leveranser som inte är till köket, får inte passera köket.
- Soprumspacering. I nära anslutning till köket ska soprummet placeras. Ytan ska vara 12 kvm med utrymme för källsortering.
- Kökspersonalen skall egen toalett, tillgång till dusch, omklädningsrum med delbart klädsåp alternativt två skåp per person.
- I anslutning till köket ska det finnas ett torrförråd.

Övrigt

Botkyrka kommuns IT- standard och trådlösa standard, ska följas.

Undvik säkerhetsfallor - brand, inbrott mm

Förskolan ska vara försedd med brand- och inbrottslarm

Leveranssäkerheten till förskolan måste beaktas

Det behöver finnas två ramper. En till köket – där leveranser sker samt ytterligare en som kan användas till övriga leveranser samt för tillgänglighet.

4**Programutbud vid Botkyrkas gymnasieskolor läsåret 2015/2016 (UF/2014:68)****Förslag till beslut**

Utbildningsnämnden beslutar att inrätta nationella program och introduktionsprogram inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan enligt förvaltningens förslag med planerad start läsåret 2015/2016.

Sammanfattning

Föreliggande förslag avser programutbud av nationella program inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt introduktionsprogram inom gymnasieskolan.

Förvaltningen föreslår att läsåret 2015/2016 utökas programutbudet med Handels- och administrationsprogrammet, Naturvetenskapsprogrammets inriktning natur och samhälle samt Ekonomiprogrammets inriktning juridik vid St Botvids gymnasium. Vidare föreslås att vid Tumba gymnasium erbjuds inriktningen beteende inom Samhällsvetenskapsprogrammet samt att Barn- och fritidsprogrammet erbjuder inriktningen pedagogik.

Två utbildningsvägar nämligen Hotell- och turismprogrammet vid St Botvids gymnasium samt Industritekniska programmet vid Tumba gymnasium startar inte i höst. Ytterligare någon inriktning kan komma att fasas ut hösten 2015.

2014-05-21

Dnr UF/2014:68

Referens
Per-Åke OlssonMottagare
Utbildningsnämnden

Programutbud vid Botkyrkas gymnasieskolor läsåret 2015/2016 (UF/2014:68)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att inrätta nationella program och introduktionsprogram inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan enligt förvaltningens förslag med planerad start läsåret 2015/2016.

Sammanfattning

Föreliggande förslag avser programutbud av nationella program inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt introduktionsprogram inom gymnasieskolan.

Förvaltningen föreslår att läsåret 2015/2016 utökas programutbudet med Handels- och administrationsprogrammet, Naturvetenskapsprogrammets inriktning natur och samhälle samt Ekonomiprogrammets inriktning juridik vid St Botvids gymnasium. Vidare föreslås att vid Tumba gymnasium erbjuds inriktningen beteende inom Samhällsvetenskapsprogrammet samt att Barn- och fritidsprogrammet erbjuder inriktningen pedagogik.

Två utbildningsvägar nämligen Hotell- och turismprogrammet vid St Botvids gymnasium samt Industritekniska programmet vid Tumba gymnasium startar inte i höst. Ytterligare någon inriktning kan komma att fasas ut hösten 2015.

Bakgrund

Nuvarande programutbud är idag väl dimensionerat och anpassat till elevernas efterfrågan. Om alla elever som söker får sitt förstahandsval tillgodosett samtidigt som det inte finns något överskott av platser så är matchningen 100 %. Det kommer naturligtvis aldrig att inträffa. Vid vårens antagning är värdet för antagna förstahandssökande i förhållande till totala antalet erbjudna platser 63 % vilket är det högsta värdet bland alla Södertörnskommuner. Det föreligger därför inget behov av mer radikala förändringar.

Intresset för yrkesutbildningar sjönk dramatiskt i samband med införandet av Gy11. De håller nu generellt på att återhämta sig samtidigt som några

2014-05-21

Dnr UF/2014:68

program har mycket svårt att attrahera elever. Exempel på program med dessa svårigheter är Hantverksprogrammet, inriktning frisör, Hotell- och turismprogrammet samt Restaurang- och livsmedelsprogrammet. Traditionellt är utbudet av yrkesprogram bredare för pojkar än för flickor och denna ojämlika bild förstärks av den utveckling som nu sker. Det är en viktig uppgift i Södertörnssamarbetet att säkerställa att program med lågt söktintresse ändå bibehålls regionalt. Vakanta platser nyttjas också för programinriktade individuella val kopplade till ett nationellt yrkesprogram.

Antalet ungdomar i den aktuella åldersgruppen är i stort sett detsamma som läsåret 2014/2015. Därefter börjar en längre period av ständigt växande elevkullar. Vi har också sett en trend i år att fler Botkyrkaungdomar valt Botkyrkas egna gymnasieskolor för sina studier.

Starkast söktryck bland Botkyrkas gymnasieskolor har Tullinge gymnasium. Här sätter lokalerna hinder i vägen för en expansion där annars till exempel fler elever skulle kunna tas emot i det naturvetenskapliga programmet. Problemet är inte bara att det saknas lokaler för undervisning. Idrottshall, matsal och andra gemensamma utrymmen räcker inte heller till. Det är en strategisk framtidsfråga hur behovet att gymnasiala utbildningsplatser ska kunna mötas i denna starkt expansiva kommun.

Inom gymnasiesärskolan pågår ett utredningsarbete kring lärlingsutbildning. Utredningen ska presentera sina slutsatser under 2014 och eventuella beslut får tas i särskild ordning. Lärlingsutbildning är också ett alternativ till skolförlagd utbildning inom ramen för ett nationellt program varför en eventuell start inte i sig påverkas av detta tjänsteutlåtande.

Vid St Botvids gymnasium startar inte Hotell- och turismprogrammet hösten 2014 på grund av för få sökande. Programmet startades utifrån då befintliga planer på utbyggnad av Hågelbyparken. Vidare innehåller programmet kursen engelska 6 som visat sig alltför svår för flertalet elever varför genomströmningen blivit svag. Förvaltningen föreslår istället att vid skolan startas hösten 2015 Handels-och administrationsprogrammet som idag inte erbjuds i Botkyrka kommun. Det är visserligen ett program som idag har relativt låg attraktionskraft men programmet erbjuder utgång mot en bredare arbetsmarknad. Synergieffekter kan också uppnås med Administrationsprogrammet, handel och varuhantering som finns inom gymnasiesärskolan. Vid skolan finns idag IMYRKHA (yrkesintroduktion) kopplad till programmet.

St Botvid önskar läsåret 2015/2016 också komplettera det Naturvetenskapliga programmet med inriktning natur och samhälle. Inriktningen är bättre anpassad för de elever som söker programmet vid St Botvids gymnasium.

2014-05-21

Dnr UF/2014:68

Motsvarande skäl gäller önskemålet att inrätta inriktningen juridik in Ekonomiprogrammet. Här har skolan också etablerat mycket starka och goda kontakter med externa aktörer inom både ekonomiområdet och juridiken.

Tumba gymnasium önskar läsåret 2015/2016 starta Samhällvetenskapliga programmet, inriktning beteende. Programmet finns idag på Tullinge gymnasium med 45 platser. Samtliga platser är fyllda varav drygt hälften av eleverna kommer från andra kommuner. Likaså erbjuds programmet och inriktningen vid St Botvids gymnasium med 20 platser till vilka vid vårens antagning endast 2 elever är antagna. Det råder därför ingen platsbrist för utbildningen. Elever söker inte enbart program utan de söker också skola. Det finns mycket lite som talar för att om inriktningen inte skulle erbjudas vid Tumba gymnasium elever då skulle fylla ut platserna vid St Botvid. Sökttrycket till inriktning är vidare högt i våra grannkommuner varför elever kan tänkas vilja söka till Tumba gymnasium. Vidare är tanken att fasa ut inriktningen media som förutom lågt söktryck också har mycket höga kostnader.

Inom Barn-och fritidsprogrammet är det inriktningen pedagogik som erbjuds.

Inom gymnasiesärskolan bör införas det nationella programmet fastighet, anläggning och byggnation.

Nationella program och inriktningar vi S:t Botvids gymnasium

Nationella program	Inriktning	Kommentar
Hantverksprogrammet	Frisör	Befintligt program
Hotell- och turismprogrammet	Turism och resor	Ingen start ht 2014
Ekonomiprogrammet	Ekonomi Juridik	Befintligt program Ny inriktning
Estetiska programmet	Nycirkus	Nationell spetsutbildning, riksrekryterande
Naturvetenskapsprogrammet	Naturvetenskap Natur och samhälle	Befintligt program Ny inriktning
Samhällsvetenskapsprogrammet	Beteendevetenskap samhällsvetenskap	Befintligt program

Nationella program vid gymnasiesärskolan

Nationella program	Kommentar
Programmet för estetiska verksamheter	Befintligt program
Programmet för administration, han-	Befintligt program. Lärning utreds

2014-05-21

Dnr UF/2014:68

del och varuhantering	
Programmet för hälsa vård och omsorg	Befintligt program
Programmet för hantverk och produktion	Befintligt program
Programmet för fastighet, anläggning och byggnation	Start ht 2015. Ev lärlingsutbildning
Individuella program	Rektor beslutar komb. av ämnen och ämnesområden

Nationella program och inriktningar vid Tullinge gymnasium

Nationella program	Inriktning	Kommentar
Ekonomiprogrammet	Ekonomi	Befintligt program
Vård- och omsorgsprogrammet	Programmet saknar inriktningar	Befintligt program
Naturvetenskapsprogrammet	Naturvetenskap Natur och samhälle	Befintligt program. Profil data finns.
Samhällsvetenskapsprogrammet	Beteendevetenskap Samhällsvetenskap	Befintligt program Profil räddningstj.

Nationella program och inriktningar vid Tumba gymnasium

Nationella program	Inriktningar	Kommentar
Barn- och fritidsprogrammet	Pedagogik	Nytt ht 2014
Byggprogrammet	Husbyggnad	Befintligt program
El- och energiprogrammet	Elteknik	Befintligt program
Fordons- och transportprogrammet	Personbilteknik	Befintligt program
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	Kök och servering	Befintligt program
Ekonomiprogrammet	Ekonomi Juridik Finansekonomi	Befintligt program Nationell spetsutbildning, riksrekryterande
Estetiska programmet	Bild och formgivning Estetik och media (ljud, foto, film, tv) Musik	Befintligt program Nationell spetsutbildning, riksrekr. Xenter
Humanistiska programmet	Språk	Befintligt program
Naturvetenskapsprogrammet	Naturvetenskap	Befintligt program

2014-05-21

Dnr UF/2014:68

Samhällsvetenskapsprogrammet	Beteendevetenskap Samhällsvetenskap Media, information och kommunikation	Befintligt program Fasas ev. ut
Teknikprogrammet	Design och produktutveckling Information och medieteknik Samhällsbyggande och miljö	Befintligt program

På Tumba gymnasium erbjuds ES, NA, SA och TE med Aspergerstöd.

Introduktionsprogram till gymnasieskolan

Inriktning	Skola	Kommentar
IMPRES(preparandutbildning)	Tumba	Befintlig
IMPRO(introduktionsprogram som anknyter till befintligt nationellt program)	Tumba	Restaurang- och livsmedelsprogrammet Bygg- och anläggningsprogrammet Hantverkspr.-frisör
	St Botvid	
	Tullinge	Vård- och omsorgspr.
IMYRK (yrkesintroduktion)	Tumba	Fordons- och transp.pr Barn- och fritidsprogr.
	St Botvid	Handels- och adm.programmet
IMIND (individuellt alternativ)	Tumba Samtliga skolor	Aspergerstöd Enskilda elever med särskilda skäl
IMSPR (språkintrouktion)	St Botvid	Befintlig utbildning

Ann-Chatrin Norrevik
Förvaltningschef

Per-Åke Olsson
Tillförordnad gymnasiechef

5

Yttrande till kommunrevisionen om revisionsrapport Arbetsmiljön i grundskolan (UF/2014:57)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden antar förvaltningens tjänsteskrivelse som svar på revisionsrapporten.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Botkyrka har givit PwC i uppdrag att granska arbetsmiljön i grundskolan. Utbildningsförvaltningen instämmer i rapportens slutsatser och tar till sig rapportens rekommendationer om åtgärder.

Utbildningsförvaltningen har under flera år arbetat för att samhällsbyggnads- och kommunledningsförvaltningen ska utarbeta ett bra system för planerat underhåll och felanmälan. Problematiken är väl känd och arbete för detta pågår.

2014-06-02

Dnr UF/2014:57

Referens

Erika Nysäter

Mottagare

Utbildningsnämnden

Yttrande till kommunrevisionen om revisionsrapport Arbetsmiljön i grundskolan (UF/2014:57)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden antar förvaltningens tjänsteskrivelse som svar på revisionsrapporten.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Botkyrka har givit PwC i uppdrag att granska arbetsmiljön i grundskolan. Utbildningsförvaltningen instämmer i rapportens slutsatser och tar till sig rapportens rekommendationer om åtgärder.

Utbildningsförvaltningen har under flera år arbetat för att samhällsbyggnads- och kommunledningsförvaltningen ska utarbeta ett bra system för planerat underhåll och felanmälan. Problematiken är väl känd och arbete för detta pågår.

Ärendet

De förtroendevalda revisorerna i Botkyrka har givit PwC i uppdrag att granska arbetsmiljön i grundskolan. Utbildningsförvaltningen instämmer i rapportens slutsatser och tar till sig rapportens rekommendationer om åtgärder.

Arbetsmiljöverket har också under våren 2014 gjort inspektioner av arbetsmiljön i skolan som berör dessa frågor. Utbildningsförvaltningen ska som huvudman bland annat utveckla rutinerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet, göra kontinuerliga riskbedömningar, utredningar och handlingsplaner till exempel för skyddsronder och hög arbetsbelastning. Förvaltningen ska även utveckla introduktionen till nyanställda, utveckla rutiner för praktik och ha årliga uppföljningar och regelbundet återrapportera arbetsmiljöarbetet till utbildningsnämnden. Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och vidtagna åtgärder efter Arbetsmiljöverkets inspektioner beräknas vara klart i början av 2015.

2014-06-02

Dnr UF/2014:57

Utbildningsförvaltningen har under flera år arbetat för att samhällsbyggnads- och kommunledningsförvaltningen ska utarbeta ett bra system för planerat underhåll och felanmälan. Problematiken är väl känd och arbete för detta pågår.

Gällande:

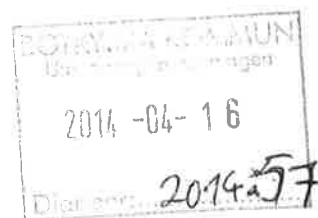
1) Planerat underhåll: Utbildningsförvaltningens lokalintendenter har regelbunden kontakt med fastighetsenhetens förvaltare för att de ska informera förskolor och skolor om vad som är på gång.

2) Felanmälan: Samhällsbyggnadsförvaltningens fastighetsenhet lanserade våren 2014 ett nytt fastighetsinformationssystem, L.E.B System, <http://www.lebsystem.se/produkter> där felanmälan och andra fastighetsärenden kan följas.

Ann-Chatrin Norrevik
Förvaltningschef

Anette Älmdalen
Tillförordnad administrativ chef

Expedieras till
Kommunrevisionen

Arbetsmiljön i grundskolan

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning av ovanstående område

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämndens arbetsmiljöarbete i stort är ändamålsenligt utifrån lagstiftning och lokala styrdokument.

Nedan utvecklas bedömningen och i detta sammanhang lämnas även rekommendationer för att utveckla styrning och uppföljning inom granskat område.

- Utifrån genomgång av de lokala planer som finns på de två skolor vi granskat gör vi bedömningen att arbetsmiljöplaner och likabehandlingsplaner är upprättade och relevanta. Under förutsättning att de grupper och elever som intervjuades är representativa för kommunens grundskoleverksamhet i stort gör vi också bedömningen att planerna är kända av dem som de berör.
- I intervjuer med rektorer, lärare och elever på de två granskade skolorna framkommer att planerna tas upp och bearbetas i olika ämnen för att eleverna ska förstå vad planerna innebär. Personalen deltar på olika sätt vid framtagandet av planerna. Under förutsättning att de grupper och elever som intervjuades är representativa för kommunens grundskoleverksamhet i stort gör vi bedömningen att planerna är kända av dem som de berör. Utifrån en genomgång av de centrala riktlinjerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet samt av de två granskade skolornas planer gör vi också bedömningen att likabehandlings- och arbetsmiljöplanerna ingår i ett system för tillämpning och uppföljning.
- Nämnden får främst återkoppling kring det arbetsmiljöarbete som sker ute i verksamheten genom den årliga kvalitetsdialogen, där diskussion kring skolornas samlade resultatredovisning sker, samt genom en årlig medarbetarenkät.
- Enligt uppgift har inga anmälningar gjorts till DO eller Arbetsmiljöverket under 2013. Utifrån en genomgång av de anmälningar som gått till Skolinspektionen på de två granskade skolorna gör vi bedömningen att ingen har en direkt koppling till arbetsmiljön.

- Utifrån de två skolor vi granskat gör vi bedömningen att det finns brister i standard på lokaler och i kommunikationen med fastighetsenheten, som svarar för det planerade och avhjälpande underhållet i kommunen.

Granskningsresultatet i sin helhet framgår av bifogad revisionsrapport.

Vi önskar nämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer.

Svaret på denna skrivelse ställs till kommunens revisorer och inges till revisionskontoret på plan 9 i kommunalhuset, senast 2014-08-29.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Lena Ingren
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Revisionsrapport

Arbetsmiljön i grundskolan Botkyrka kommun

Sofia Regnell
Erik Wottrich

Mars 2014

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
1. Inledning.....	2
1.1. Bakgrund	2
1.2. Revisionsfråga	2
1.3. Avgränsning och metod.....	2
2. Lagstiftning och målsättningar.....	4
2.1. Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter	4
2.2. Kommunens mål inom området	4
3. Granskningsresultat.....	5
3.1. Arbetsmiljöplaner/likabehandlingsplaner är upprättade och relevanta	5
3.1.1. Arbetsmiljöplaner	5
3.1.1.1. Skolornas arbetsmiljöplaner	5
3.1.2. Riktlinjer för att förebygga och hantera kränkande särbehandling	5
3.1.2.1. Skolornas likabehandlingsplaner	6
3.1.3. Bedömning	6
3.2. Planerna är kända för dem de berör	6
3.2.1. Iakttagelser.....	6
3.2.2. Bedömning	7
3.3. Planerna ingår i ett system för tillämpning och uppföljning	7
3.3.1. Iakttagelser.....	8
3.3.2. Bedömning	8
3.4. Anmälan till tillsynsmyndighet	9
3.4.1. Iakttagelser.....	9
3.4.2. Bedömning	9
3.5. Standard på lokaler och omfattning av eventuellt eftersatt underhåll	9
3.5.1. Iakttagelser.....	9
3.5.1.1. Tallidskolan.....	9
3.5.1.2. Tunaskolan	10
3.5.2. Bedömning	10

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

De förtroendevalda revisorerna har gett PwC i uppdrag att granska om Utbildningsnämndens arbetsmiljöarbete är ändamålsenligt. Revisorernas bedömning av väsentlighet och risk samt en genomgång av kommunens omvärldsanalys har legat till grund för valet av granskningsinriktning.

Revisionsfrågan som ska besvaras är

Är utbildningsnämndens arbetsmiljöarbete ändamålsenligt utifrån lagstiftning och lokala styrdokument?

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämndens arbetsmiljöarbete i stort är ändamålsenligt.

Nedan utvecklas bedömningen och i detta sammanhang lämnas även rekommendationer för att utveckla styrning och uppföljning av verksamheten.

- Utifrån genomgång av de lokala planer som finns på de två skolor vi granskat gör vi bedömningen att arbetsmiljöplaner och likabehandlingsplaner är upprättade och relevanta. Under förutsättning att de grupper och elever som intervjuades är representativa för kommunens grundskoleverksamhet i stort gör vi också bedömningen att planerna är kända av dem som de berör.
- I intervjuer med rektorer, lärare och elever på de två granskade skolorna framkommer att planerna tas upp och bearbetas i olika ämnen för att eleverna ska förstå vad planerna innebär. Personalen deltar på olika sätt vid framtagandet av planerna. Under förutsättning att de grupper och elever som intervjuades är representativa för kommunens grundskoleverksamhet i stort gör vi bedömningen att planerna är kända av dem som de berör. Utifrån en genomgång av de centrala riktlinjerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet samt av de två granskade skolornas planer gör vi också bedömningen att likabehandlings- och arbetsmiljöplanerna ingår i ett system för tillämpning och uppföljning.
- Enligt uppgift har inga anmälningar gjorts till DO eller Arbetsmiljöverket under 2013. Utifrån en genomgång av de anmälningar som gått till skolinspektionen på de två granskade skolorna gör vi bedömningen att ingen har en direkt koppling till arbetsmiljön.
- Utifrån de två skolor vi granskat gör vi bedömningen att det finns brister i standard på lokaler och i kommunikationen med fastighetsenheten, som svarar för det planerade och avhjälpande underhållet i kommunen.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

För att skapa goda förutsättningar för elevers lärande är det av största vikt att den arbetsmiljö som eleverna agerar i är så god som möjligt. För medarbetarnas del handlar det om att skapa goda arbetsmiljöförutsättningar i mötet med eleverna. Arbetsgivaren har dessutom en skyldighet att säkerställa en god arbetsmiljö överlag.

Under hösten 2013 startade Arbetsmiljöverket en flerårig nationell tillsyn av grund- och gymnasieskolan då de sett att det finns brister inom arbetsmiljön på många skolor runt om i landet. Bland annat uteblir undersökningar eller är bristfälliga, riskbedömningar dokumenteras inte, åtgärder genomförs inte och handlingsplaner upprättas allt för sällan. I Botkyrka kommer cirka tio skolor inspekteras, där huvudinriktningen är att få igång eller utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet. Detta ska möjliggöra för arbetsgivaren att komma till rätta med specifika brister och fånga upp olika riskområden såsom hög arbetsbelastning, hot och våld samt den fysiska arbetsmiljön som buller, ventilation och städning. En sammanställning av resultatet kommer att presenteras för huvudmannen i mitten på april 2014.

1.2. Revisionsfråga

Är utbildningsnämndens arbetsmiljöarbete ändamålsenligt utifrån lagstiftning och lokala styrdokument?

För att besvara revisionsfrågan har granskningen haft följande revisionskriterier

- Arbetsmiljöplaner/likabehandlingsplaner är upprättade och relevanta
- Planerna är kända av dem som de berör inklusive elevansvar
- Planerna ingår i ett system för tillämpning och uppföljning
- Anmälan har skett till någon tillsynsmyndighet (Arbetsmiljöverket/Skolinspektionen/elevombudet)
- Standard på lokaler och omfattning av eventuellt eftersatt underhåll på utvalda skolenheter

1.3. Avgränsning och metod

Granskningen är avgränsad till grundskolans verksamhetsområde och granskningsobjektet är Utbildningsnämnden. I dialog med utbildningsförvaltningen har ett urval på två skolor, Tunaskolan (förskola till åk 9) samt Tallidskolan (förskola till åk 6) genomförts. Syftet med urvalet är att ge en så representation som möjligt av kommunens grundskoleverksamhet bland annat gällande socioekonomiska förutsättningar.

Intervjuer har genomförts med utbildningsförvaltningens chef samt rektorer, lärare och elever på de två utvalda skolorna. Genomgång av styrande/stödande dokument har också genomförts. Inom ramen för granskningen görs bland annat en genomgång av arbetsmiljöplan samt skolornas likabehandlingsplaner. Den senare

---

genomgången görs med Skolverkets allmänna råd som grund. Vidare studeras även statistik som gäller i vilken utsträckning som utvalda enheter anmälts till Arbetsmiljö-verket/Skolinspektionen och/eller barn- och elevombudet 2013.

2. Lagstiftning och målsättningar

2.1. Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter

Arbetsmiljölagen och föreskrifter i Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS 1993:2) ställer krav på att arbetsgivaren ska förebygga ohälsa och olycksfall. Arbetsmiljörelaterade risker ska undersökas och förebyggande åtgärder ska vidtas. Arbetsgivaren ska upplysa de anställda om risker som finns i arbetet och ordna med utbildning så att tillbud och skador kan undvikas. Särskilda säkerhetsrutiner ska finnas för arbete som medför risker. Som ett led i arbetsmiljöarbetet är arbetsgivaren skyldig att tillse att det finns dokumenterade planer för arbetsmiljöarbetet. Arbetsgivare är enligt arbetsmiljölagen (2 § AMF) skyldig att utan dröjsmål anmäla olyckor på arbetsplatsen som medfört dödsfall eller allvarlig personskada eller samtidigt drabbat flera arbetstagare till Arbetsmiljöverket. Det gäller även tillbud som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa.

Vidare påbjuds det i Diskrimineringslagen SFS 2008:567 och Skollagen 14 kap om kränkande behandling att en utbildningssamordnare hos en arbetsgivare årligen ska upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt första stycket har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

2.2. Kommunens mål inom området

I kommunens vision om ett *Hållbart Botkyrka – utvecklingen i ett 30-årsperspektiv* är att *Botkyrka har de bästa skolorna* en av sex avgörande utmaningar. Att alla barn ska lyckas i skolan är en övergripande och långsiktig målsättning i Botkyrkas flerårsplan 2014-2017. En del i detta beskrivs vara att skapa bättre skolmiljöer och ökar takten på renovering och underhåll av skolor och förskolor. På detta sätt ska bättre rum för den moderna pedagogiken och lokaler där elever och medarbetare trivs skapas.

I målsättningarna i kommunens ettårsplan, samt de åtgärder som utbildningsnämnden har formulerat för att bidra till uppfyllelsen av dessa, finns dock inga mål som direkt kopplar till arbetsmiljön i skolan.

3. Granskningsresultat

3.1. Arbetsmiljöplaner/likabehandlingsplaner är upprättade och relevanta

3.1.1. Arbetsmiljöplaner

Botkyrka kommun har en övergripande arbetsmiljöpolicy, som anger att det kommunen vill uppnå med arbetsmiljöarbetet är:

- Vi har en arbetsmiljö som i alla delar är hälsosam, hälsofrämjande och drogfri
- Vi har balans mellan jobbet och privatlivet
- Vi har ett gott arbetsklimat som främjar god kommunikation och samverkan och motverkar mobbing och trakasserier
- Vi arbetar i en miljö som stimulerar kreativitet och nytänkande
- Vi har meningsfulla arbetsuppgifter som tar hänsyn till individen och där individen ges möjlighet till egen påverkan och vidareutveckling

Arbetsmiljöpolicyen beskriver även hur arbetet i kommunen ska utföras, till exempel att arbetsmiljötankande ska vara en del av det dagliga arbetet, att arbetsplatsen ska präglas av öppenhet och respekt för varandra, att arbetet ska bidra till utveckling av individ och kommun, och att medarbetare ska ha inflytande över sin arbets-situation. Policyen beskriver även roller och ansvar för arbetsmiljöarbetet.

I de tillhörande riktlinjerna *Fördelning av arbetsmiljöuppgifter*, som utbildningsförvaltningen tagit fram, beskrivs vilket ansvar olika nivåer i organisationen har för arbetsmiljöuppgifter. Här beskrivs bland annat att rektor har ansvar för att tillse att det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår som en naturlig del i verksamheten och att handlingsplaner för arbetsmiljöarbetet upprättas och att insatser för arbetsmiljön dokumenteras.

3.1.1.1. Skolornas arbetsmiljöplaner

I Tallidskolans arbetsmiljöplan beskrivs kortfattat de rutiner som finns för arbetsmiljöarbetet under året. Bland annat beskrivs tidpunkter för skyddsronder, vilka som ska vara med på dessa samt rutiner för åtgärder.

Tunaskolan har ett gemensamt dokument för det systematiska kvalitetsarbetet samt arbetsmiljöarbetet. Här finns en utförlig beskrivning av de moment som ska genomföras inom ramen för arbetsmiljöarbetet under året och vilka som ska genomföra dessa.

3.1.2. Riktlinjer för att förebygga och hantera kränkande särbehandling

I Botkyrka kommun finns övergripande "Riktlinjer för att förebygga och hantera kränkande särbehandling". I dessa riktlinjer framgår att "Kränkande särbehandling och trakasserier p.g.a. kön, ålder, funktionshinder, sexuell läggning,

etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuella trakasserier eller trakasserier av annan anledning är oacceptabla och ska inte förekomma på arbetsplatsen.” I riktlinjerna framgår även kommunens definition på kränkande särbehandling, roller och ansvar, hur chefen ska hantera det inträffade, hur kränkande särbehandling ska förebyggas och motverkas, samt hur uppföljning ska genomföras.

3.1.2.1. Skolornas likabehandlingsplaner

Båda skolorna har uppdaterade likabehandlingsplaner som utvärderas och revideras årligen.

I tabellen nedan presenteras granskningens iakttagelser avseende i vilken utsträckning som Tunaskolan och Tallidsskolan följer skolverkets rekommendationer om vilka moment en likabehandlingsplan bör innehålla.

Tabell 1 Moment i likabehandlingsplan, Tunaskolan och Tallidsskolan 2014

	Finns	Finns ej
Kartläggning av verksamhetens behov	TU, TA	
Insatser för främjande arbete	TU, TA	
Mål för arbetet	TU, TA	
Insatser för förebyggande arbete	TU, TA	
Rutiner för akuta åtgärder	TU, TA	
Rutiner för uppföljning	TU, TA	
Beskrivning av elevers/vårdnadshavares deltagande	TU, TA	

TU=Tunaskolan, TA= Tallidsskolan

3.1.3. Bedömning

Aktuella centrala riktlinjer för arbetsmiljöarbetet som bland annat innehåller en ansvarsfördelning av arbetsmiljöuppgifter samt för att förebygga och hantera kränkande behandling finns framtagna. På de två skolor som ingår i granskningen finns också lokala arbetsmiljöplaner som beskriver de arbetsmiljöuppgifter som ska göras under året och vem som ska utföra dem. De båda skolorna har även uppdaterade likabehandlingsplaner som följer de rekommendationer som skolverket har lämnat kring vilka moment som ska ingå i en likabehandlingsplan. Utifrån genomgång av de lokala planer som finns på de två skolor vi granskat gör vi därför bedömningen att arbetsmiljöplaner och likabehandlingsplaner är upprättade och relevanta.

3.2. Planerna är kända för dem de berör

I detta avsnitt presenteras resultaten från de intervjuer som har genomförts med elever, personal och skolledare på Tallidsskolan och Tunaskolan.

3.2.1. Iakttagelser

På Tallidsskolan beskriver lärarna hur planerna bearbetas i olika ämnen för att barnen ska förstå vad det står. Den informationspamflett som skolan har tagit fram

jobbar lärare och elever med på olika sätt, till exempel inom musik och bild. Eleverna bekräftar i sina intervjuer denna bild. Förutom att lärarna leder eleverna i ett arbete med att gå igenom planerna och bearbeta dem för att försäkra sig om att alla elever förstår planerna genomförs även temadagar inom ämnena.

På Tunaskolan är skolledarens ambition att alla ska vara förtrogna med planerna. Lärare uppger att eleverna i de äldre åldrarna är förtrogna med dem. Denna bild bekräftar av eleverna. För att försäkra sig om att alla elever förstår planerna arbetar eleverna med att skriva om dem med sina egna ord.

3.2.2. *Bedömning*

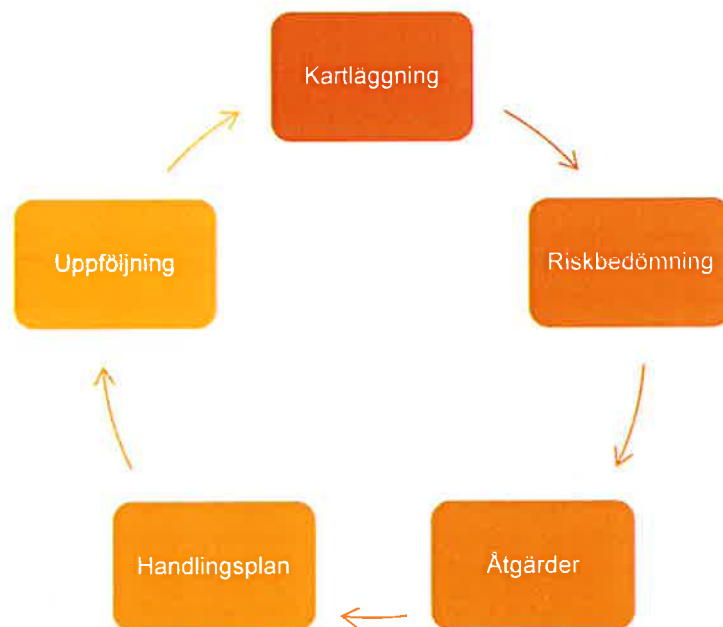
I intervjuer med rektorer, lärare och elever på de två granskade skolorna framkommer att planerna tas upp och bearbetas i olika ämnen för att barnen ska förstå vad planerna innebär. Personalen deltar på olika sätt vid framtagandet av planerna. Under förutsättning att de grupper och elever som intervjuades är representativa för kommunens grundskoleverksamhet i stort gör vi bedömningen att planerna är kända av dem som de berör.

3.3. *Planerna ingår i ett system för tillämpning och uppföljning*

I detta avsnitt beskrivs den systematiska uppföljningen av planerna.

I Botkyrka kommun finns ”Riktlinjer för det systematiska arbetsmiljöarbetet”. I dessa riktlinjer slås det fast att ”Botkyrka kommun ska ha ett fortlöpande systematiskt arbetsmiljöarbete”. Roller och ansvar beskrivs i riktlinjerna, där det framgår att medarbetare ska aktivt delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet och att det är chefen som har huvudansvaret för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Processen för det systematiska arbetsmiljöarbetet följer nedan:

Figur 1 Process för det systematiska arbetsmiljöarbetet

Kartläggning ska enligt riktlinjerna ske minst en gång per år och består av en sammanställning av arbetsmiljön i nuläget genom olika källor. Denna omfattar skyddsronder, sammanställning av arbetsskade- och tillbudsstatistik, sjukfrånvarostatistik samt en medarbetarenkät. Kartläggning utgör sedan underlag för riskbedömningar, som definieras som den systematiska identifiering och bedömning av faktorer i arbetsmiljön som kan leda till ohälsa eller olycksfall. Utifrån detta tas åtgärder för att avhjälpa riskerna fram och dokumenteras i en handlingsplan, som ska vara ett levande dokument som kontinuerligt fylls på med nya aktiviteter och följs upp. Uppföljning av detta ska ske regelbundet via arbetsplatsträffar, samt i samband med årsredovisningen och ettårsplaneringen.

3.3.1. Iakttagelser

På Tallidsskolan träffas skyddsombud, brandskyddsombud och skolledningen i september eller oktober varje år för att lägga upp årets arbete kring egenkontroll av arbetsmiljön. I oktober går biträdande rektor tillsammans med skyddsombud och brandskyddsombud skydds rond. För att skapa delaktighet i arbetsmiljöarbetet rapporteras resultatet av skydds ronden på en arbetsplatsträff för personalen. I februari träffas skyddsombud, brandskyddsombud och skolledningen på ett nytt möte för att besluta vilka åtgärder skolan prioriterar för att ansöka om pengar för "Arbetsmiljöförbättrande åtgärder".

Avseende likabehandlingsplanen revideras denna varje år, vid läsårsstart. Planen revideras av trygghetsteamet, i elevrådet, i klassrådet och på APT. Vårdnadshavare har även möjlighet att lämna synpunkter på planen.

På Tunaskolan genomför skolledningen i augusti en genomgång av arbetsmiljöfrågor med ny personal. I september genomför arbetslagen en kartläggning av elever fysiska och psykosociala miljö. I november genomförs också en medarbetarenkät för all personal där bland annat arbetsmiljön tas upp. Möten i skyddskommittén hålls ungefär en gång per månad där protokoll från lokalronder följs upp och en avstämning av den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. I november skickas förslag på åtgärder av brister i den fysiska och psykosociala arbetsmiljön på remiss till elevråd och klassråd, vilket ligger till underlag för skolledningen beslut om åtgärder i december. Vid varje arbetsplatsträff finns en punkt på dagordningen kopplad till den fysiska och/eller den psykosociala arbetsmiljön.

En ny likabehandlingsplan implementeras i augusti varje år på Tunaskolan. Skolans likabehandlingsgrupp sammanställer i september resultatet av arbetslagens kartläggning av elever fysiska och psykosociala miljö. I maj genomförs en utvärdering av läsårets likabehandlingsarbete och en analys av hur det förbyggande och främjande likabehandlingsarbetet ska se ut. Detta ligger till underlag för upprättandet av en ny likabehandlingsplan av skolledningen i juni.

3.3.2. Bedömning

Utifrån en genomgång av de centrala riktlinjerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet samt av de två granskade skolornas planer gör vi bedömningen

att likabehandlings- och arbetsmiljöplanerna ingår i ett system för tillämpning och uppföljning.

3.4. Anmälan till tillsynsmyndighet

I detta avsnitt presenteras de anmälningar som har inkommit till Skolinspektionen, barn- och elevombudsmannen och Arbetsmiljöverket under 2013 som rör de två granskade skolorna. Samtliga tillbud och olyckor som rapporteras in från skolor, även de som inte går vidare till tillsynsmyndighet, sammanställs på centralt på förvaltningen och redovisas i årsredovisningen.

3.4.1. Iakttagelser

Till Barn- och Elevombudet och Skolinspektionen har det under 2013 totalt inkommit 28 anmälningar avseende skolor i Botkyrka kommun. Enligt uppgift har inga anmälningar skett till DO eller Arbetsmiljöverket under 2013.

Till Skolinspektionen har det under 2013 inkommit en anmälan som rör Tallidsskolan. Denna anmälan gäller mottande av elev i särskolan i Botkyrka kommun, och går tillbaka till 2002. I anmälan uppges att eleven felaktigt har mottagits i särskola, och Skolinspektionens utredning har kontrollerat om Botkyrka kommun har följt bestämmelserna om mottagandet av eleven i särskola.

Till Skolinspektionen har det under 2013 inkommit en anmälan som rör Tunaskolan. Anmälan avser situationen vid Tunaskolans fritidsverksamhet, då två elever ska ha förväxlat och anmälares dotter har som en följd av detta skickats hem ensam. Skolinspektionen avskriver ärendet, då ärendet är anmält till Botkyrka kommuns klagomålshantering och klagomål ska i första hand utredas av huvudmannen för verksamheten.

3.4.2. Bedömning

Utifrån en genomgång av de anmälningar som gått till skolinspektionen på de två granskade skolorna gör vi bedömningen att ingen har en direkt koppling till arbetsmiljön.

3.5. Standard på lokaler och omfattning av eventuellt eftersatt underhåll

3.5.1. Iakttagelser

I elevenkäten, som besvaras årligen av elever i årskurs fem och åtta, uppgav 40 procent av eleverna att det *stämmer inte alls* eller *stämmer ganska dåligt* på påståendet ”det är rent och snyggt i skolan” för 2013.

3.5.1.1. Tallidsskolan

Tallidsskolan är byggd 1973. Skolans lokaler började renoveras för fyra år sedan. I intervju med personal på skolan framkommer att de lokaler som renoverades först uppnådde en hög nivå, men ännu har inte samma nivå genom hela skolan uppnåtts. Invändigt har idrottshallen renoverats och fått ett nytt golv men utsidan av skolan håller inte tillräckligt hög nivå och fönsterfodren är skadade och ruttar. I intervjuer framkommer också att skolans ventilation inte är tillräckligt bra. Många

klagomål från elever har inkommit på toaletterna och några av dessa har renoverats. Situationen är värst i omklädningsrummen och de toaletter som ännu inte har renoverats.

I intervju med rektor och lärare på skolan uppges också att det finns brister i samarbetet med fastighetsenheten. Under 2013 hade löften getts från enheten om genomförande av renoveringar för cirka 300 000 kronor, men ingen av dessa genomfördes. Exempelvis fanns en metallist i ett av omklädningsrummen som personalen har identifierat som en potentiell fara för eleverna. Detta rapporterades till fastighetsenheten för 1,5 år sedan men inga åtgärder har vidtagits.

I den årliga elevenkäten för 2013, där bland annat påståendet ”Det är rent och snyggt i skolan” ingår har elevernas svar i Tallidsskolan gett ett index för trivsel på 94,5 av 100, vilket kan jämföras med ett genomsnitt för Botkyrka kommun på cirka 80. I samma undersökning Nöjd elev-index¹ är Tallidsskolans resultat 81 av 100, jämfört med ett snitt för Botkyrka på 65.

3.5.1.2. Tunaskolan

Tunaskolan har enligt skolledning och personal ett bra samarbete med lokalintendenten för området. Eleverna uppger att de generellt har fräscha lokaler. De upplever dock problem med ventilationen och även de omklädningsrum som eleverna utnyttjar i samband med idrottslektioner. På skolan har det tidigare varit problem med skadegörelse på toaletterna, vilket dock har blivit mycket bättre sedan elever i åk 7-9 nu behöver hämta ut en nyckel för att använda toaletterna.

Eleverna i Tunaskolan har i elevenkäten avgett svar som ger ett index på 82 av 100, jämfört med kommunens genomsnitt på cirka 80. I Tunaskolans nöjd elev-index för årskurs 5 är resultatet 71 av 100 och för årskurs 8 58 av 100, jämfört med kommunens genomsnitt på 65.

3.5.2. Bedömning

Utifrån de två skolor vi granskat gör vi bedömningen att det finns brister i standard på lokaler och i kommunikationen med fastighetsenheten, som svarar för det planerade och avhjälpande underhållet i kommunen.

2014-03-31

Sofia Regnell
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdagsansvarig

¹ I Nöjd elev-index ingår också frågorna:

Om du tänker på din skola, hur nöjd är du då med den?

Är din skola lika bra som du hoppades att den skulle vara?

Tänk dig en perfekt skola. Hur nära en sådan skola tycker du att din skola kommer?

6**Yttrande över medborgarförslag – Nolltolerans mot våld i skolan (UF:2014:54)****Förslag till beslut**

Utbildningsnämnden anser medborgarförslaget besvarat med hänvisning till förvaltningens yttrande.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att slutligt besvara ett medborgarförslag om nolltolerans mot våld i skolan. Förslagsställaren kräver mer nolltolerans mot våld i skolan när det gäller lärare och föräldrar som använder våld mot sina elever och barn. Utbildningsförvaltningen instämmer i att det är en viktig fråga och menar att vi redan har nolltolerans mot våld i skolan. Åga i skolan förbjöds redan 1958 i Sverige. Om ett barn utsätts för våld ska det polisanmälas och skolan anmälas till Skolinspektionen. Om en anställd använder våld är det skäl för uppsägning. Personalen har anmälningsplikt vid misstanke om barn far illa och det ska anmälas till socialtjänsten enligt lag. Om ett barn utsätts för kränkande behandling i skolan ska det anmälas till huvudmannen som utreder anmälan och vidtar åtgärder. Utbildningsnämnden anser därför medborgarförslaget besvarat med hänvisning till förvaltningens yttrande.

2014-05-21

Dnr UF/2014:52

Referens

Erika Nysäter

Mottagare

Utbildningsnämnden

Yttrande över medborgarförslag – Nolltolerans mot våld i skolan (UF:2014:54)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden anser medborgarförslaget besvarat med hänvisning till förvaltningens yttrande.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att slutligt besvara ett medborgarförslag om nolltolerans mot våld i skolan. Förslagsställaren kräver mer nolltolerans mot våld i skolan när det gäller lärare och föräldrar som använder våld mot sina elever och barn. Utbildningsförvaltningen instämmer i att det är en viktig fråga och menar att vi redan har nolltolerans mot våld i skolan. Åga i skolan förbjöds redan 1958 i Sverige. Om ett barn utsätts för våld ska det polisanmälas och skolan anmälas till Skolinspektionen. Om en anställd använder våld är det skäl för uppsägning. Personalen har anmälningsskyldighet vid misstanke om barn far illa och det ska anmälas till socialtjänsten enligt lag. Om ett barn utsätts för kränkande behandling i skolan ska det anmälas till huvudmannen som utreder anmälan och vidtar åtgärder. Utbildningsnämnden anser därför medborgarförslaget besvarat med hänvisning till förvaltningens yttrande.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att slutligt besvara ett medborgarförslag om nolltolerans mot våld i skolan som väcktes i mars 2014. Utbildningsnämndens svar ska anmälas till kommunfullmäktige snarast efter nämndens sammanträde och expedieras till förslagsställaren.

Yttrande

Förslagsställaren kräver mer nolltolerans mot våld i skolan när det gäller lärare och föräldrar som använder våld mot sina elever och barn. Utbildningsförvaltningen instämmer i att det är en viktig fråga och menar att vi redan har nolltolerans mot våld i skolan. Om ett barn utsätts för våld ska det polisanmälas och skolan anmälas till Skolinspektionen. Om en anställd använder våld är det skäl för uppsägning. Personalen har anmälningsskyldighet

2014-05-21

Dnr UF/2014:52

vid misstanke om barn far illa och det ska anmälas till socialtjänsten enligt lag. Om ett barn utsätts för kränkande behandling i skolan ska det anmälas till huvudmannen som utreder anmälan och vidtar åtgärder. Skolan ska förebygga hot, våld, mobbing och trakasserier och utgöra en trygg och säker miljö för alla elever.

Aga i skolan förbjöds redan 1958 i Sverige. Föräldrars rätt att aga sina barn avskaffades 1966. Ett uttryckligt förbud infördes 1979 i föräldrabalken: ”Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling.” Det pågår mycket arbete i Botkyrkas skolor för att arbeta mot våld och trakasserier av olika slag. Skolan har också en skyldighet både som arbetsgivare och skola att göra det. Det pågår exempelvis ett arbete som syftar till att rent generellt höja kvaliteten på skolorna genom att stärka skolans värdegrundsarbete och allas lika värde.

Förslagsställaren hänvisar till en dom i Malmö tingsrätt där skolpersonal fick använda ett visst begränsat mått av våld mot en elev för att kunna utöva sin tillsynsplikt, avvärja fysiskt våld eller risk för till exempel en olycka. Våldet får dock inte användas som bestraffning utan enbart för att praktisk tillrättvisa eleven och till exempel föra ut honom eller henne från klassrummet för att avvärja fysiskt våld. Annars kan skolan få betala skadestånd till eleven.

Skolan är obligatorisk och därför måste den vara en trygg och säker plats. Skolans arbete för att förebygga brott handlar både om att minska brottsligheten i skolmiljön och att undervisa barn och unga om det. Det finns olika anti-mobbingprogram som förebygger mobbing bland annat genom: föräldrautbildning, ökad tillsyn av skolgårdar, disciplinära åtgärder, skolkonferenser, information till föräldrar, ordningsregler, trygghetsvandringar, utbildningsvideor och arbete mot rasism. Utbildningsnämnden anser därför medborgarförslaget besvarat med hänvisning till förvaltningens yttrande.

Ann-Chatrin Norrevik
Förvaltningschef

Anette Älmdalen
Tillförordnad administrativ chef

Expedieras till
Kommunfullmäktige
Förslagsställaren

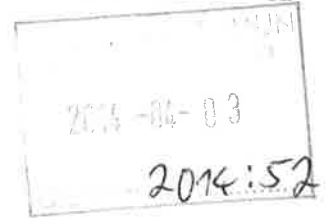

2014-04-03

Dnr KS/2014:232

Referens
Lena Bogne

Mottagare
Utbildningsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Nolltolerans mot våld i skolan

Kommunfullmäktige har beslutat att utbildningsnämnden ska besvara medborgarförslaget slutligt.

Nämndens svar ska anmälas till kommunfullmäktige snarast efter nämndens sammanträde den 26 augusti 2014.

Handläggning av medborgarförslag

Förvaltningen/nämnden ska:

- utse en kontaktperson (tjänsteman eller politiker) som kontakter förslagsställaren inom cirka två veckor från att förvaltningen/nämnden fått förslaget (Kontakten kan ske per telefon, e-post, post eller genom ett möte.)
- kontaktpersonens namn, tidpunkt för kontakten o.s.v. ska framgå i ärendet genom en handläggarnotering eller registrering av korrespondens
- informera förslagsställaren om beräknad svarstid
- bjuda in förslagsställaren till nämndens sammanträde
- expediera beslutet till förslagsställaren och fullmäktige.

Med vänliga hälsningar
Lena Bogne

1)

Ansökan till Botkyrka kommun
Kommunledningsförvaltningen

2014-03-24

Dnr.....

Datum 21/3

Från

Namn Johan Hörnfeldt

Ö

1

Ö

Förslaget (Presentera här kort ditt medborgarförslag)

Jag ~~kräver~~ ~~rätt~~ ~~kräver~~ mer nolltålerans när det gäller lärare och föräldrar som använder våld mot sina elever och barn för det är viktigt att det inte förekommer att lärare använder våld mot sina elever i skolan och föräldrar använder våld mot sina barn i hemmet och endel kommuner i Sverige accepterat det i rättegångar och en skola i malmö har kommunen slagit tingsrätten får använda våld elever osv en viss mot så skall det inte det vara det är olagligt hoppas inte att blissa i stockholm och Botkyrka

Motivering (Här kan du lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag Motivera gärna varför du anser att förslaget ska genomföras och hur det i så fall skulle kunna ske)

Auledning till att jag kräver ~~mer~~ nolltålerans när det gäller våld mot barn för barn bli räddare och det är lätt att skade barnen även om man använder vuxna använda så kan det räcka att barnen skadas och skall vara fri från lärare som använder våld mot barn. Om en lärare blir trött eller föräldrar som använder mot sina ~~elever~~ elever och barn då skall man prata, använda fantasin och ha vårdnadspråk. Vuxna som använder våld mot är omogget och man skämmer sig. Därför är det viktigt att vara nolltålerans när det gäller lärare som använder våld mot barn och elever.

Vi publicerar kallelser och protokoll på kommunens webbplats När du lämnar in ditt medborgarförslag godkänner du att ditt namn och förslaget publiceras på webbplatsen

Namnsteckning

Datum 21/3	Namnsteckning Johan Hörnfeldt	Namnförtydligande Johan Hörnfeldt
------------	-------------------------------	-----------------------------------

Skickas till Kommunledningsförvaltningen

147 85 Tumba Besöksadress Munknätevägen 45 Telefon, vaxel 08-530 510 00 Telefax 08-530 514 30 Internet www.botkyrka.se

9**Delegationsbeslut (UF/2014:23)****Förslag till beslut**

Utbildningsnämnden noterar till protokollet att nämnden har tagit del av beslutet.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden fattar i huvudsak beslut i frågor som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning, kvalitet eller i principiella ärenden. Nämnden beslutar också om yttranden eller liknande till fullmäktige. Av praktiska skäl får andra ärenden inom utbildningsnämndens ansvarsområde delegeras till någon annan. Delegaten får då besluta å nämndens vägnar. Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till nämnden för att tiden för överklagande kan passera och beslutet träda i laga kraft. På så sätt kan också nämnden följa hur delegaten utför uppdraget att besluta i nämndens ställe.

Förvaltningen anmäler följande listor över delegationsbeslut:

Förvaltningskontoret, april-maj

2014-05-28

Dnr UF/2014:23

Referens
Erika Nysäter

Mottagare
Utbildningsnämnden

Delegationsbeslut (UF/2014:23)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar till protokollet att nämnden har tagit del av beslutet.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden fattar i huvudsak beslut i frågor som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning, kvalitet eller i principiella ärenden. Nämnden beslutar också om yttranden eller liknande till fullmäktige. Av praktiska skäl får andra ärenden inom utbildningsnämndens ansvarsområde delegeras till någon annan. Delegaten får då besluta å nämndens vägnar. Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till nämnden för att tiden för överklagande kan passera och beslutet träda i laga kraft. På så sätt kan också nämnden följa hur delegaten utför uppdraget att besluta i nämndens ställe.

Förvaltningen anmäler följande listor över delegationsbeslut:

Förvaltningskontoret, april-maj

10

Anmälningsärenden (UF/2014:24)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar till protokollet att nämnden har tagit del av följande handlingar:

Skrivelser

2014-05-27 UF/2014:57 Kommunrevisionen revisionskrivelse granskning av Externa projektmedel i Botkyrka kommun

2014-05-22 § 98 Kommunfullmäktige Revidering av demokratistrategin KS/2013:72

Avslutade ärenden

2014-05-28 UF/2014:60 Skolinspektionen överlämnar till klagomålshanteringen Anmälan om skolsituationen för grundskoleelev vid Björkhaga skola

2014-05-28

Dnr UF/2014:24

Referens
Erika Nysäter

Mottagare
Utbildningsnämnden

Anmälningssärenden (UF/2014:24)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar till protokollet att nämnden har tagit del av följande handlingar:

Skrivelser

2014-05-27 UF/2014:57 Kommunrevisionen revisionskrivelse granskning av Externa projektmedel i Botkyrka kommun

2014-05-22 § 98 Kommunfullmäktige Revidering av demokratistrategin KS/2013:72

Avslutade ärenden

2014-05-28 UF/2014:60 Skolinspektionen överlämnar till klagomålshandlingen Anmälan om skolsituationen för grundskoleelev vid Björkhaga skola